

**KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TÜRK
BASININDA SUNUMU:
ÖZGEÇAN ASLAN CİNAYETİ ÖRNEĞİ**

Durdu KARADEMİR

**Yüksek Lisans Tezi
Gazetecilik Anabilim Dalı
Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK
2019
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

Durdu KARADEMİR

**KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TÜRK BASININDA SUNUMU: ÖZGEÇAN
ASLAN CİNAYETİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

ERZURUM-2019

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TÜRK BASININDA SUNUMU: ÖZGEÇAN ASLAN CİNAYETİ ÖRNEĞİ" adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

*Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim *.*

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

27.09.2019

Durdu KARADEMİR

*** LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

.....
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlerle ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

F-83/00/22.12.2016

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TEZ KABUL TUTANAĞI

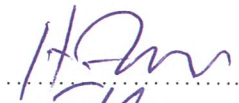
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK danışmanlığında, Durdu KARADEMİR tarafından hazırlanan bu çalışma 27/09/2019 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından Gazetecilik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Burak TÜRTEEN

İmza:

İmza:

İmza:

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR DİZİNİ	V
TABLolar DİZİNİ	VI
ÖNSÖZ.....	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE TÜRK BASINININ YAKLAŞIMI

1.1. ŞİDDET KAVRAMI.....	4
1.2. KADINA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ	6
1.2.1. Fiziksel Şiddet	7
1.2.2. Ekonomik Şiddet	10
1.2.3. Cinsel Şiddet.....	12
1.2.4. Psikolojik Şiddet.....	15
1.3. KADINA YÖNELİK ŞİDDET.....	16
1.3.1. Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Yönelik Şiddet	20
1.3.2. Şiddeti Ortaya Çıkaran Faktörler	22
1.4. TÜRK BASININDA KADININ TEMSİLİ.....	25
1.5. TÜRK BASININDA KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SUNUMU.....	27
1.5.1. Haberlerin Eril Dil Bağlamında Yeniden Üretilmesi	28
1.5.2. Haber Metinlerinde Kullanılan Cinsiyetçi Söylem	30
1.6. KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE BASININ ROLÜ	33

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK BASININDA ÖZGEÇAN ASLAN CİNAYETİ

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	36
---------------------------------	----

2.2. ARAŞTIRMANIN SORULARI.....	36
2.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	37
2.4. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR.....	37
2.5.CUMHURİYET GAZETESİ	38
2.5.1. Haber Başlıklarının İncelenmesi	38
2.5.2. Haber Spotlarının, Üst ve Alt Başlıkların İncelenmesi	43
2.5.3. Haber Metinlerinin İncelenmesi	45
2.5.4. Haber Görsellerinin İncelenmesi	53
2.6. SABAH GAZETESİ	62
2.6.1. Haber Başlıklarının İncelenmesi	62
2.6.2. Haber Spotlarının, Üst ve Alt Başlıkların İncelenmesi	66
2.6.3. Haber Metinlerinin İncelenmesi	67
2.6.4. Haber Görsellerinin İncelenmesi	73
2.7. HÜRRİYET GAZETESİ.....	85
2.7.1. Haber Başlıklarının İncelenmesi	85
2.7.2. Haber Spotlarının, Üst ve Alt Başlıkların İncelenmesi	88
2.7.3. Haber Metinlerinin İncelenmesi	90
2.7.4. Haber Görsellerinin İncelenmesi	94
2.8. TARTIŞMA.....	100
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	103
KAYNAKÇA	106
ÖZGEÇMİŞ.....	114

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN TÜRK BASININDA SUNUMU:
ÖZGEÇAN ASLAN CİNAYETİ ÖRNEĞİ****Durdu KARADEMİR****Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK****2019, 114 sayfa****Jüri: Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK (Danışman)****Doç. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR****Dr. Öğr. Üyesi Burak TÜRTEEN**

Günümüzde basın, olayları aktarmanın ötesinde toplumu biçimlendirmek gibi bir etkiye sahiptir. Olaylar, basının ideolojileri doğrultusunda şekillenmekte ve ataerkil bakış açısıyla haber metinlerinde yeni temsiller inşa edilmektedir. Basın, kadını ya maruz kaldığı şiddet eylemlerinin sorumlusu ya da “kurban” olarak sunmakta, basın yoluyla da kadına yönelik şiddet normalleştirilmektedir. Bu çalışmada, kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan “cinsiyetçi söylem” bağlamında, kadının basında ne şekilde temsil edildiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda, haber metinlerinde temsil edilen kadınlık imgesini açığa çıkarmak amacıyla, 14 Şubat-14 Mart 2015 tarihleri arasında Cumhuriyet, Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberleri söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışma sonucunda, cinsiyetçi söylemlerle üretilen kadına yönelik şiddet haberlerinde, şiddet eyleminden kadının sorumlu tutulduğu haber sunumunun Özgecan Aslan cinayeti haberlerinde kullanılmadığı tespit edilmiştir. Fakat haber metinlerinde Özgecan Aslan’ın fotoğraflarına sıkça yer verilmiş, genç kadın mağdur, güçsüz olarak sunulmuş ve kadının toplumsal yaşamdaki ikincil konumunu pekiştiren bir dil kullanılmıştır. Bu duruma paralel olarak basın, kadına yönelik şiddet olaylarının tüm ayrıntılarına yer vererek kadının gizlilik haklarını ihlal etmemeli ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin toplum içinde görünürlüğünü pekiştirmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, kadın, haber, söylem

ABSTRACT**MASTER THESIS****PRESENTATION OF VIOLENCE AGAINST WOMAN IN TURKISH
PRESS: SAMPLE OF THE MURDER OF ÖZGEÇAN ASLAN****Durdu KARADEMİR****Advisor: Assoc. Prof. Dr. Hakan TEMİZTÜRK****2019, Page: 114****Jury: Assoc. Prof. Dr. Hakan TEMİZTÜRK (Advisor)****Assoc. Prof. Dr. Elif KÜÇÜK DURUR****Asst. Prof. Dr. Burak TÜRTEEN**

Violence against women constitutes one of the most important problems in many countries including Turkey. Almost every day newspapers and televisions report violence against women and construct the image of femininity from a patriarchal perspective. The news of violence against women produced by sexist discourses increases the visibility of the social roles of men and women and supports the discourses. The incident where the university student Özgecan Aslan was murdered and the events that followed were reported by the media for days. In this thesis, the news of the murder of Özgecan Aslan in Cumhuriyet, Sabah and Hürriyet newspapers between February 14 and March 14, 2015 were evaluated and examined within the framework of masculine language practices. It was determined that the discourse used in the news of violence against women in the media was not used in the news of the murder of Özgecan Aslan. In all three newspapers examined, no accusatory statements were made against Aslan, who was murdered; news language, news headlines and images were shaped within the framework of the ideological views of newspapers.

Keywords: Violence, women, news, discourse

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
Akt.	: Aktaran
BM	: Birleşmiş Milletler
Bianet	: Bağımsız İletişim Ağı
Bkz	: Bakınız
CEDAW	: Birleşmiş Milletler, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
Çev.	: Çeviren
Der.	: Derleyen
Ed.	: Editör
Haz.	: Hazırlayan
KSGM	: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
MEDİZ	: Medya İzleme Grubu
s.y	: Sayfa yok
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
UNIFEM	: Birleşmiş Milletler Kadın Kalkınma Fonu
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.1. 2014 Yılında Eş veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Şiddete Maruz Kalan Kadınların ve Annelerinin Yerleşim Yeri ve Bölgeye Göre Oranı	8
Tablo 1.2. 2008-2014 Yılları Arasında Eşi veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Ekonomik Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Oranı	12
Tablo 1.3. 2014 Yılında Eğitim Düzeyine Göre Eşi veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Fiziksel ve Cinsel Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Oranı	14

ÖNSÖZ

Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye’de de kadının toplumsal hayattaki konumu yıllardan beri tartışıl原因 konulardan biri olmuştur. Erkek egemen toplumumuzda, kadının yaşadığı sorunlar yeterince irdelenmemiş ve kadına kendi hakkını savunabileceği bir ortam oluşturulmamıştır. Erkek, kadına üstünlük sağlamak amacıyla kadının hareket alanlarını sınırlayan davranış biçimleri belirlemiş, üstünlüğünü sağlamlaştırmak adına kadına şiddet uygulamaktan çekinmemiştir. Buna paralel olarak toplumun algısını şekillendirmekte en etkili araçlardan biri olan basının, şiddetin meşrulaştırılması ve yaygınlaşmasındaki rolünü incelemek önem kazanmıştır.

Bu çalışmanın konusu, kadına yönelik şiddet olgusunu farklı yayın politikalarına sahip gazetelerde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberleri bağlamında değerlendirmektir. Birinci bölümde “şiddet olgusu” “kadına yönelik şiddet” sorunuyla ilişkilendirilerek tüm yönleriyle ele alınmıştır. Bununla birlikte Türk basınında kadına yönelik şiddetin ne şekilde yer aldığı ve kadına yönelik şiddet konusunda basının rolü ataerkil yapı ve cinsiyetçi söylem çerçevesinde değerlendirilerek literatür taraması yapılmıştır. İkinci bölümde ise 14 Şubat-14 Mart 2015 tarihleri arasında Türk basınıni temsilen seçilen Cumhuriyet, Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yer alan Özgecan Aslan cinayetiyle ilgili haberler söylem analizi yöntemiyle incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Sadece kadın olduğu için, tanımadığı bir erkek tarafından şiddetin en ağır biçimine maruz kalan Özgecan Aslan olayının örneklem olarak seçilmesinin sebebi; toplumda kadın-erkek üzerinden üretilen cinsiyet temelli söylemlerin ve davranışların ülke genelinde her kesimden insan tarafından reddedilerek, kadınlık imgesinin yeniden sorgulanmasını sağlayan kadına yönelik şiddet olayı olmasıdır.

Çalışmama bilgi ve tecrübeleriyle katkıda bulunan danışman hocam sayın Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK’e, çalışma boyunca maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen annem Gülsüm ATALAY’a ve aileme teşekkürlerimi arz ederim.

GİRİŞ

Ülkemizin de içinde yer aldığı erkek egemen toplumlarda kadınlar birçok alanda sorunlar yaşamış ve evinin duvarları içine hapsedilmiştir. Kadına anne, eş gibi toplumsal roller biçilmiş ve bu rollere uygun davranmaları beklenmiştir. Toplumsal hayattan uzaklaştırılarak erkeğe bağımlı hale getirilen kadın, cinsiyetçi bir yaklaşımla belli kalıplara sokulmuştur. “Kadın aklıyla iş yapılmaz”, “kadının saçı uzun aklı kısa olur” gibi atasözleri ile kadının erkekten daha üstün meziyetlerinin olmadığı ve bir erkek denetimine ihtiyacı olduğu anlayışı süregelmiştir.

Kadın zaman içinde yeni haklar kazanmış olsa da kendine çizilen sınırlarından kurtulamamıştır. Bu sınırların dışına çıktığı kabul edilen kadın şiddet aracılığıyla baskı altına alınmaya çalışılmıştır. Basın ise kadına uygulanan baskının destekçisi haline gelmiş ve kadın cinsellik, cinayet, şiddet, tecavüz haberleriyle yeniden inşa edilmiştir. Kadına yönelik şiddet haberleri, kadının yaptığı eylemlerden dolayı şiddete maruz kaldığı söylemlerle sunulmuş, basın yoluyla da kadına şiddet uygulanmıştır. Bu bağlamda toplumun algısını yönlendirme ve kamuoyu oluşturma etkisi bulunan basının, kadına yönelik şiddet haberlerinde inşa ettiği anlamların araştırılması önemli bir hale gelmiştir. Gazete metinlerinde kadına yönelik şiddet haberlerine yer verilirken, kadına yönelik şiddetin sebepleri ve çözümleriyle birlikte ele alınıp alınmadığının incelenmesi önem kazanmaktadır.

Bugüne kadar “kadına yönelik şiddet” ve “kadının medyada temsili” üzerine birçok çalışma yapılmış, ulusal gazetelerde yer alan birçok haberde kadının konu olduğu haberler incelenmiştir. Bu tez, farklı yayın politikalarına sahip ulusal gazetelerde yer alan aynı olaya ait haberlerin nasıl sunulduğunun incelenmesi bakımından önemli bir çalışma olmuştur.

Kadına yönelik şiddetin haberlerde temsil edilme biçiminin incelendiği bu çalışmada, farklı yayın politikalarına sahip Cumhuriyet, Sabah ve Hürriyet gazetelerinde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberleri yorumlanarak incelenmiştir. Tezin tarafsızlığının sağlanabilmesi bakımından gazetelerin farklı yayın politikalarına sahip olmasına dikkat edilmiştir. Cinayetin güncelliğini koruduğu dönemde (14 Şubat-14 Mart 2015 arası) söz konusu gazetelerde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberleri

söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmanın daha anlaşılır olması açısından köşe yazıları ele alınmamış, sadece haberler yorumlanarak incelenmiştir.

Van Dijk, söylem analizini şöyle tanımlamıştır: *“Dile ve dilin kullanımına dair teorik ve yöntemsel bir yaklaşımı temsil etmektedir. Bu anlamda çözümlemenin konusunu oluşturan söylemler; metinler, mesajlar, konuşmalar, diyaloglar ve haberleşmeler tarafından belirlenmektedir.”* (Toruk ve Sine, 2012: 358). Söylem analizinin metin yapılarını incelemekle sınırlı kalmadığını ifade eden Sözen, anlamların, fikirlerin ve ideolojilerin de ortaya çıkarılmaya çalışıldığını belirtmiştir (Toruk ve Sine: 2012: 358).

Basının kadına yönelik şiddet haberlerini olağan bir durum gibi sunması, toplumun kadına yönelik şiddet olaylarına karşı duyarsızlaşmasına neden olabilir. Bu bağlamda bu çalışma, Türk basınında yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinin nasıl sunulduğu, basında kadının temsil edilme biçimini ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinde basının önemini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Çalışma, 2 başlık altında toplanmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde, “Kadına Yönelik Şiddet ve Türk Basınının Yaklaşımı” başlığı altında şiddet kavramı, kadına yönelik şiddet kavramı ile ilişkilendirilerek genel çerçevede tanımlanmış ve kadına yönelik şiddet türlerinin kadın, aile ve toplum üzerindeki etkileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte şiddet ve şiddet türleri kavramlarından yararlanılarak, kadının basında nasıl temsil edildiği irdelenmiştir. Basının kadına yönelik şiddet sorunu üzerindeki etkisi ve kadına yönelik şiddet olaylarını topluma aktarırken nasıl bir söylem inşa ettiği incelenmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde, “Türk Basınında Özgecan Aslan Cinayeti” başlığı altında farklı yayın politikalarına sahip üç ulusal gazete olan Cumhuriyet, Sabah ve Hürriyet gazetelerinin 14.02.2015 ila 14.03.2015 tarihleri arasında yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberleri incelenerek yorumlanmıştır. “Tartışma” başlığı altında ise Özgecan Aslan cinayeti haberleri ile Münevver Karabulut cinayeti haberlerinin sunumda kullanılan söylemler karşılaştırılarak incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KADINA YÖNELİK ŞİDDET VE TÜRK BASINININ YAKLAŞIMI

Şiddet olgusu oldukça geniş bir olgudur ve farklı açılardan ele almak gerekmektedir. Şiddet denilince zihinde öncelikle fiziksel şiddet belirlemektedir. Fakat şiddeti sadece fiziksel şiddet ile sınırlandırmak ekonomik, cinsel ve psikolojik şiddetin görmezden gelinmesine neden olmaktadır. Bu durum bireylerin aile içinde, iş hayatında ve sosyal hayatında yaşadığı sorunların şiddet olarak görülmemesine, dolayısıyla da daha büyük sorunlar yaşamasına yol açmaktadır.

Özellikle ataerkil toplumlarda kadını baskı altına almak, sindirmek, korkutmak için yapılan eylemler şiddet olarak görülmemektedir. “*Kızını dövmeven dizini döver*”, “*Kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin*” gibi atasözleriyle beslenen erkek, kadına şiddet uygulayarak kadın üzerinde hakimiyet kurmaya çalışmaktadır. Toplum içinde bu tarz yerleşik düşünce tarzının bulunması, kadına yönelik şiddet eylemlerini normalleştirmektedir.

Şiddet eyleminin bireyler üzerindeki etkileri, medyanın şiddet eylemleri üzerindeki rolü gibi birçok konu üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Kadına yönelik şiddet olayları konusunda önlem alınabilmesi için kadına yönelik şiddet olaylarının takip edilerek, çetelesinin tutulması son derece önemlidir.

Kadına yönelik şiddet olaylarının takip edilerek, bu konuda inceleme yapılabilmesi için en önemli kaynaklardan biri gazetelerdir. Gazetelerde hemen her gün şiddet olaylarına rastlamak mümkündür. Haberler, olaylar hakkında bilgi vermek amacının dışında, erkek egemen ideoloji ve cinsiyetçi dil ile çerçevelenen söylemlerle yeniden üretilmektedir.

Bütün bunlar ışığında bu bölümde öncelikle şiddet olgusunun tanımı yapılarak, şiddet kapsamı içine giren eylemler ele alınacaktır. Kadını toplum içinde ikincil konumda kalmaya iten eylemlerin hepsi şiddet olgusu içinde değerlendirilecektir. Bununla birlikte kadına yönelik şiddeti her yönüyle görünür hale gelmesini sağlamak için, kadının basında nasıl sunulduğunu ve temsil edildiğini incelenmesini önemli hale getirmektedir.

1.1. ŞİDDET KAVRAMI

Michaud, şiddet sözcüğünün kökeninin sert, güç, acımasız kişilik gibi anlamları bulunan Latince “violentia” kelimesinden geldiğini ifade etmiştir. Şiddet içeren şekilde davranmak, değer bilmemek ve kurallara karşı gelmek anlamına gelen “violare” sözcüğü de şiddet kelimesine benzer bir anlam taşımaktadır. Tüm bu sözcükler güç, erk, yetke, etkin güç gibi anlamları olan “vis” ile ilişkilendirilebilir (Oğuz, 2010: 433).

Diğer yandan şiddet sözcüğü, *“bir gücün, hareketin derecesi, sertliği, yeğinliği anlamına gelir. Ayrıca aşırılık, hız anlamlarını da karşılar. Özellikle son yıllarda kullanılan “şiddet olayı” kavramı, çevreyi, insanları korkutmak, sindirmek için girişilen hareketleri, yaratılan olayları anlatır”* (Köknel, 2013: 33).

Toplumbilimci Galtung, şiddet kavramının fiziksel, psikolojik ve yapısal şiddet başta olmak üzere çeşitli türleri olduğunu ifade etmiş ve bu kavramları şöyle tanımlamıştır: *“Fiziksel şiddette, kişiyi öldürmeye kadar uzanabilen şiddet kullanımı ögesi bulunmaktadır; psikolojik şiddet kişinin ruhsal bütünlüğüne yönelik beyin yıkama, yalan söyleme, endoktrinasyon, tehdit yöntemleriyle uygulanan şiddettir; yapısal şiddette ise insanların eylemlerinde akli ve psikolojik yeteneklerinin altında kalmaları olgusuyla karşılaşılmaktadır; bu durumda şiddet, insanın olası yetenekleriyle, halihazır yetenekleri arasındaki farkın nedeni olmaktadır”* (Özerkmen, 2012: 3). Bireyler üzerinde fiziksel ve ruhsal olarak etkileri bulunan her türlü baskıyı şiddet kavramının içine dahil edebiliriz (Özerkmen, 2012: 7).

Şiddet imgesi, avcılarının mağaralara maceralarını kazımaya başladığı zamandan günümüze kadar süregelmiştir. Şiddetin insanoğlunun doğuştan beri getirdiği bir davranış şekli olduğuna inanılsın ya da inanılmasın, şiddet imgesi eskiden beri hikâye aktarımında kullanılan bir anlatım şekli olmuştur (Trend, 2008: 21-22).

Arkeologlar tarafından erkek ve kadın mumyalarda kırılan kemiklerin oranının saptandığını belirten Yetim ve Şahin, erkek mumyalarda yüzde 9 ila yüzde 20 arasında olan bu oranın, kadın mumyalarda yüzde 30 ila yüzde 50 arasında olduğuna dikkat çekmişlerdir. Kırıkların kafada olması, bu durumun bireysel şiddete bağlı olabileceğini göstermektedir (Oğuz, 2010: 434).

Bir eylemin şiddet içerip içermediğini söyleyebilmek için, şiddet eyleminin tanımlaması ve görünür olması bakımından şiddet eyleminin gerçekleştiği toplumun kurumsal yapısına bakılmalıdır. Şiddetin meşru ve normal görünmesine neden olan kurumsallaşma biçimlerinin ortaya çıkarılması, kadına yönelik şiddet konusunda da oldukça önemli bir hale gelmektedir (Uluocak vd., 2014: 23). Erkek egemen toplumlarda, kadının görevinin eşinin isteklerine göre hareket etmek olduğu düşünülmekte, erkeğin koyduğu sınırların dışına çıkan kadına şiddet uygulanması normal görülmektedir.

Tezcan, şiddetin tek bir nedene bağlı olmadığını, çevrenin etkisiyle ortaya çıktığını vurgulamıştır. Tek bir nedene bağlanan şiddet, bilimsel gerçeklere uygun değildir (Kocacık, 2001: 3). Bireyin saldırgan olma davranışını çevresinde bulunan bireylerin davranışlarını gözlemleyerek öğrendiğini vurgulayan Aziz, günümüzde kitle iletişim araçlarına kolay erişilebilmesiyle, bu araçların toplumu etkisi altına aldığını ifade etmiştir (Özerkmen, 2012: 11).

Küçüklüğümüzden itibaren yaşadığımız toplumun kültürel özelliklerine göre zihnimizde belirli kalıplar oluşur ve bu kalıplar doğrultusunda davranışlarımız şekillenir. Duyduğumuz ve öğrendiğimiz sözlere göre ise belli yargılara ve inanışlara sahip oluruz. Belirli bir konu karşısında sergileyeceğimiz davranışları ve vereceğimiz kararları, zihnimizde oluşan kalıplar doğrultusunda değerlendiririz. Zihnimizdeki kalıplar da davranışlarımız kadar önemlidir (Görmez, 2015: 28).

Şiddetin ev içinde yaşanabilecek doğal bir durum olarak kabul edilmesi, aile içinde şiddet yaşanmasına yol açabilir. Şiddeti doğal olarak kabul eden bireylerin fikirleri değişmediği sürece, şiddet olayları devam edecektir. Kişi şiddetin doğal bir olgu olmadığını kabul etmelidir, fakat kişiye bunu kabul ettirebilmek amacıyla emir ve yasak diliyle konuşmak başarısızlığa yol açabilir. Yanlış zihin kalıplarının keşfedilerek, doğrularıyla değiştirilmesi, yanlış davranışların da düzelmesini sağlayacaktır (Görmez, 2015: 28-29).

İnsanlar toplumsallaştıkça, eğitim ve kültür düzeyleri geliştikçe baskı ve denetim altına alınan, değişen, gelişen saldırgan davranışlar, bireysel ve toplumsal nedenlerle başkalarına zarar veren eylemleri ortaya çıkarabilir. Özellikle dünyada ve ülkemizde son yıllarda sıkça karşımıza çıkan saldırgan davranışlar arasında; aile içinde ve aile

dışında yaşanan kadına yönelik şiddet, cinsel tacizler ve aile içinde ve aile dışında çocuklara ve gençlere yapılan cinsel taciz ve saldırılar olduğu görülmektedir (Köknel, 2013: 194-195).

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı raporda, yaşamımızın hemen hemen her alanında karşımıza çıkan şiddet, dünyada birçok kişinin hayatını kaybetmesine, fiziksel ve ruhsal sağlığının bozulmasına neden olduğu saptanmıştır. Bireylerin huzurunu ve mutluluğunu etkileyen bu tehlikenin hala varlığını sürdürmesi nedeniyle yılda 1 milyon fazla insan şiddet yüzünden hayatını kaybetmektedir (Page ve İnce, 2008: 82). Birçok insanın yaşamını olumsuz etkileyen şiddet, toplumsal açıdan çözülmesi güç birçok sorunu beraberinde getirerek toplumsal huzursuzluğa neden olmaktadır. Bu durum, şiddetin her açıdan ele alınıp incelenmesini önemli hale getirmektedir.

1.2. KADINA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, eşit erişim hakkı sunulmayan hak ve fırsatlar, güç, statü gibi kavramlar kadın ve erkek arasında eşitsiz ve dengesiz bir durumu ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde, erkeklerin kadına uyguladığı şiddet ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği arasında güçlü bağlantılar bulunurken, eşitsizliğin artması şiddetin farklı şekillerde görülme sıklığını da arttırmaktadır (Uluocak vd., 2014: 8).

Kadınlar doğumdan önce başlayan ve yaşamları boyunca devam eden bir cinsiyet ayrımcılığına maruz kalmışlardır. Bu cinsiyet ayrımcılığının boyutları ve niteliği kendi yaşam döngüleri içerisinde farklılıklar göstermiş ve çeşitli şiddet biçimleri şeklinde ortaya çıkmıştır (Uluocak vd., 2014: 36). Kadınları kontrol altında tutarak, ataerkil sistemin kadınlara koyduğu kurallara uygun davranmasını bekleyen erkek, şiddet yoluyla kadını istediği şekilde yönlendirmeye çalışmaktadır.

Şiddet türlerinin, birbirini doğurduğu ve beslediği inkâr edilemez. Yapılan çalışmalarda, birçok şiddet olayında şiddet türlerinin aynı anda yaşandığı saptanmıştır. Örneğin, ekonomik şiddet kadınların eğitim ve diğer gelişim fırsatlarına erişmesini olumsuz etkilemekte ve yoksulluğun artmasına neden olmaktadır. Bu durum, fiziksel şiddete uzanan cinsel sömürüye yol açmakta, buna bağlı olarak kadının HIV enfeksiyonu kapma riskini ve gebeliğe bağlı ölümlerdeki artışı hızlandırmaktadır (Adaçay ve Güney 2012: 315). Bu durum dünya üzerinde kadınlara yönelik tartışılması

gereken tek sorunun şiddet olmadığını göstermektedir. Şiddet; sağlık sorunları ve ailenin bölünmesi gibi birçok sorunun kaynağını oluşturmaktadır.

1.2.1. Fiziksel Şiddet

Birleşmiş Milletler kadına yönelen fiziksel şiddeti; kadına isteği dışında bir şey yaptırmak ya da yapmak istediği bir şeyi engellemek amacıyla kadına fiziksel olarak zarar veren eylemler olarak tanımlamıştır (Uluocak vd., 2014: 19).

Adak'a göre fiziksel şiddet, kadına yönelik şiddetin en sık ve görünür biçimidir. Fiziksel şiddet, daha bedensel olarak zarar vermeye yöneliktir ve kadına acı ve korku yaşatmayı hedefler. Kadına tokat atmak, tekmelemek, itip kakmak, aile bireylerinin birisi üzerinde sigara söndürmek veya üzerine kaynar su dökmek fiziksel şiddete örnek olarak gösterilebilir. Fiziksel şiddet güce dayalıdır ve şiddeti uygulayan kişi tarafından çeşitli kesici aletler aracılığıyla uygulanabildiği gibi, kişinin ihmalden de kaynaklanabilmektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016: 38)

Yıldırım'ın işaret ettiği gibi, kadına yönelik şiddetin en sık görülen şekli olan fiziksel şiddetin, kadınlar üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu görülmektedir. Fiziksel şiddete maruz kalan kadınlar, kendilerini değersiz hissederek özsaygısını yitirirler, anksiyete ve korku duymaya başlarlar. Bu bağlamda şiddete maruz kalan kadınların, kendi çocuklarına da şiddet uygulama eğilimi bulunmaktadır (Uluocak vd., 2014: 19).

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı raporda, kadınların yaşamları boyunca fiziksel şiddete maruz kalma oranının yüzde 6 ile yüzde 59 arasında olduğu görülmektedir. Eşleri tarafından ağır şiddet biçimlerinden olan tekmeleme, yerde sürüklenme, silahla tehdit edilme gibi eylemlere maruz kalan kadınların oranı yüzde 4 ile yüzde 49 arasında iken, cinsel şiddet görme sıklığının; yüzde 6 ile yüzde 59 arasında olduğu görülmüştür (Dişsiz ve Şahin, 2008: 53).

Türkiye genelinde yapılan aile içinde kadına yönelik şiddet araştırmasında, hayatı boyunca fiziksel şiddete maruz kalan evlenmiş kadınların oranının yüzde 36 olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle, evlenmiş her 10 kadından 4'ü eşi veya birlikte olduğu erkek tarafından fiziksel şiddete maruz kalmıştır (KSGM, 2015: 83).

Tablo 1.1. 2014 Yılında Eş veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Şiddete Maruz Kalan Kadınların ve Annelerinin Yerleşim Yeri ve Bölgeye Göre Oranı

		Şiddete maruz kalınması	Annesi fiziksel şiddete maruz kalmış	Annesi fiziksel şiddete maruz kalmamış	Evlenmiş kadın sayısı
Yerleşim Yeri	Kent	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	21,9	73,9	2.824
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	39,8	52,8	1.463
	Kır	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	19,4	75,4	1.262
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	38,9	53,0	735
12 Bölge	İstanbul	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	19,7	76,3	370
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	39,7	50,7	213
	Batı Marmara	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	18,1	76,8	391
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	39,8	53,1	166
	Ege	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	22,9	73,8	335
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	38,7	54,9	203
	Doğu Marmara	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	19,8	76,8	426
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	31,1	65,1	186
	Batı Anadolu	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	25,9	68,5	217
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış			

		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	49,5	41,0	160
	Akdeniz	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	26,7	69,3	334
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	35,6	57,4	195
	Orta Anadolu	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	24,7	70,8	303
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	42,8	50,5	228
	Batı Karadeniz	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	16,3	77,9	397
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	35,0	55,5	210
	Doğu Karadeniz	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	15,2	80,1	351
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	34,2	63,7	129
	Kuzeydoğu Anadolu	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	14,9	75,8	332
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	34,2	54,5	208
	Ortadoğu Anadolu	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	23,0	72,1	320
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	43,8	48,1	150
	Güneydoğu Anadolu	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	19,6	75,5	310
		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	43,8	50,9	150
	Türkiye	Hiç fiziksel şiddete maruz kalmamış	21,3	74,2	4.086

		En az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmış	39,6	52,9	2.198
	Türkiye Geneli		27,8	66,6	6.287

Kaynak: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); 2015 “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”

Türkiye geneline bakıldığında anneleri fiziksel şiddete maruz kalmış kadınların oranı yüzde 27,8’dir. Bu oran kadınların azımsanmayacak bir bölümünün şiddet ortamında büyüdüklerini göstermektedir. Şiddet ortamında büyüyen erkekler şiddet uygulama eğiliminde olabilir, kadınlar ise şiddeti normal olarak kabul edebilirler. Babaları tarafından şiddete maruz kalan annelerinin şiddet ortamında kalmaya devam etmesine şahit olan kadın, şiddeti aile arasında yaşanabilecek sıradan bir olay gibi görebilmektedir.

1.2.2. Ekonomik Şiddet

Kişinin “eşitsiz güç ilişkileri, sosyal adaletsizlik, gelirin ve diğer iktisadi kaynakların adaletsiz bölüşümü, temel insani ihtiyaçlardan mahrum olma” durumu bir şiddet biçimidir (Memiş, 2015: 175).

Fawole, ekonomik şiddeti; hanenin mali varlıklarının erkeğin kontrolünde olması ve erkeğin kadını bilgilendirmeden para harcaması veya tasarruf etmesi sunucunda kadını kısıtlı bir bütçeye mahrum etmesi şeklinde tanımlamıştır. Kadının eğitim almasını kısıtlamak veya kadının çalışmasına izin vermeyerek para kazanmasını engellemek, ekonomik sömürünün derinleşmesine neden olur (Memiş, 2015: 181).

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 23. maddesinde herkesin çalışmak, istediği mesleği özgürce seçmek, adil ve elverişli koşullar içinde çalışarak işsizliğe karşı korunma hakkı olduğu belirtilmiştir. Buna göre aynı mesleği yapan kişilerin eşit ücrete sahip olma hakkı bulunmaktadır. Herkes, kendisi ve ailesinin insan onuruna yakışır bir şekilde yaşaması için eşit şekilde ücretlendirilmeli, gerekirse başka toplumsal korunma yollarıyla destek sağlanmalıdır (Memiş, 2015: 177-178).

Yabancı ülkelerde ve ülkemizde, bireyin toplumsal konumu ve toplum içindeki rolünü belirleyen en temel etkenlerin başında ekonomik durumu gelir. Dünyada yapılan araştırmalarda, gelir düzeyi düşük olan insanların zorlanmaya yatkın oldukları

saptanmıştır. Yetersiz ekonomik gelire sahip olan bireyler, yaşam koşulları nedeniyle, iletişimi bozuk, kavganın sürtüşmenin bol olduğu bir toplum kesiminde yer alırlar. Bu kesimde yaşayanlarda kaygı ve öfke artar, şiddete daha yatkın hale gelirler (Köknel, 2013: 183-184).

Ekonomik koşulları iyi olmayan ve hayatını devam ettirebileceği yeterli ücrete erişemeyen bireyler, bulunduğu durumun mutsuzluğunu şiddete başvurarak gösterebilmektedir. Kişi isteklerine sahip olamamanın verdiği huzursuz ortamı, şiddet yoluyla kontrol altına almaya çalışmaktadır.

Bir ekonomik şiddet biçimi olarak kadının iradesi olmadan çalışmaya zorlanması ya da çalışmaktan alıkonulması, ataerkil ideolojinin bireyler üzerindeki etkisi nedeniyle normal karşılanabilmektedir. Örneğin, bir kadının toplumsal cinsiyete dayalı işbölümü içerisindeki emeğinin karşılığının olmaması dikkat çeken bir konu değildir. Fakat kadına sadece ev içinde görevler yükleyerek, kariyer yapmasına engel olmak bir ekonomik şiddet biçimidir (Uluocak vd., 2014: 22).

Kadın sadece eşi tarafından değil, iş hayatında da ekonomik şiddete maruz kalmaktadır. Kadını iş hayatından uzaklaştırıp, çalışma ve gelir elde etme hakkını elinden almak bir çeşit ekonomik şiddet biçimidir. Kriz dönemlerinde ilk olarak kadınların işten çıkarılması, kadının toplum içindeki ikincil konumunun ekonomik şiddete dönüşmüş halidir (Adaçay ve Güney, 2012: 319). Eşinin kadın üstünde hakkı olduğu düşüncesi ekonomik şiddeti meşrulaştırmaktadır.

Aile içi ekonomik şiddete genelde kadınların maruz kaldığına dikkat çeken Duane, bu tür şiddet biçimlerini şöyle sıralamıştır:

- *Kadının parasını denetleme, kontrol etme,*
- *Kadının çalışmadığı durumlarda evin idaresi için kadına yetersiz para vermek,*
- *Kredi kartına el koyma,*
- *Kadını çalışmaya zorlama,*
- *Mülkiyet hakkını kadının değil sadece kendisinin üzerine yapma,*
- *Kadının eğitim almasına engel olma,*
- *Kadının çalışmasına engel olma (Uluocak vd., 2014: 23).*

Tablo 1.2. 2008-2014 Yılları Arasında Eşi veya Birlikte Olduğu Erkekler Tarafından Ekonomik Şiddete Maruz Kalmış Kadınların Oranı

	İşten çıkmaya neden olma/ çalışmaya engel olma		Ev ihtiyaçları için para vermeme		Gelirini elinden alma		En az biri	
	Yaşamın herhangi bir döneminde (%)	Son 12 ayda (%)	Yaşamın herhangi bir döneminde (%)	Son 12 ayda (%)	Yaşamın herhangi bir döneminde (%)	Son 12 ayda (%)	Yaşamın herhangi bir döneminde (%)	Son 12 ayda (%)
2008	23,4	8,8	8,1	4,6	3,9	1,4	28,9	12,7
2014	24,2	10,2	9,1	5,4	4,9	2	30,0	14,6

Kaynak: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); 2015 “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”

Türkiye’de 2014 yılında yaşamı boyunca ekonomik şiddet türlerinden en az birine maruz kalan kadınların oranı yüzde 30’a ulaşmıştır. Çalışan kadının gelirini kendi kontrolüne alan erkeklerin oranında ise bir artış görülmektedir. Kadının çalışmasına engel olunmasının yanında aynı zamanda ev ihtiyaçlarının karşılanması için kadına para vermeyerek kadın ekonomik anlamda daha fazla istismar edilmektedir.

1.2.3. Cinsel Şiddet

Cinsel saldırı ve tecavüz, laf atma, el, kol hareketleriyle başlayarak, ırza geçmeye kadar varan oldukça geniş bir olgudur. Evde ve dışarıda kadına yönelik saldırıların başında cinsel saldırı da dahil olmak üzere açık saçık konuşma, elle, kolla saldırı, tecavüz ve yasak aşk gelmektedir. İlkel bir cinsel saldırı olan tecavüz, başka ülkelerde ve ülkemizde sık karşılaşılan bir şiddet türüdür. Ancak tecavüze, cinsel saldırıya uğrayan bireyler türlü nedenlerden dolayı bu saldırının ortaya çıkmasından çekindikleri için, olayın sıklığına ilişkin doğru sayılar elde edilmesi mümkün değildir. Dünyada ve ülkemizde yapılan araştırmalarda, polis kaydına geçen tecavüz olaylarının yaklaşık

olarak genel nüfusun on binde dördünde görüldüğü saptanmıştır (Köknel, 2013: 195-196).

Cinsel saldırı, özellikle tecavüz olgusu, kadın üzerinde ciddi duygusal travmalar yaşatan ve kadının içinde bulunduğu toplumla iletişim kurmasını engelleyen bir suçtur. Kadın maruz kaldığı suç eyleminden sonra korku yaşayabilmekte ve özellikle tecavüze uğradığı mekanlara benzeyen yerlerde tek başına bulunmaktan korkmaktadır (Uluocak vd., 2014: 22).

Sürücüsü kadın olan arabaları sıkıştırarak, kırmızı ışıktaki geçen, hız sınırlamalarına uymayan, öndeki arabaya tampon atan, anayola park ederek trafik kurallarını ihlal eden sürücüler, öfkelerini ya da bastırılmış cinsel duygularını arabaları aracılığıyla dışarı yansıtırlar (Köknel, 2013: 187). Erkek, bastırılmış duygularını kadını aile yaşamında ve toplumsal yaşamda sindirerek açığa çıkarmaktadır. Kadının üzerinde kontrol kurmak isteyen erkek, kadının kendi arzuları doğrultusunda hareket etmesini sağlamaya çalışmakta ve yaşamın her alanında şiddet eğilimine başvurmaktadır. Kadınlar hayatlarının birçok alanında şiddete maruz kalmaktadırlar.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Türkiye genelinde yaptığı araştırmada¹, cinsel şiddete maruz kalma düzeyi açısından bakıldığında kişinin medeni durumu ve evlilik yaşının şiddete maruz kalma oranında farklılıklar oluşturduğu görülmektedir. 18 yaşından önce evlenmiş kadınlar yaşamları boyunca, 18 yaşından sonra evlenmiş kadınlara oranla daha fazla cinsel şiddete maruz kalmışlardır. Boşanmış ya da ayrı yaşayan her üç kadından biri cinsel ilişkiye zorlanmış, neredeyse dört kadından biri ise cinsel olarak küçük düşürüldüğü bir eyleme maruz kalmıştır.

Birleşmiş Milletler Kadın Kalkınma Fonu'nun yayınladığı rapora göre, dünyada her üç kadından biri hayatının bir döneminde cinsel saldırıya maruz kalmıştır (Oğuz, 2010: 437).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün (2015: 83) Türkiye genelinde gerçekleştirdiği araştırmada ise, kadınların yüzde 12'sinin cinsel şiddete maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Hem fiziksel hem de cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı ise yüzde 38'dir.

¹ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2015). "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması." (bkz: hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf)

Tablo 1.3. 2014 yılında eğitim düzeyine göre eşi veya birlikte olduğu erkekler tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalmış kadınların oranı

Temel özellikler	Fiziksel şiddet		Cinsel şiddet		Evlenmiş kadın sayısı
	Yaşamın herhangi bir dönemi	Son 12 ay	Yaşamın herhangi bir dönemi	Son 12 ay	
Eğitim düzeyi					
Eğitimi yok/ ilkokulu bitirmemiş	41,4	8,1	14,4	6,3	1.284
İlkokul	39,9	7,9	12,9	5,8	3.010
Ortaokul	34,4	11,9	12,6	5,1	737
Lise	24,7	7,4	9,0	4,2	818
Lisans ve Lisansüstü	19,5	5,5	5,8	2,8	436
Türkiye	35,5	8,2	12,0	5,3	6.287

Kaynak: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); 2015 “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”

Lisans ve lisansüstü eğitimi olan kadınların yaşamlarının bir döneminde fiziksel şiddete maruz kalma oranı yüzde 20’dir. Lisans ve lisansüstü eğitimi olan kadınların yaşamının bir döneminde maruz kaldıkları cinsel şiddet oranı yüzde 6 iken, eğitimi olmayan ve ilkokulu bitirmemiş kadınların maruz kaldığı cinsel şiddet oranı ise en yüksek düzeyde olup yüzde 15’dir.

Kadınlardan “*kol kırılır yen içinde kalır*” atasözüne uygun davranmaları beklenmiştir. Bu durum aile içi şiddete maruz kalan kadınların sesini çıkarmadan, baskı altında yaşamalarına neden olmuştur. Eşinin kadın bedeni üzerinde hakkı olduğu fikri nedeniyle kadının eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalması meşru görülmektedir. 1980’li yıllara gelindiğinde ise kadınlar; cinsel tacizlere, maruz kaldıkları şiddete karşı haklarını savunmak amacıyla sokaklarda eylemler düzenlemeye başlamışlardır.

1989 yılında Ankara’dan başlayarak İstanbul’a gelen “Bedenimiz Bizimdir- Cinsel Tacize Hayır” kampanyası, İstanbul’da “Mor İğne” ismiyle ses getiren bir hareket haline geldi. Kadınlar hem aile bütçesine katkı sağlamak hem de evini güzelleştirmek amacıyla kullandıkları iğneyi, mor kurdelelerle süsleyerek kamuya açık alanlarda satarak cinsel tacizlere karşı kullanılan bir işleve dönüştürmüşlerdir (Altınay ve Arat, 2008: 18-19). Ev ile özdeşleştirilen, “ev kadını” sıfatı ile sınırlandırılan

kadınlar, bu duruma tepki göstermek için iğneleri süsleyip satarak kendilerine çizilen toplumsal rollere de tepki göstermişlerdir.

1.2.4. Psikolojik Şiddet

Suğur (2009), Yetim ve Melih (2008) psikolojik şiddeti şöyle tanımlamıştır: *“Duyguların, duygusal gereksinimlerin karşı tarafa-kadına baskı uygulayabilmek amacıyla tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır”* (Oğuz, 2010: 435). Kadının haklarını yok sayarak kadını denetim altında tutmaya çalışarak, toplumsal yaşamdan uzaklaştırmak kadını psikolojik olarak sindiren davranışlardır.

Kadına yönelik fiziksel şiddet türüyle karşılaştırdığımızda psikolojik şiddetin kadın tarafından fark edilmesi ve şiddet kapsamı içerisinde değerlendirilmesi zordur. Psikolojik şiddet içeren davranışlar, toplum tarafından normal karşılanabilmektedir. Örneğin, karısına yemek yapmadığı için kızan bir kocanın davranışı, içinde bulunduğu toplum tarafından erkeğe ve kadına biçilen roller çerçevesinde değerlendirildiğinde normal karşılanabilir. Kadın eğitim seviyesi, sosyo-ekonomik statüsü ve toplumsal cinsiyete dayalı işbölümündeki eşitsizliği fark etmesiyle kendisine uygulanan baskıyı psikolojik şiddet olarak değerlendirebilecektir (Uluocak vd., 2014: 20-21).

Kadına yönelik şiddetin pek çok biçimde kendini gösterdiğini vurgulayan Burks, kadını psikolojik olarak baskı altına almayı amaçlayan her türlü hareketin bu şiddet tanımına dahil edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Psikolojik şiddet kadınları birçok açıdan olumsuz etkilemektedir. Psikolojik şiddete maruz kalan kadın kendine saygı duymamaya başlar. Kadının bedenine olan güveni azalır, kendisini sadece psikolojik şiddet uygulayan kişinin sevebileceğini düşünmeye başlar. Hayatına dair sorumluluk almak istemeyen kadın duygusal ilişkilerinde ya da çevresindeki bireylerle kurduğu iletişimde sorunlar yaşar. Kendisine bilerek zarar vererek, maruz kaldığı psikolojik şiddeti baskılamaya çalışır ve strese dayalı fiziksel sıkıntılar yaşayabilir. Bütün bunların yanında korkularından kurtulmak için intihar etme düşüncesine kapılabilir (Uluocak vd., 2014: 20-21). Kadının maruz kaldığı psikolojik şiddeti fark etmesi yaşayabileceği birçok sorununda önüne geçilmesini sağlamaktadır.

1.3. KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Ülkemizin 2011 yılında imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nde kadına yönelik şiddet şöyle tanımlanmıştır: “İster kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya ıstırap veren veya verebilecek olan toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma anlamına gelir” (KSGM, 2016: 4). Arın, kadının erkek egemen düzene itaat etmesini sağlayarak, var olan güç dengesizliğini korumak amacıyla kadına şiddet uygulandığını belirtmiştir (Oğuz, 2010: 434).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2004 yılı verilerine göre, ateşe bağlı yanma olayları dışındaki bütün yaralanma tiplerinde, erkeklerin ölüm oranı kadınların ölüm oranından daha fazladır. Fakat bazı yaralanma tiplerinde özellikle kadınların ölüm oranı daha yüksektir. Çocuk istismarı oranları, erkek çocuklara göre kız çocuklarında daha yüksekken, yakın duygusal ilişkilerde kadınların partnerlerinden gördükleri şiddet ve cinsel şiddet oranları belirgin bir biçimde daha fazladır (Uluocak vd., 2014: 10).

Subaşı ve Akın, kadına yönelik saldırgan davranışların en sık genç evli erkeklerde görüldüğünü ifade etmişlerdir. Şiddet eğilimi olan erkekler, toplum içerisinde kadının erkeğe bağımlı kalmasını isterler ve toplumsal cinsiyetin belirlediği rol ayrımını doğal karşılarlar (Uluocak vd., 2014: 35). Bu durum kadının yaşamında birçok sorun yaşamasına ve güvenli olduğunu düşündüğü evinin duvarları arasına hapsolmasına neden olmaktadır.

Eşlerinden şiddet gören kadınlarla derinlemesine görüşmeler yapan Gelles, eşinden az sıklıkla şiddet gören kadının eşini terk etme olasılığının, daha fazla ve aşırı derecede şiddet gören kadına göre daha düşük olduğunu ifade etmiştir. Buna bağlı olarak kadınlar, seyrek ve daha az örseleyici olan şiddete daha uzun süre dayanmaktadırlar. Evlilikleri içerisinde yalnızca bir kere dayak yiyen kadının mesleki yardım kuruluşlarından yardım talep etme oranının yüzde 42, her ay dayak yiyen kadınların ise yüzde 100'ünün mesleki yardım talebinde bulunduklarını belirtmiştir. Çocukluğunda babasının annesini dövdüğüne şahit olan kadın, şiddetin normal olduğunu düşünmekte ve şiddet ortamında kalmaya devam etmektedir. Çalışan kadının ise şiddet uygulayan kocasına karşı tahammül gücü azalmakta, sahip olduklarıyla kendine ve çocuklarına bakabileceğini düşünmektedir (Mavili Aktaş, 2006: 31-32).

Heisse, Elssberg ve Gottemoeller'in çalışma sonuçlarına göre, hayatlarının belli bir döneminde en az bir kez erkek şiddetine maruz kalan kadınların oranı 1/3'dir (Bugay ve Delevi, 2012: 14). Arın, kadına yönelik şiddetin ülke, eğitim ve ekonomik düzeyi fark etmeden toplumun her kesiminde görüldüğüne dikkat çekmiştir. Yapılan çalışmalarda gelişmiş ülkelerde kadınların 1/3'ü ile 2/3'ünün, gelişmekte olan ülkelerde ise kadınların yüzde 20 ile yüzde 50'sinin eşleri tarafından şiddete maruz kaldıkları tespit edilmiştir (Mutlu, 2015: 10).

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun raporuna göre, Güney Afrika'da altı saatte bir kadın, Guatemala'da her gün ortalama iki kadın öldürülmektedir. Brezilya Sao Paulo'da her on beş saniyede bir kadın saldırıya maruz kalırken, Avrupa Birliği'ne bağlı ülkelerde kadınların yüzde 40 ile yüzde 50'si iş yerlerinde cinsel tacizin farklı biçimlerine maruz kalmaktadırlar (Gutierrez ve Boselli, 2009: sy).

Bağımsız İletişim Ağı'nın 2018 yılında yerel ve ulusal medyada yer alan kadına yönelik şiddet haberlerini toplayarak elde ettiği sonuçlara göre erkekler, 2018'de en az 380 kadını yaraladı ve en az 255 kadını öldürdü. Bununla birlikte erkekler tarafından zorla seks işçiliği yaptırılan 516 kadının arasında kız çocukları da bulunurken, 61 kadın tecavüze, 188 kadın tacize, 347 kız çocuğu ise cinsel istismara maruz kaldı. Son beş yılda elde edilen verilere göre ise erkekler 1371 kadını öldürdü, 2075 kadını da yaraladı (bianet.org/bianet/erkek-siddeti/205372-erkekler-2018-de-255-kadini-oldurdu).

Diğer yandan, 2014 yılında AB Temel Haklar Ajansı tarafından 28 AB üyesi ülkede 42.000 kadınla yüz yüze yapılan görüşmede, her üç kadından birinin 15 yaşından sonra fiziksel ve cinsel şiddete maruz kaldığı, 15 yaşından önce ise yüzde 12'sinin yetişkin biri tarafından cinsel istismara uğradığı saptanmıştır. Her beş kadından ikisi (yüzde 43) şimdiki ya da eski eşleri tarafından psikolojik şiddet görmüş, yüzde 42'si ise hamile iken eşinin şiddetine maruz kalmıştır. Aile içi şiddete maruz kalan kadınların yüzde 14'ü, diğer şiddet olaylarının ise sadece yüzde 13'ü raporlara geçmiştir (KSGM, 2016: 9).

Şiddete maruz kalmış kadın yoğun bir şekilde korku duyabilir. Yaşamını korku duygusu kaplayan kadın uyurgezerlik, uykusuzluk gibi birtakım sağlık sorunları yaşayabilir. Kadın uykusuzlukla ilgili sorunlarını yok etmek için uyku hapi kullanmaya başlayarak, bu ilaca bağımlı hale gelebilir. Şiddet uygulayan erkeğin tehditleri, kadının

erkeği terk etmesini engelleyerek, şiddete tepkisiz kalmasına yol açabilir (Mavili Aktaş, 2006: 50).

Birçok ülkede kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda devlet kurumlarının tutumu değişmediği için feminist örgütlerin ve bağımsız kuruluşların yapmış olduğu çalışmalar yetersiz kalmış, bu yüzden devlet desteği sağlanmaya çalışılmıştır. ABD, Kanada, Avusturya, Yeni Zelanda, Brezilya, Zimbabwe gibi bazı ülkelerde, hükümetten bağımsız kuruluşlar tarafından kadınlara karşı şiddetin önlenmesi amacıyla yeni yollar aranmıştır (İlkkaracan ve ark., 1996'dan akt. Dişsiz ve Şahin, 2008: 52).

Kadın haklarıyla ilgili sivil toplum örgütleri, aile içi şiddetin yalnızca aileyi ilgilendiren bir sorun olmadığını, bireysel açıdan değerlendirilmesi gereken bir sorun olduğunu vurgulamışlardır. Sivil toplum örgütleri, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri gibi gelişmiş ülkelerde, 1970'lerin sonlarında koca dayagını protesto etmişler ve buna karşı önlem alınması için hukuksal düzenlemeler yapılmasının gerekliliği gündeme getirmişlerdir. Türkiye'de ise kadına yönelik şiddet, kurumsal yapılar tarafından aile ve mahremiyet konuları çerçevesinde ele alınamayacak kadar ciddi bir sorun olduğu 1980'lerde gelişmeye başlayan kadın hareketleri sayesinde fark edilmiştir (Uluocak vd., 2014: 47).

1980'lerde büyük şehirlerde az sayıda kadın tarafından gerçekleştirilen eylemler, 1990'lı yıllara gelindiğinde kadının toplumsal konumuna dayalı olarak gerçekleştirilen şiddete karşı mücadelede önemli gelişmeler sağladı. 1980'lerde şiddetle mücadele konusunda farkındalık oluşmasıyla birlikte şiddete karşı mücadelede devlet bünyesinde kurumsallaşma başlamış, kadın komisyonları oluşturulmuştur. Devletin eski kurumlarından biri olan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi kurumlara yeni işlevler verilerek kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla yerel yönetimler bünyesinde yeni birimler açılmıştır (Altınay ve Arat, 2008: 20-21). Kadınlar 1990'larda ise sivil toplum kuruluşlarını oluşturarak, kadına yönelik şiddetle mücadelenin devlet düzeyinde harekete geçirilmesini sağlamaya çalışmışlardır (Altınay ve Arat, 2008: 17).

Şiddete maruz kalan kadınları korumak ve sığınacak yer temin etmek amacıyla 1990 yılında İstanbul'da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve 1991 yılında ise Ankara'da Kadın Dayanışması Vakfı açılmıştır. Bu kurumlar aile içi şiddetin ortaya çıkmasını sağlayarak, şiddete maruz kalan kadınlara destek vermek ve şiddete uğrayan kadınlara

sığınak sağlamak amacıyla kurulmuştur. Fakat maddi zorluklar nedeniyle sığınak sağlama amacı devam edemeyen hem Ankara Kadın Dayanışma Vakfı hem de Mor Çatı kadına yönelik şiddetle mücadelede öncü rol üstlenen önemli kurumlardan olmuşlardır. En önemlisi kadına yönelik şiddetin toplum için ciddi bir sorun olduğunun algılanmasına katkıda bulunarak bu sorunu görünür hale getirmişlerdir. Bütün bunların yanında, Türkiye’de ilk defa sığınakların şiddet gören kadınlar için olmazsa olmaz bir gereksinim olduğu konusunda farkındalık kazandırmışlardır (Altınay ve Arat, 2008: 21-22).

Kadına yönelik şiddet, sadece sosyo-ekonomik boyutuyla değil hukuki yönden de irdelenmesi ve şiddetin önlenmesi konusunda çalışmalar yapılması gereken toplumsal bir sorundur. Devlet organları, şiddeti doğuran ataerkil yapıların daha eşitlikçi, daha katılımcı hale getirilmesi için şiddetin her yönüyle kararlılıkla mücadele edilmesini sağlayacak ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeleri uygulamaya koymalıdır (Uluocak vd., 2014: 60).

Karınca, kadına yönelik aile için şiddeti önlemek için Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda birtakım düzenlemeler yapıldığına dikkat çekmiştir. Örneğin, 2004 yılında anayasanın 10. maddesine eklenen ikinci fıkra ile eşitliğin sağlanması için kadınların korunacağı şu ifadelerle vurgulanmıştır: *“Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür”*. Anayasanın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında ise şu ifadeler yer almaktadır: *“kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”* Kadına yönelik şiddetle ilgili Türk Ceza Kanunu’nda yapılan yeni düzenlemelere göre, eşe karşı tecavüz eylemi suç sayılmaktadır. Benzer biçimde kanun, töre cinayetlerini hafifletici neden olarak değil, ağırlaştırıcı bir neden olarak değerlendirmektedir. Bununla birlikte yeni ceza kanununda namus cinayetleri ile töre cinayetlerine ceza indirimi kaldırılarak kasten öldürme olarak tanınmıştır (Uluocak vd., 2014: 61).

Karal ve Aydemir, Türkiye’nin 1985 yılında onayladığı, 1986 yılında ise yürürlüğe giren Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’nin (CEDAW) kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda gerçekleştirilen girişimlerden biri olduğuna dikkat çekmişlerdir. Sözleşmenin 18. Maddesi’ne göre Türkiye’nin her

dört yılda bir, Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme komitesine dönemsel raporunu sunması gerekmektedir. CEDAW komitesine ilk raporunu 1990 yılında, ikinci ve üçüncü raporunu 1997 yılında, 2008 yılı içinde ise dördüncü ve beşinci raporunu sunan Türkiye, 2010 yılında ise vermiş olduğu raporu komitede savunmuştur (Uluocak vd., 2014: 63).

Türkiye’de kadına yönelik şiddet konusunda mevcut uygulamalara göre, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların hukuksal açıdan haklarını arayabilmeleri ve koruma talep edebilmeleri için şiddetin belgelenmesi gerektiğini belirten Karal ve Aydemir, kadınların mesai saatleri dışında alınan kararlar konusunda da sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İstanbul sözleşmesiyle uygulama açısından yenilikler ve kolaylıklar getirilmiştir. Şiddetin belgelenmesi konusunda işlemler daha kolay kararların verilmesini sağlamış, şiddet mağduru bireyin delile ihtiyaç duyulmadan koruma talep edebilmesi kolaylaştırılmıştır. Benzer bir biçimde, kolluk kuvvetleri kadına yönelik şiddet olaylarında mesai saatleri dışında 7 gün 24 saat işlem yapabilmektedir (Uluocak vd., 2014: 66).

1.3.1. Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Yönelik Şiddet

Cinsiyet kavramı bireylerin doğumla gelen fiziksel özelliklerini ve farklılıklarını barındırır. Toplumsal cinsiyet kavramı ise kadın ve erkeğin toplum tarafından algılanma biçimine göre ortaya çıkmaktadır. Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyete yönelik sosyo-kültürel değer yargılarını, toplumsal işbölümünün cinsiyet üzerinden nasıl şekillendiğini, bireylerden beklenen cinsiyet rollerini ve davranış kalıplarını barındırır (Uluocak vd., 2014: 48-49).

Toplumsal cinsiyet olgusu açısından bakıldığında toplumsallaşma kavramı, bireylerin kendi cinsiyetlerini, toplumun farklı cinsiyetlere yüklediği anlamlar doğrultusunda inşa etmeleridir. Toplumun söz konusu cinsiyet rollerine ilişkin bireylerin nasıl davranacağı, hangi işlerde çalışıp çalışamayacağına, nasıl giyineceğine ve konuşacağına dair normlara uygun davranmaları beklenir (Uluocak vd., 2014: 27).

Eşit konumda olmayan kadın ve erkek arasındaki toplumsal ilişkiler, sosyo-kültürel, ekonomik ve politik yapılardan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla cinsiyetler arasında farklılıkların ve eşitsizliklerin olması doğal ve biyolojik bir durum değildir.

Toplumsal erkeği kadının üstünde gören bir anlayışa sahip olması, toplumsal ilişkiler bakımından kadınların aleyhine olmaktadır (Erol, 2014: 36).

Bu durum kadın ve erkeğin toplumsal yaşama katılmalarında farklılıkların ortaya çıkmasına neden olur. Erkek kamusal alanda istediği gibi hareket edebilirken, kadın sadece evinin duvarları arasında var olmak zorunda kalır. Kadın ve erkek arasında kamusal alanda ortaya çıkan bu farklılıklar, toplumsal alanda cinsiyet eşitsizliğini ortaya çıkarır (Adaçay ve Güney, 2012: 321). Kadının eğitimli olması, iş sahibi olması, toplum içinde önemli bir konumda olması dahi kadından beklenen rolleri değiştirmemiştir. Kadının ve erkeğin farklı konumlandırıldığı toplumlarda, toplumsal rolüne uygun davranmayan kadının şiddete uğraması normal görülmektedir.

Kadına yönelik şiddet kavramı, şiddet mağduru kadınlar üzerinden tanımlanmakta, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin getirdiği diğer şiddet formları göz ardı edilmektedir (Uluocak vd., 2014: 25-26). Mojab'a göre kadına yönelik şiddet, kadın ve erkeğin gücünün eşit olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu eşit olmayan yapıdan cesaret alan erkekler, kadınları baskı altına alarak kadının ilerlemesini engellemeye çalışmış ve ayrımcılığa maruz bırakmışlardır. Şiddete maruz kalan kadınlar, ikincil konumda yaşamaya zorlanmışlardır (Çetin, 2012: 7).

Ülkemizin de içinde yer aldığı erkek egemen toplumlarda kadının davranışları, eylem ve tutumları, ahlak ve namus kavramları üzerinden belirlenmiştir. Erkek, namusunu korumak adına kadını baskı altına almakta, korkutup yıldırmaya çalışmakta, hatta cinayete kadar varan fiziksel şiddet uygulamaktadır. Bu yöntemlerle kadının kimliğini, kişiliğini denetim altında tutarak, kadının özgürlüğünü yok saymaktadır. Bu gibi nedenlerle kadına şiddet uygulanması, erkeğin namusunu korumak adına kadını öldürmesi toplum tarafından meşru görülmektedir. Oysa erişkin bir kadının, cinsel kimliğinden, kişiliğinden kaynaklanan haklarını özgürce kullanması, evrensel değerler bakımından ahlaklı, namuslu, faziletli davranış olarak kabul görmüştür (Köknel, 2013: 193).

Altınay ve Arat (2008: 82) öğrenim düzeyi yüksek kadınların şiddet görme oranının, eğitim düzeyi düşük olan kadınlara göre daha az olduğuna dikkat çekmişlerdir. Eğitim düzeyi düşük kadınların şiddet görme oranı yüzde 43, öğrenim düzeyi yüksek kadınların ise yüzde 12'dir.

Günümüzde ülkelerin gelişmişlik düzeyi, kadınların eğitim seviyesiyle ölçülmektedir. Eğitim, cinsiyet hakkı gözetmeksizin herkesin yararlanması gereken bir hak olmasına rağmen, eğitim olanakları bakımından kadın ve erkek arasında büyük farklar bulunmaktadır. Dünyada eğitim ve öğretim alanında gelişmeler yaşansa da, birçok ülkede kadınlar hala eğitim hakkından yararlanmakta zorluklar yaşamaktadır (Demiray, vd., 2015: 101). Çağdaş eğitim anlayışında cinsiyet farkı gözetmeksizin her bireye eşit eğitim hakkı sunulmalıdır. Bu durum hukuken de güvence altındadır. Birçok dünya ülkesinde başta çocuklar olmak üzere eğitim hakkı bir zorunluluktur ve kadınların da eğitim hakkı engellenemez (Demiray, vd., 2015: 99-100).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün (2012: sy) yayınladığı “Türkiye’de Kadının Durumu” başlıklı raporda, 6 yaşında ve üzerinde olan kadınların okuma yazma bilmeme oranının yüzde 8, erkeklerde ise bu oranın 1,7 olduğu saptanmıştır. 15 yaşının üstünde olan kadınların okuma yazma bilmeme oranı yüzde 9,8’dir; okuma yazma bilmeyen her 10 kişiden 8’i ise kadındır.

1.3.2. Şiddeti Ortaya Çıkaran Faktörler

Ergin, Türklerin değer verdikleri ana hakkını kutsal saydıkları haklarla özdeşleştirdiklerini ve ana hakkı ile Tanrı hakkını eşit tuttuklarını ifade etmiştir. (Karta 2015: 371).

Kadın, mitolojide de kimi zaman tanrılaştırılmış² olmasına rağmen, çocuğun bakım ve büyütülmesine olan yatkınlığı ön plana çıkarılmıştır. İş bölümünün cinsiyete dayalı olduğu toplumlarda, kadın ve erkekte beklenen roller ve kalıplar kadını toplumsal hayattan soyutlamıştır (Karta, 2015: 351).

Kişinin cinsiyeti ve yaşı toplum içindeki konumunu belirlemektedir. Bu yüzden insanlar, belirli zaman dilimlerinde bu özelliklerine uygun olan rollere göre hareket etmek zorunda kalmışlardır. Örneğin, kadın her toplumda genel olarak anne ve eş konumunda yer almıştır (Köknel, 2013: 182-183). Toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranması beklenen kadının, erkeğe bağımlı ve erkek denetimine muhtaç olarak algılanmaktadır.

² Friglerin, doğurganlığın sembolü olan ve bütün tanrıçaların anası kabul ettikleri “Kybele” adında tanrıçaları vardı.

Bayram, birçok toplumda kadının edilgen konumda değerlendirildiğini ve erkeğe bağımlı bir varlık olarak görüldüğünü belirtmiştir. Kendini erkeğe bağlı hisseden kadın, kendini çevreye göre şekillendirmek zorunda kalmıştır (Demiray, vd., 2015: 350)

Ataerkil üretim biçiminde, kadının ev içerisindeki görevleri kocasına hizmet etmektir ve bu normal karşılanmaktadır. Kadın ev işlerini yapıp, çocuk yetiştirerek görevlerini yerine getirir ve bunun karşılığında da ücret almaz. Bu durum kadının ev içerisinde eşitsiz bir konumda olmadığını ifade eder fakat diğer toplumsal ilişkilerde dezavantaj yaratmaktadır (Uluocak vd., 2014: 43).

Berktaş, ilkçağlardan beri kadınların ezildiğini ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Ezilen kadınlar ise bu duruma karşı çıkmamışlardır. Fakat zamanla ortaya çıkan feminist bilinç sayesinde evlilik olmadan kendi ekmeğini kazanan bir kadın grubu var olmuştur (Karta, 2015: 366)

Fakat Navaro'nun işaret ettiği gibi, kadının çalışma hayatındaki aktifliğine rağmen, ülkemizde yapılan araştırmalarda kadının birinci sorumluluğunun eşi ve çocukları olduğu anlayışının devam ettiği görülmüştür. Kadın hem iş hem ev sorumlulukları arasında kalarak, profesyonel performanslarını azaltmak zorunda kalmaktadır (Demiray vd., 2015: 103).

Bir toplumun ortak değerleri atasözleri ve deyimlerle kuşaktan kuşağa aktarılır. Toplumumuzda atasözleri ve deyimlerde erkek övülmüş, yüceltilmiş olup erkeği kötüleyen bir atasözü neredeyse yoktur. Buna karşılık kadınları öven atasözlerinin yanında, aşağılayan, kötüleyenler de bulunmaktadır. Bu durum, toplumumuzun ataerkil değeri benimsediğini kanıtlar (Köknel, 2013: 180).

Kadınlar, atasözlerinde hem övülmüş hem de yerilmiştir. Kadının iyi bir eş olabilmesi için eşinin her zaman destekçisi olması beklenmiş, erkeğin iyi bir konuma gelmesi için de kadına sorumluluk yüklenmiştir. “Evi ev eden avrat, yurdu şen eden devlet”, “Atta, avratta uğur vardır” gibi atasözleri kadının aile içinde önemini anlatırken, “Avradı eri saklar, peyniri deri” gibi atasözlerinde ise kadını koruyan kollayanın eşi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadının saygınlık kazanması için çocuk doğurması gerekli görülmüştür; bu durum atasözlerinde “Doğuran avrat Azrail’i yenmiş” atasözüyle ortaya konulmuştur (Köknel, 2013: 175). Kadının saygınlık kazanabilmesinin yolunun eşiyle olan iletişiminden geçtiği algısı süregelmiştir.

Aile mahremiyetinin her toplumda gözetilen bir durum olduğunu vurgulayan Mavili Aktaş (2006: 45) aile içinde yaşanan sıkıntılara hiç kimsenin karışma hakkının olmadığı anlayışını benimseyen toplumun, aile içinde yaşanan her şeyin evin duvarları arasında saklı kalmasını beklediğini belirtmiştir. Bu anlayış şekli hiç kimsenin aile arasında yaşanan sorunlara müdahale edememesine neden olmakta ve bu ortamda bulunan kadın şiddet içinde yaşamaya mecbur kalmaktadır.

Walby'e göre, ataerkil yapı içerisinde erkek kadını kontrol altında tutabilmek için şiddeti bir araç olarak görmektedir. Toplumun çizdiği cinsiyet rollerinin dışına çıkan, erkeğin otoritesini tehdit eden davranışlar sergileyen kadını, belirlenen normlara uygun davranmaya zorlayan, kadının iradesi dışında gerçekleşen tüm eylemler şiddet kavramı içerisinde değerlendirilebilir. Şiddet eylemi, kadın davranışlarını düzeltmek amacının dışında, kadını kullanmak için olabilir. Örneğin, cinsel saldırı ve tecavüz eylemlerinde, kadın rızası dışında bir şiddet eylemine maruz kalmaktadır (Uluocak vd., 2014: 44).

Eşi tarafından şiddete maruz kalan kadına, kendi davranışlarından dolayı eşinin şiddet uyguladığını ima eden, eşini haklı çıkaran suçlayıcı sorular yöneltilmesi, şiddete maruz kalan kadının kendini suçlu hissetmesine ve benlik imajının olumsuz etkilenmesine yol açmaktadır (Mavili Aktaş, 2006: 46-47).

Ataerkil baskı ile kadın intiharları arasında bir bağlantı bulunduğu akademik çalışmalarla ortaya çıkarılmıştır. Bağlı ve Sever tarafından 2001 yılında Batman'da intihar eden 31 kişinin aileleriyle yapılan görüşmeler sonucunda, intihar eden bireylerin çoğunun katı bir ataerkil baskıya maruz kaldığı saptanmıştır. Kurbanların yüzde 84'üne daha yaşlı bir akrabanın izni ya da refakati olmadan parka ya da sinemaya gitmelerine, istediği herhangi bir sosyal etkinliğe katılmalarına izin verilmemiştir. Kendi başlarına alışverişe dahi çıkamayanların oranı ise yüzde 28'dir. Sadece yüzde 10'u umutsuzluk duygularını başkalarıyla konuşmuştur. Görüşülen ailelerin yüzde 66'sı kızlarının evleneceği kişilerin aile, akraba ya da çöpçatanlar tarafından seçilmesinin daha uygun olacağını belirtmişlerdir. Kızlarının erkeklerle arkadaşlık etmesinin uygun olmadığını ifade edenlerin oranı ise yüzde 90'dır (Ertürk, 2015: 307).

İslamiyet'in kadın ve erkeği birbirinden üstün görmediğini vurgulayan Eskicioğlu, her iki cinse de sahip oldukları özelliklerle birbirini tamamlamaları için görevler

yüklendiğini ifade etmiştir. Kadının sosyal ve siyasi hayatta yer alması bakımından İslam’da herhangi bir yasak yoktur (Karta, 2015: 376).

1.4. TÜRK BASININDA KADININ TEMSİLİ

Tanrıöver (2007: 153) yunan filozoflarından bu yana “temsil” kavramının gerçekte olan bağı ve insan yaşamındaki konumunun tartışıldığına dikkat çekmiştir. Renkler, biçimler, sözcükler belli kurumları, kavramları, kişileri temsil etmektedir. Bu temsiller, bize temsil edilenlerin hayatımızdaki yerini ve onlara yüklediğimiz anlamları gösterir ve bu anlamlara meşruluk kazandırır. Kısaca temsiller bizim dünyaya, topluma ve insana bakışımızı belirler.

Son yüzyılda yaygınlaşan kitle iletişim araçları, temsillerin oluşmasında en etkili araçlardan biri haline gelmiştir. Kadınların medyada temsil edilme biçimleri, toplumun kadınları medyada temsil edildiği şekliyle algılamasına yol açar (Tanrıöver, 2007: 154). Medyada kadının temsil edilme biçiminin önemli bir konu olduğuna dikkat çeken Asker, tüketici olarak hedefledikleri kadını, haberlerde milyonlarca kişiye sunarak kendisinin de tükettiğini belirtmiştir (Çağlar, 2014: 69).

Küresel Medya İzleme Projesi’nin gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre, dünyada yüzde 52 oranında nüfusa sahip olan kadınların yüzde 21’i haberlerde yer almaktadır. Medyada kadınlara genellikle şiddet, sanat, sosyal konular gibi haberlerde yer verilmiştir. Kadınlar, hukuk alanındaki haberlerin sadece yüzde 8’inde ön planda tutulmuş, nadiren politika haberlerinde yer verilmiştir. Türkiye’de ise erkeklerin yüzde 76’sı, kadınların ise sadece yüzde 24’ü haberlerde ön planda yer almıştır. Gazetelerde ise haberin öznesi konumunda olan kadın oranı yüzde 25’tir (TBMM, 2012: 19).

MEDİZ (2008: 29) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre, kadınlar manşet ve sürmanşetlerde yüzde 34 oranında doğal-eşit varlık, yüzde 33 oranında 3. sayfa-magazin nesnesi olarak temsil edilmektedir. Bu temsil biçimlerinin arkasından yakın oranlarda cinsel nesne, araçsal varlık ve eş-ana-fedakar kadın temsilleri gelmektedir.

Medya Takip Merkezi’nin “Medyada Kadın” başlıklı raporunda, kadına gazete ve dergilerde en fazla yer verilen konunun yüzde 40 oranıyla şiddet haberleri olduğu dikkat çekmektedir. Gazetelerde kadının öznesi konumunda olduğu haberlerin yüzde 16’sı ilk

sayfada yer alırken, ilk sayfada yer alan bu haberler içinde yüzde 39’unun konusu ise şiddettir (Oğuz, 2010: 441).

Gökulu, medyanın bir kolu olan gazetelerin, yüksek tiraj elde etme amacını sağlamak için halkın ilgisini çeken haberler kullandığını belirtmiştir. Suç eyleminin toplum üzerindeki etkisinin fazla olması, olayın haber niteliği taşıma özelliğini de arttırmaktadır. Bu bağlamda okuyucunun her zaman dikkatini çeken kadına yönelik şiddet haberleri de yazılı basında sıklıkla yer almaktadır (Gökulu ve Hosta, 2013: 1839).

Mater ve Çalışlar’ın (2007: 180-182) ifade ettiği gibi, kadınlar olumlu bir haberin öznesi ya da kaynağı olamadıkları gibi konu özellikle kadının sorumluluk alanlarından biri değilse, kadınların görüşlerine ve uzmanlıklarına da başvurulmamaktadır. Oysa toplumda meydana gelen pahalılık, göç, yoksulluk gibi birçok sorundan en çok kadınlar etkilenmektedir.

Hayatın ve haberlerin bazı alanlarında kadınlara hiç yer verilmeden, kadın “simge”si yok edilir. Örneğin, sanayiciler, memurlar, doktorların konu edildiği haberlerde çoğunlukla kadın fotoğraflarına yer verilmez (Tanrıöver, 2007: 161). İmançer, kadınların medyada ya sağlık, güzellik ve moda gibi konularda ya da gündeme oturan bireylerin eşleri, anneleri, çocukları olarak anaç tarafı ön plana çıkarıldığına dikkat çekmiştir. Haberlerde anne ve eş özellikleriyle temsil edilen kadın, erkek egemen söylemin belirlediği cinsellik kavramı üzerinden sunulmaktadır (Mutlu, 2015: 44).

Bek ve Binark’a göre, medya kadınları bedene indirgeyerek, kadınları bedeni üzerinden sömürmektedir. Kadın, medya metinlerinde farklı alanlardaki yaşamlarıyla temsil edilmemekte, ya kötü kadın ya da anne ve eş tanımlamaları ile özdeşleştirilerek sunulmaktadır. Kadınların iş hayatına dâhil olmasıyla birlikte kadına uygun olduğu düşünülen iş alanları dışında çalışan kadınlar, medya metinlerinde aykırı davranış sergileyen kadın imajıyla yansıtılmaktadır (Ünaldı, 2012: 238).

Kadının, her gün gazetelerin arka sayfasında haber değeri taşımayan altıyazı kullanılarak mümkün olan en çıplak haliyle fotoğrafı konulmaktadır (Tanrıöver, 2007: 158). Kadın haberlerde tiraj kaygısıyla vitrin güzeli olarak sunulmaktadır. Kadın bedeni bazen dramatik, bazen eğlenceli haberler içinde kurgulanarak, haberi dikkat çekici hale getirmek için kullanılan başlıca malzemelerden biri olmaktadır.

Kadını konu alan haberlerin çoğunda kadın kurban olarak sunulmaktadır. Şiddete maruz kalmış kadınların yüzleri gizlenmeden, hırpalanmış bedenleri magazinleştirilmekte ve kadının bütün mahremi ortaya dökülmektedir. Medya, şiddetin hemen ardından şiddetin nasıl yaşandığına dair her şeyi ayrıntısına kadar yayınlarak kadın haklarını ihlal etmektedir (Köker, 2007: 140).

Toplumsal ilişkilerde dolaşımda olan anlamlar büyük ölçüde üstün olan tarafın kullandığı anlamlardır. Toplum içerisinde kadın aleyhine olan anlamlar saptanmalı, bu anlamlar yerine kadın lehine olan anlamlar yerleştirilmelidir (Dursun, 2008: 83).

1.5. TÜRK BASININDA KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SUNUMU

Güngör, iletişimin; gönderici, ileti ve alıcı olarak üç temel öğeden oluştuğunu ifade etmiştir. Gönderici, kitle iletişim araçlarıdır. Gönderici bazı işaret ve semboller aracılığıyla yani kodlarla, iletiyi kanal aracılığıyla alıcıya iletir. Alıcı, kendisine ulaşan bu kodları açarak, bir anlama ulaşır. Son aşamada ise gönderici iletilerinin alıcıya ulaşmış olduğunu öğrenmek için bir geri besleme aşamasına girer (Yavuz, 2014: 38).

Dursun (2008: 53-54) haberin dünya hakkında bilgi veren ve insan ilişkilerini yeniden inşa eden metinler olduğunu ifade etmiştir. Haber, insanın varlık bütünlüğüne bir müdahaledir; fakat müdahale eden de insan, müdahale ettiği şey de insandır. Bu bağlamda haber, kimin nerede ne zaman ne yaptığı soruları çerçevesinde, bir dünya bilgisi sunmaktadır.

Güran ve Özarslan'ın (2013: 300) ifade ettiği gibi, medya; olayları bazı ölçütler kullanarak haberleştirmektedir. Olaylar belirli sınırlamalarla şekillendirilmektedir. Habere konu olan gerçeklikler habercilerin görüşlerine göre inşa edilmektedir.

Gazetede ya da televizyonda yayımlanan haber, yayımlandığı aracın anlatısal özelliklerine göre var olur. Yüzlerce günlük haber, tasarım ve bülten içeriği birbirinden farklı şekilde sunulmaktadır. Sayfa tasarımı ve bülten oluşumu birbirinden farklı özellikler taşısa da günlük yüzlerce olay içerisinde seçilerek sunulur (Köker, 2007: 138).

Kitle iletişim araçları içerisinde ilk önce yazılı basının ortaya çıktığına dikkat çeken Young'a göre, yazılı basın modern dünyanın tasarımında ve cinsiyetler arası

söylemin gelişmesinde de etkili bir araçtır. 19. Yüzyıldan itibaren gazete ve derginin kar getiren ticari bir faaliyete dönüşmesiyle, çok satmak için suç, şiddet, sapkınlık ve cinsellik gibi konular haberlerde yer almaya başlamıştır (Dursun, 2008: 72).

Şiddet, adli vaka olarak ya da kişiselleştirilerek haber metinlerinde yer almaktadır; fakat bu haberlerin devamının verilmemesi, takip edilmemesi de önemli bir konudur. Medya kadına yönelik şiddetin özellikle fiziksel ve cinsel boyutuna yer vermekte, şiddeti ortaya çıkaran nedenler konusunda bir tartışma yapılmadan sunulan haberler yoluyla şiddet yeniden üretilmektedir (Bulunmaz, 2012: 223).

Şiddetten beslenenler varsa ve bunlar önemli konumdalarsa şiddet olgusu içinden çıkılmaz bir hal almaktadır. Medya aracılığıyla ise şiddet yüceltilmekte, ölümlere ya ağlamakta ya da alkış tutulmaktadır (İnceoğlu ve Çoban, 2014: 59).

Haberlerde genelde olumsuz olaylar daha çok karşımıza çıkmaktadır. Mesleki uzlaşılara göre, olumsuz haberler daha fazla dikkat çekmektedir, bu yüzden olumsuz haberlere daha çok değer biçilmektedir. Haberlerde faillerin fotoğraflarına mozaiklenerek ya da silikleştirilerek yer verilmesi, şiddete maruz kalan kişilerin kanlar içinde fotoğraflarının açıkça gösterilmesi, failleri arka plana iterek, kurbanları ön plana çıkarmaktadır. Bu yüzden olayın vahameti, failin sorumluluğunun gerisinde kalmaktadır (Dursun, 2008: 59).

Özellikle kadına yönelik şiddet olaylarında failin yüzü buzlanarak verilirken, şiddete maruz kalan kadının yüzü, adı, yaşadığı şehir açıkça haberlerde yer almaktadır. Bu şekilde kadının var olan sorunlarına yeni sorunlar eklenmekte, şiddet gören kadının gizlilik hakkı ihlal edilmektedir. Haber metinlerinde kadının kimlik bilgilerinin verilmesiyle, kadına yönelebilecek öfkeye adres verilmektedir. Kadın bu nedenle birçok sorunlar yaşayabilmekte, yaşadığı yerden taşınmakta hatta saklanarak yaşamak zorunda bırakılmaktadır.

1.5.1. Haberlerin Eril Dil Bağlamında Yeniden Üretilmesi

Kadın, toplumsal hayatın içinde baskı, şiddet, sınırlamalara maruz kalmaktadır. Aile yaşamı, edebiyat, siyaset, bilim, din gibi birçok alanda kadınlar ikincil konuma itilmekte; gelenek, töre, namus gibi savlar bahane edilerek baskı altına alınmaktadır.

Erkek egemen yapı içinde kadın bedeni üzerinden hem sömürülmekte hem de namusun korunması adına kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır (Yanikkaya, 2010: 50).

Toplum içinde kendi varlığına dikkat çekerek, kimliği üzerinde vurgu yapmak isteyen erkek, bu isteklerini sağlamak amacıyla kendinden daha güçsüz konumda olan kadına şiddet uygulamaktadır. Medyada geliştirilen şiddetle ilgili cinsiyetçi söylem, erkeğin toplum içindeki güç ve iktidarını pekiştirmesine neden olmaktadır. Şiddetten beslenen medya, bunu çoğunlukla kadın üzerinden yapmakta ve kadının toplum içindeki konumunu yeniden sorgulamasına neden olmaktadır (Oğuz, 2010: 447).

Erkek egemen yapı tarafından belirlenen değerleri benimseyen egemenler ile iktidar arasındaki ilişkiler, kadına yönelik şiddet haberlerinin sunumunda bazı kuralların göz ardı edilmesine neden olmaktadır (Oğuz, 2010: 445).

Haberlerin sunuş şekli ve kullanılan eril dil, toplumun düşünce yapısını etkilemekte ve söylemsel şiddeti yeniden üretmektedir. Eril dil, ataerkil toplumların kadınları ötekileştirmek için kullandığı bir araçtır. Eril dil medya yoluyla iktidarın ideolojisini yansıtmaktadır (Arslan, 2017: 149)

Şiddeti gerçekleştiren erkeğin, yaptığı eylemi farkında olmadan yaptığını ima eden kelimeler haberlerde sıkça kullanılmaktadır. Örneğin; erkeği çılgın, işsiz, bunalıma girmiş gibi tanımlamalarla sunmak, erkeği yaptığı eylemin sorumluluğundan korurken, okuyucuya şiddeti gerçekleştiren erkeğe karşı anlayışlı olunması gerektiği mesajı vermektedir. Şiddete maruz kalan kadın haberlerde çoğu kez, gerçekleştirdiği eylem ve toplumsal konumu bir arada kullanılarak yer almaktadır. Haber metinlerinde kadının kötü yola düşmüş, evli, evini terk eden gibi ifadelerle sunulması kadının gerçekleştirdiği eylem ile toplumsal konumuna aykırı davrandığına dikkat çekilmeye çalışılmaktadır (Dursun, 2008: 87-88).

Aile içinde şiddetin doğmasında, ailenin gelir düzeyinin düşük olmasının bir etkisi olsa da; gelir düzeyi yüksek ailelerde de şiddet olayları yaşanmaktadır. Varlıklı insanlar arasında gerçekleşen aile içi şiddetin sonu karakolda ve hastanede bitmediği ve gazetecinin karşısına üçüncü sayfa haberi olabilecek şekilde çıkmadığı için haberleştirilmesi de zor olmaktadır. Kadına yönelik şiddet toplumun belli bir kesimine özgü bir olgu değildir. Şiddetle mücadele edilmesi için, şiddetin cinsiyetler arası eşitsiz güç ilişkileri sonucu ortaya çıktığı kabul edilmelidir (Dursun, 2008: 86).

1.5.2. Haber Metinlerinde Kullanılan Cinsiyetçi Söylem

Çoban'a göre, dil bir anlamlandırma pratiğidir ve dış dünyanın anlaşılabilmesi için onu anlamlandırabilir kavramlara dönüştürür. Bu bağlamda dış dünyayı doğrudan değil simgeler yoluyla anlamlandıran insan, doğal olandan kopar ve yaşadığı dünyanın koşullarına göre anlamlandırmalarda bulunur (Karaduman, 2017: 34).

Fowler (1991: 1) dünyanın dil aracılığıyla haberlerde temsil edildiğini ifade etmiştir. Dil değerleri empoze etmek için kullanılmaktadır. Aynı olay farklı dil ve söylemler kullanılarak ifade edilebilir. Söylem; kişinin değerlerini, inançlarını, fikirlerini barındırır ve gazete haberleri de gerçekleri yansıtmaktan ziyade söylem yoluyla inançları, değerleri ve ideolojileri aktarır.

Pollak ve Kubrin'in (2007: 61) ifade ettiği gibi, bir haberde kullanılan dil, tüketicinin gerçeklik ve suç algısını etkilemektedir. Haberlerde, kişilerin suçu kesinleşmesen suçlu gibi sunulan medyanın yanlış bilgi aktarmasına neden olmaktadır. Kişi dil yoluyla ötekileştirilmekte, mağdur olan bireyin ise sahiplenilmektedir. Bu bağlamda dil; ideolojileri aktaran ve medyanın kişileri istedikleri konuma koyabildiği bir araç haline dönüşmektedir.

Dilin, bireylerin yaşam algılamalarını ve zihinlerini biçimlendirdiğini vurgulayan Karaduman (2017: 35) sürekli yeniden yapılanma süreci içerisinde var olan söylemin geliştiğine dikkat çekmiştir. Toplumsal yaşama kendi söylemi ile katılan bireyin, toplumun söylem üretiminde etkisi olmaktadır.

Alğan ve Şensever'in (2010: 18) ifade ettiği gibi, dili kullanan bireylerin konuşma şekli, kullandığı sözcükler, kurulan cümlelerin yapısı söylemi oluşturmaktadır. Haberler, hızla küreselleşen dünyada konuşulan sınırlı dil kullanılarak üretilmektedir. Çeşitli kültürleri barındıran toplumlarda dahi konuşulan diller arasında farklılıkların olması iletişimin verimli olması konusunda engel oluşturabilmektedir.

Haber üretilme aşamasında, genelde olaylara şahit olan bireylerin ifadelerinden, farklı medya kuruluşlarından ve ajansların aktardığı bilgilerden yararlanıldığını vurgulayan Dijk, haber üretim sürecinde genellikle mevcut söylemlerin yeniden inşa edildiğine dikkat çekmiştir (Toruk ve Sine, 2012: 357). Atabek'e göre, haber metinlerinin söylemini ele almak, haberi doğru şekilde değerlendirmenin en verimli

yollarından biridir. Söylem; gerçekliği yansıtmaktan ziyade, yeni bir dünya oluşturur. Haberin üretilme aşamasında kullanılan söylemler aracılığıyla okuyucu haberi tanır ve anlamlandırır (Toruk ve Sine, 2012: 356).

Kendini belirli bir görüşe, ideolojiye göre konumlandıran gazeteciler, haberlerinde kullandıkları söylemlerle bireylere kendilerinden olan ve kendilerinden olmayan olarak konum belirlerler. Kendilerinden olanlar olumlu yönleriyle, olmayanlar ise genelde olumsuz ve zıt davranışlar sergileyen biri olarak sunulmaktadır (Devran, 2010: 126).

Ayşe İnal, haber söyleminin şu dört unsura dayandığını ifade etmiştir:

1. Gazeteciliğin günlük pratikleri,
2. Gazetecilerin profesyonel ideolojileri ve gazetecilik normları,
3. Haberin üretildiği koşullar ve zaman,
4. Medyanın ekonomik politikası (Devran, 2010: 119).

Çaplı, medyada neyin haber olacağına, nasıl yorumlanacağına ve anlatılacağına tamamen değer yargılarına göre karar verildiğini belirtmiştir. Kişisel önyargılar, çıkarlar ve siyasal tercihlere göre şekillenen haberler nedeniyle gerçekler çarpıtılmaktadır (Toruk ve Sine, 2012: 358). Sözen, söylemin keşfinden sonra artık evrensel gerçekliğin yok olduğuna, yeni gerçekliklerin ortaya çıktığına dikkat çekmektedir. Gerçeklik söylemlerle inşa edilir ve her söylem için inşa edilen gerçeklikler bulunmaktadır (Devran, 2010: 26).

Ağduk'a göre medya, toplumdaki birçok grup adına konuşur fakat bu grupların temsil edilmesi konusunda ön plana çıkmaz. Bu grupların en başında ise kadınlar gelmektedir (Bulunmaz, 2012: 222). Medya cinsiyetler üzerinden belirlenen rollerin pekişmesine neden olmakta ve kadının maruz kaldığı önyargıları yinelemektedir. Şiddet özendirilip, magazinleştirilerek, kadın hayatın birçok alanında muhatap alınmamakta, hatta kadınlarla ilgili konular işlenirken dahi, kendi alanında yetkin olan kadınların bilgi ve deneyimlerine başvurulmayarak kadınların insan hakları medya yoluyla ihlal edilmektedir (Gülbahar, 2007: 88).

Cinsiyetçi söylem, cinsiyetler arası ayrımı körükleyerek, toplumsal yaşamda erkeği kadının üzerinde konumlandıran görüşü pekiştirmektedir. Bu söylemi kadınlar ve erkekler birlikte inşa etmektedir (Oğuz, 2010: 440).

Medyanın kadına yönelik şiddet haberlerini cinsiyetçi kodlarla sunması, cinsel suçları ve kadına yönelik şiddeti normalleştirmektedir. Haberlerde cinsiyetçi kodlar kullanılması, kadına ve çocuklara yönelik şiddet ve suistimallerin ciddi haberler arasında değerlendirilmemesine neden olmaktadır (Dursun, 2010: 23)

Allan (2004: 135) haberlerde kadını edilgen, erkeğe bağımlı ve cinsellik göstergesi haline dönüştüren anlatımları şöyle sıralamıştır:

- *Kamunun görüşü olarak çoğunlukla “sokaktaki adam” ifadesi kullanılmaktadır.*
- *Habere konu olan aktör kadın ise cinsiyetini belirten bir ifadenin açıkça kullanılması (örneğin kadın polis, kadın futbol hakemi vb.)*
- *Kadınların yaşını, fiziksel görünüşünü, medeni durumunu betimleyen ifadelerin habere katılması.*
- *Erkeği merkeze alan eş, kız arkadaş, metres vb. ifadelerle kadınların adlandırılması.*

Medya da cinsiyet ayrımı, ırkçılık, milliyetçilik gibi söylemlerle üretilen haberler nefret söyleminin sıradan görülmesine ve yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Bireyleri ayırıştırıcı ve dışlayan söylemlerin normal görülmesiyle birlikte toplumda var olan farklı kimlikler göz ardı edilmekte, bu durum nefret suçlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Binark, 2010: 11).

Medya, nefret söyleminin yöneltildiği gruplar hakkında çeşitli fikirler yerleştirerek belirli gruplar hakkında çeşitli klişeler yaratmakta ve onların ötekileştirilmesine neden olmaktadır. Tüm bunların sonucunda hedefteki sinikleştirilmekte ve demokratik sisteme katılma cesaretleri kırılmaktadır. Nefret söylemi kelimeler ve cümleler taşlara, mermilere dönüşerek suç eylemlerini doğurabilir. Azınlıklara karşı nefret söyleminin gerçekleşmesine göz yumulması, bu grupların en temel insan haklarına erişmelerinin dahi göz ardı edilmesine neden olabilir. (Alğan ve Şensever, 2010: 16-17).

Alğan ve Şensever'in (2010: 8-9) işaret ettiği gibi, nefret suçları, diğer suçlardan farklı olarak sadece mağduru etkilemekle kalmaz, toplumun da etkilenmesine neden olur. Kurbanlar maruz kaldıkları şiddetin sonucunda fiziksel şiddet görme korkusu, kalıcı stres gibi psikolojik rahatsızlıklar yaşayabilir ve bu durum intihara kadar

gidebilir. Bununla birlikte gerginlik, depresyon, stres gibi rahatsızlıklar sonucunda toplumdan uzaklaşmaya başlar, hatta nefrete kadar varan sonuçlar ortaya çıkabilir.

1.6. KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİNDE BASININ ROLÜ

Maisel'in (1973: 163) işaret ettiği gibi, evrendeki yaşamın hareketliliği yeni değişimleri ortaya çıkarır ve insanların yaşamında mimariden, konuşulan konulara, hatta teknoloji alanına kadar birçok konuda da değişim görülür. Bu değişimlerin ortaya çıkmasında medyanın etkisi de sürekli değişmekte, bu değişimle birlikte medya daha toplumsal hale gelmektedir.

Toplumsal algılarımızı şekillendiren etkili araçlardan biri olan medya, tüm dünyada olumlu mesajlar vererek toplumu bir arada tutan bir rol üstlenebileceği gibi, ayrımcı tutumu tetikleyerek önyargı oluşmasına, nefret söylemini yeniden inşa ederek yaygınlaşmasına neden olabilir. Medya, nefret suçları olarak değerlendirdiği eylemleri ya da bu eylemlere maruz kalan bireyleri sunma biçimiyle ve kullandığı dil aracılığıyla ayrımcılığı da meşru bir hale getirir (Alğan ve Şensever, 2010: 17-18).

Modern bireyin yakın çevresi dışındaki gelişmeleri medya aracılığı ile takip etmesi, bireyin medyadan ve medyanın kullandığı üsluptan etkilenmesine neden olmaktadır. Şiddet eylemlerinin ortaya çıkmasında birincil neden medya değilse de, şiddet eylemlerinin artmasında ve bireylerin şiddeti normal olarak görmesinde medyanın etkisi bir hayli fazladır. Bu bağlamda şiddetle mücadele konusunda, şiddeti doğuran nedenlerin saptanmasının yanı sıra, şiddet eylemlerinin sunulma biçimi de önemli hale gelmektedir (Gökulu ve Hosta, 2013: 1831).

Zahavi'ye (2008: 369) göre, medyaya duyulan güven, gerçekleri yansıtırma oranına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Medya insanların beklentilerini sorunlardan, sıkıntılardan uzak haberler sunarak karşılamaya çalışmaktadır. Gerçeklerden uzak, çıkar hesaplarına göre haberlerle yanılsamaya neden olan medya, bireylerin düşüncelerini ve yaklaşımlarını yönlendirme aracı haline gelmektedir.

İnal, gazetecinin iletisini oluşturma aşamasında kullandığı dil ve yaptığı kodlamalarla haber kaynaklarının söylemlerini yeniden ürettiğini belirtmiştir. Haber söyleminin anlaşılabilirliği için içinde olduğu bağlamla ilişkilendirilmiştir. Bu bağlam

bizlere haber üretimini ve haber medyasının toplumsal iktidarın kurulup sömürülmesindeki rolünü sorgulamanın yolunu açar (Karaduman, 2017: 44).

Kadına yönelik şiddet sorununun medya yoluyla da kışkırtıldığı meselesi son zamanlarda gündeme gelen bir konudur. Kadına yönelik şiddet sorununa karşı 1980’lerde başlayan mücadeleyle birlikte, uluslararası düzeyde aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla çalışmalar başlamıştır. Şiddetin kışkırtılmasında medyanın payının irdelenmesinin yanında, şiddetin önlenmesi için devletler, sivil toplum kuruluşları ve medyanın rolü üzerinde durulmaya başlanmıştır (Dursun, 2010: 20).

Etik kurallar çerçevesinde değerlendirildiğinde gazeteci kadına yönelik şiddet haberlerinin farkındalık oluşturabilmesi için şu ilkelere dikkat etmelidir:

- Gazeteci, bireylerin gizlilik haklarına dikkat etmeli, kamuya yarar sağlayacak bir durum söz konusu değilse, bireylerin özel hayatlarına dair haberleri yayınlamamalıdır.
- Cinsel saldırıya maruz kalmış 16 yaşından küçük çocukların kimliklerini ortaya çıkarabilecek ayrıntılara yer vermemelidir. Ayrıca çocukların fotoğrafları ve röportajları, ondan sorumlu olan bireylerin rızası alınmadan yayınlanmamalıdır.
- Kaza, afet ve trajik olaylara maruz kalan bireylerin korunması, kamuyu bilgilendirmeden önce gelmelidir. Ayrıca bir olaya maruz kalmış kişinin görüntüleri de izinsiz kullanılmamalıdır, fakat kurban kamu tarafından tanınan biri ise rıza olmadan da yayınlanabilir.
- Eğer şiddet eylemi hala devam ediyorsa, gazeteci taraflarla bağlantı kurmamalıdır. Basın olayları haberleştirirken tarafsız ve özgün olmalıdır (Dursun, 2010: 26).

Özer’in (2007: 217-219) Ankara’da ulusal medyada görev yapan 19 polis-adliye muhabiriyle yaptığı görüşmede “medyada sunulan şiddetin azaltılması ya da hiç sunulmaması toplumdaki şiddetin son bulmasında etkili olabilir mi?” sorusuna bazı muhabirler şiddetin sunulmamasının toplumda var olan gerçekliği göz ardı etmek olacağını söylerken, bazı muhabirler de şiddetin azaltılmasında etkili olabileceğini ifade etmişlerdir. Muhabirler şiddet olgusunun toplumun sosyal, siyasal, ekonomik boyutlarıyla ele alınarak incelenmesi gerektiğini vurgulamışlar ve medyanın şiddetin son bulmasında etkisinin olmayacağını belirtmişlerdir.

Şiddetin medyada sunulmasına değil, medyanın şiddet yaratmasına dikkat çeken Özer, medyanın toplumda gerçekleşen olayları sunduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda toplum gerçekliği medya gerçekliğine dönüşmekte ve medya gerçekliği üzerinden yeniden inşa edilmektedir (Özer, 2010: 543). Stoll'a (2008: 20) göre, insanların yurttaşlık sorumlulukları konusunda farkındalık kazanmalarını sağlayan medyanın, aynı zamanda sosyal ve kamusal alanlarla ilgili bilgi ve beceriler aktarma işlevi de bulunmaktadır. Ciddi bir yayıncılık anlayışı gerektiren medyanın, gerçeklerin uzağında hayallerden yola çıkarak haberler üretmesi bu amaçların yerine getirilmesini zorlaştırmaktadır. Medya gerçeklerle hazırlanmış yapımları kitlelere aktararak bu işlevini yerine getirebilir.

Ribbat'a göre, yoksulluğu ölümcül anlamda üreten, politikayı çıkar alanı olarak sunan, aşkı sınırsız doyum, geçmişi ise ya çok görkemli ya da yaşanılmayacak kadar kötü aktaran medya, ipuçları verdiği gerçek yaşamdan insanların uzaklaşmasına neden olmaktadır (Cereci, 2013: 8).

Basın özgürlüğünün yasalarla sınırlandırıldığını vurgulayan Topuz, iletişim özgürlüğünün basına heyecan sömürüsü hakkı ve kişileri sindirme özgürlüğü tanımadığını ifade etmiştir. İletişim araçları ve bu alanda çalışan kişiler yasalarla belirlenen kurallara uygun davranmazlarsa basın terörü ortaya çıkar. Basın terörü ise, siyasal terör, anarşizm ve devlet terörü kadar tehlikelidir (Işık, 2007: 10)

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK BASININDA ÖZGEÇAN ASLAN CİNAYETİ

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmada araştırma yöntemi olarak gazete haberlerinin incelenmesinde yoğun bir şekilde kullanılan söylem analizi yöntemi seçilmiştir. Söylem analizi haber metinlerinin arka planındaki anlamların ortaya çıkarılması amacıyla kullanılan etkili bir araştırma tekniğidir.

Van Dijk'ın ifade ettiği gibi; haber söylem çözümlemesinde metnin içinde kullanılan kelimeler, cümlelerin yapısı, metnin teması ve konusu gibi birçok boyutu ele alınmaktadır. Bu bakımdan metnin söyleminin incelenmesi önem kazanmaktadır. Mücadeleci yerine hırçın, dindar yerine dinci, terörist yerine özgürlük savaşçısı gibi kelimelerin tercih edilmesi yazarın niyetinin ve ideolojisinin ne olduğunu ortaya koymaktadır (Devran, 2010: 66). Bununla birlikte Van Dijk'a göre söylem analizi, metnin içerisinde yer alan sözcük ve tümcelerın tonlama ve vurgusunu, sayfa düzeni, genişliği ve yazı karakteri gibi yapıların yaratabileceği anlamları ön plana çıkarır (Toruk ve Sine, 2012: 358).

Söz konusu söylem analizine ilişkin Cumhuriyet, Sabah ve Hürriyet gazetelerinde 14.02.2015 ila 14.03.2015 tarihleri arasında yer alan Özgecan Aslan cinayetini konu edinen 50 haber seçilerek incelenmiş ve yorumlanmıştır.

2.2. ARAŞTIRMANIN SORULARI

Çalışmada, bugüne kadar birçok alanda tartışıl原因elen kadına yönelik şiddet sorununun, gazetelerin yayın politikaları çerçevesinde, Özgecan Aslan cinayeti haberlerinin cinsiyetçi söylemlerle yansıtılıp yansıtılmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, basının kadına yönelik şiddet haberlerini eril dille sunup sunmadığı da ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1) Türk yazılı basınında yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinde kadınlar nasıl temsil edilmektedir?

2) İncelenen gazetelerin farklı yayın politikalarına sahip olması, kadına yönelik şiddet haberlerinin sunumunda farklılıklar oluşturmakta mıdır?

3) Kadına yönelik şiddet haberleri cinsiyetçi söylemlerle mi sunulmaktadır?

4) Eril dil kullanılarak sunulan kadına yönelik şiddet haberleri toplumun şiddete bakış açısını etkilemekte midir?

2.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışma, toplumun algısını yönlendirme ve kamuoyu oluşturma etkisi bulunan basın, kadına yönelik şiddet haberlerinde inşa ettiği anlamların toplumun bakış açısı üzerindeki etkilerinin ortaya çıkarılması bakımından önemlidir.

2.4. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Olaylar gazetelerin yayın politikalarına göre değerlendirilerek haberleştirilir ve bu doğrultuda okuyucuya sunulur. Aynı olay, farklı dil ve farklı söylemler kullanılarak birbirinden farklı şekilde sunulabilir. Bu bakımdan çalışmada, farklı yayın politikalarına sahip gazetelerde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberleri, gazetelerin yayın politikaları çerçevesinde değerlendirilecektir.

Çalışma farklı yayın politikasına sahip olan, ulusal düzeyde yayın yapan Cumhuriyet, Sabah ve Hürriyet gazetelerinin 14.02.2015 ile 14.03.2015 tarihlerini kapsayan baskıları ile sınırlıdır. Özgecan Aslan cinayeti, basına yansıdığı günden itibaren toplumun her kesiminden insanların tepkisine yol açmış ve ülke genelinde protestolar düzenlenmiştir. Buna paralel olarak hemen her gün gazetelerde yer almış ve çalışmada da bu durum göz önünde tutulmuştur. Çalışma kapsamına haberler alınmış, söz konusu gazetelerde yer alan köşe yazıları inceleme kapsamı dışında tutulmuştur.

Kapsam dâhilindeki haberler 4 ana başlık bağlamında incelenmiştir:

- Haber Başlığı
- Haber Spotu
- Haber Metni
- Haber Fotoğrafı

2.5. CUMHURİYET GAZETESİ

Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili 14 Şubat - 14 Mart 2015 tarihleri arasında Cumhuriyet Gazetesinde hemen her gün haberler yayınlanmıştır. Bu bölümde seçilen haberler sırasıyla incelenerek yorumlanmıştır.

2.5.1. Haber Başlıklarının İncelenmesi

“Vahşet kelimesi az kalır” (14 Şubat 2015).

“Özgecan için Türkiye ayakta” (15 Şubat 2015).

“Dehşet Öyküleri” (16 Şubat 2015).

“Yaka paça gözaltı” (17 Şubat 2015).

“Birbirlerini suçladılar” (17 Şubat 2015).

“Dans nedir, fatiha oku” (17 Şubat 2015).

“Özgecan dünyaya armağan” (18 Şubat 2015).

“AKP’liler ters köşe” (18 Şubat 2015).

“Yanmakla Bitmeyiz” (19 Şubat 2015).

“AKP’li vekil Özgecan cinayetini çözmüş! ‘Dış güçlerin yüzünden’” (19 Şubat 2015).

“Tabutumuz Sırtımızda” (20 Şubat 2015).

“Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar” (20 Şubat 2015).

“AKP’nin hedefi olan CHP’li Nazlıka, hükümeti samimiyezsizlikle suçladı: Şiddeti Erdoğan üretiyor” (20 Şubat 2015).

“Arınç: Korumak hükümetin görevi” (20 Şubat 2015).

“AKP’li Uçma yine uçtu: Dizileri yapacak sonra da tecavüz arttı diyeceksiniz” (20 Şubat 2015).

“Özgecan’ın evine abluka” (21 Şubat 2015).

“Gezi’den Özgecan’a: Analar ağlamasın” (22 Şubat 2015).

“*Şiddeti aklamayın*” (22 Şubat 2015).

“*Servis şoförüne 26 yaş sınırı*” (23 Şubat 2015).

Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili Cumhuriyet gazetesinde yer alan haber başlıklarının ortak özelliği, hükümetin sorumluluklarını yerine getirmediği için kadın cinayetleri olduğu mesajının verilmesidir. Haberlerde bir taraftan Özgecan Aslan’ın ailesinin duyacağı üzüntü göz ardı edilerek cinayetin tüm ayrıntılarına yer verilmiş, diğer taraftan kadın cinayetlerine devletin ihmalkârlıklarının yol açtığı algısı oluşturulmuştur. Haberler genellikle iktidarın söylemleri ile ilişkilendirilerek duyurulmuş ve iktidarın söylemlerinin kadına yönelik şiddeti beslediğine dikkat çekilmiştir.

Dijk’ın makro yapı analizi çerçevesinde, gazetede yer alan “*Vahşet kelimesi az kalır*” şeklindeki haber başlığı mavi zemin üzerinde siyah renkle sayfanın sağında konumlandırılmıştır. Haber başlığında “vahşet” kelimesi kullanılmasıyla cinayetin boyutu ön plana çıkarılmıştır. Basının kadına yönelik şiddet olaylarında sansasyon etkisi oluşturmak amacıyla kadın bedeni üzerinden çarpıcı başlıklar atmaktadır.

Haberin başlığı, medyanın cinayet olayını nasıl ele aldığı ve topluma nasıl ve ne amaçla sunduğu doğrultusundaki düşünce ve ideolojileri hakkında da bilgiler vermektedir. Çünkü medyanın ideolojik söylemi ve aynı zamanda ideolojiler, iktidar ve egemenlik gibi grup ilişkileri açısından tanımlanır (Arslan, 2017: 147-148).

“*Özgecan için Türkiye ayakta*” şeklindeki haber başlığı siyah yazı rengi kullanılarak dikkat çekici şekilde tasarlanmıştır. Başlıkta Özgecan Aslan cinayetinin tüm ülkenin tepkisine yol açan bir olay olduğu vurgulanmıştır. Kadına yönelik şiddet konusunda Özgecan Aslan cinayetinin Türkiye’yi ortak bir paydada buluşturduğunu vurgulayan çarpıcı bir başlıktır.

“*Dehşet Öyküleri*” şeklindeki haber başlığı beyaz zemin üzerine siyah yazı rengi ile girilmiştir. Başlıkta, Özgecan Aslan cinayeti sonrası kadınlarda oluşan öfkeye dikkat çekilmiş ve kadınların maruz kaldıkları şiddet olaylarını internet aracılığıyla anlatmaya başlamaları vurgulanmıştır. Tacize uğrayan kadınların yaşadıkları olayları anlatmalarıyla, taciz olaylarının çok fazla olmasına dikkat çekilerek “dehşet” kelimesi kullanılmıştır.

“*Yaka paça gözaltı*” şeklindeki haber başlığıyla Özgecan Aslan cinayetini protesto etmek amacıyla Mersin Adliyesi önünde kendilerini demir korkuluklara zincirleyen SDP’li dört genç kadını polisin orantısız güç kullanarak gözaltına aldığına dikkat çekilmiştir.

“*Birbirlerini suçladılar*” şeklindeki haber başlığında Özgecan Aslan’ı öldüren ve suça yardım eden üç cinayet zanlısının ifadelerinde birbirlerini suçlayarak, kendilerini savunmaya çalışmalarına dikkat çekilmiştir.

“*Dans nedir, fatiha oku*” şeklindeki haber başlığında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın, kadına yönelik şiddeti protesto etmek için yapılan “One billion rising” etkinliğinde kadınlarla birlikte dans eden CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka’yı eleştirdiği sözlerine yorumsuz şekilde yer verilmiştir.

“*Özgecan dünyaya armağan*” başlıklı haberde Özgecan Aslan’ın babası Mehmet Aslan’ın “*her insan bu dünyaya bir armağanla gelirmiş, bırakır gidermiş*” sözleri başlığa taşınmıştır. Özgecan Aslan’ın ölümüyle kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda çalışmaların hızlanmasının Özgecan’dan birçok kadının hayatını kurtaracak armağan olduğuna dikkat çekilmiştir.

“*AKP’liler ters köşe*” başlıklı haberde kadına yönelik şiddet zanlılarına caydırıcı cezalar verilmemesinin eleştirilmesine Eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ile Kadına Yönelik Şiddet Sebeplerini Araştırma Komisyonu Başkanı Alev Dedegil tarafından “*Cinsel suçlarda kimyasal kastrasyon önünde engel olmadığı’na ilişkin ifadelerin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıktı*” cevabının yanlış olduğuna dikkat çekilmiştir. Kadına yönelik şiddet konusunda önlem alınması konusunda yetkili olan siyasilerin de yasayı doğru bilmedikleri vurgulanarak bu durum eleştirilmiştir.

“*Yanmakla bitmeyiz*” şeklindeki haber başlığı makro yapı çerçevesinde kadına şiddeti eleştirirken, haber fotoğrafında protesto görüntülerine yer verilmesi şiddeti görünmezliğini arttırmaktadır. Haberde Özgecan Aslan’ın cesedinin yakılmasına atıf yapılmıştır. Başlıkta erkeklere kadınları yakmakla bitiremeyecekleri yönünde bir uyarı yapılmıştır. Haberin içinde alt başlık olarak sunulan “*TOK şoförünün biri beni dövdü*” alt başlığıyla yer alan haberde Özgecan Aslan cinayeti için yapılan eyleme katılan bir kadının TOK (Tarsus Otobüs Kooperatifi) şoförü tarafından şiddete uğradığı ve bunun savcılığa taşındığına dikkat çekilmiştir.

“*AKP’li vekil Özgecan cinayetini çözmüş! ‘Dış güçlerin yüzünden’*” şeklindeki haber başlığı siyah zemin üzerine beyaz renkle girilerek dikkat çekici hale getirilmiştir. AKP milletvekilinin Özgecan Aslan cinayeti için yapılan eylemleri dış güçler tarafından ülkede karışıklık çıkarmak amacıyla kullanılabileceğini belirttiği sözleri iğneleyici bir üslupla sunulmuştur.

“*Tabutumuz sırtımızda*” şeklindeki haber başlığı mavi zemin üzerine beyaz yazı rengi ile girilmiştir. Haberde “*Yaka paça gözaltı*” başlıklı haberde gözaltına alınan 5 genç kadın ile yapılan röportaja yer verilmiştir. Haber başlığıyla kadınların her an tehlike altında olduğu, kadınlar için herhangi koruma önlemlerinin alınmadığına dikkat çekilmiştir.

“*Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar*” şeklindeki haber başlığı beyaz zemin üzerine siyah yazı rengi kullanılarak girilmiştir. Başlıkta dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu’nun Özgecan Aslan cinayeti sonrasında iki kadın milletvekilinin mecliste yaptığı eylemi eleştirdiği sözlerine yer verilmiştir. Başlıkta Davutoğlu’nun Özgecan Aslan cinayetini ve kadına yönelik şiddet olaylarını protesto eden tüm kadınları eleştirdiği algısı oluşturulmuştur.

“*Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar*” haberi ile aynı sayfada yer alan ve “*AKP’nin hedefi olan CHP’li Nazlıaka, hükümeti samimiyetsizlikle suçladı: Şiddeti Erdoğan üretiyor*” şeklindeki haber başlığı pembe zemin üzerine siyah yazı rengi ile girilmiş ve başlığa dikkat çekilmek istenmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Özgecan Aslan cinayeti sonrasında Nazlıaka’nın dans ettiği görüntülerini eleştirmesine cevap olarak Aylin Nazlıaka ile yapılan röportaja yer verilen haberde “*AKP’nin hedefi olan CHP’li Nazlıaka*” ifadesiyle yorumda bulunulmuştur. İktidar partisi olan AKP’nin bir taraftan Özgecan Aslan cinayetini kınadığı, diğer taraftan bir kadın milletvekiline psikolojik şiddet uyguladığı algısı oluşturulmuştur.

“*Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar*” ve “*AKP’nin hedefi olan CHP’li Nazlıaka, hükümeti samimiyetsizlikle suçladı: ‘Şiddeti Erdoğan üretiyor’*” başlıklı haberlerin altında yer alan “*Arınç: Korumak hükümetin görevi*” şeklindeki haber başlığı ise siyah zemin üzerine beyaz renklerle girilerek dikkat çekici hale getirilmiştir. Başbakan yardımcısı Bülent Arınç’ın kadına yönelik şiddet olayları

konusunda hükümetin sorumluluğu olduğunu ve hükümetin görevinin korumak olduğunu belirttiği sözleri başlığa taşınmıştır. Başlıkta, aynı siyasi partiye mensup bireyler arasında görüş ayrılıkları olduğuna dikkat çekilmek istenmiştir.

“AKP’li Uçma yine uçtu: Dizileri yapacak sonra da tecavüz arttı diyeceksiniz” şeklindeki haber başlığı AKP milletvekili Uçma’nın sözleriyle oluşturulmuş ve beyaz zemin üzerine siyah yazı rengi ve kalın puntolarla girilmiştir. TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonu üyesi AKP’li İsmet Uçma’nın komisyon toplantısında yapmış olduğu konuşması eleştirel dil kullanılarak sunulmuştur. Gazetenin yayın politikası doğrultusunda İsmet Uçma’nın AKP milletvekili olması başlığa taşınmış ve “uçtu” kelimesi ile milletvekilinin soyadına atıf yapılarak kabul edilemez ifadeler kullandığı vurgulanmıştır.

“Özgecan’ın evine abluka” şeklindeki haber başlığı beyaz zemin üzerine siyah yazı rengi ve kalın puntolarla girilmiştir. Özgecan Aslan’ın evinin etrafında güvenlik güçlerinin bulundurulması “abluka” olarak tanımlanmıştır. Fakat abluka bir yerin giriş ve çıkışlarını zorla kapatmak, kuşatmak anlamına gelmektedir. Devletin, Özgecan Aslan’ın ailesinin üzüntüsünü insanlarla bir arada yaşamasının önüne geçtiği vurgulanmıştır. Vatandaşların Özgecan Aslan’ın evinin çevresinden zorla uzaklaştırıldıkları algısı oluşturulmuş ve haber yönlendirilme amaçlı bir dil ile sunulmuştur.

“Gezi’den Özgecan’a: Analar ağlamasın” şeklinde girilen başlıkta kalın puntolar kullanılmış ve Gezi Parkı olaylarında protestocularla polis arasında yaşanan çatışmalarda polisin orantısız güç kullanması sonucu Ali İsmail Korkmaz ve Abdullah Cömert’in öldürüldüklerine dikkat çekilmiştir. Bu olaylarla Özgecan Aslan cinayeti arasında bağlantı kurularak gençlerin devletin ihmalkarlıkları yüzünden öldürüldüğü algısı oluşturulmuştur.

Beyaz zemin üzerine siyah yazı rengiyle ve kalın punto kullanılarak girilen *“Şiddeti aklamayın”* şeklindeki haber başlığı, şiddet eylemlerinin sebeplere bağlanmasının kadınları suçlu konumuna düşürmesine tepki niteliğinde bir başlıktır. Başlıkta, kadına yönelik şiddet zanlılarına yönelik hafifletici sebepler bulunarak cezalarda indirimle gidilmesi eleştirilmiş ve bu konuda yetkili organlara uyarı yapılmıştır.

Siyah yazı rengi ve kalın puntolarla girilen “*Servis şoförüne 26 yaş sınırı*” şeklindeki haber başlığıyla tüm servis şoförlerine yönelik genel bir ifade kullanılmıştır. Özgecan Aslan’ı öldüren katil zanlısının servis şoförü olmasıyla, tüm servis şoförleri üzerine yüklenen sorumluluklar irtibatlandırılmış ve bu konuda devletin yeni önlemler almaya başladığına, minibüs şoförlerine 26 yaş sınırı getirildiğine dikkat çekilmiştir.

2.5.2. Haber Spotlarının, Üst ve Alt Başlıkların İncelenmesi

“*Vahşet kelimesi az kalır*” şeklinde girilen başlığın üstünde haberin üst başlığı olan “*kayıp üniversite öğrencisi Özgecan, önce bıçaklanmış sonra da yakılmış*” ifadeleri konumlandırılmış, kırmızı zemin üzerine beyaz yazı rengi ve büyük harflerle girilerek dikkat çekici hale getirilmiştir. Başlıkta kullanılan “*vahşet*” kelimesinin ayrıntıları “*önce bıçaklanmış, sonra yakılmış*” ifadeleri kullanılarak genç kadının yaşadığı şiddet eylemleri ayrıntılı şekilde anlatılmıştır. Haberde sansasyonel bir etki yaratmak amacıyla olayın trajik yönleri vurgulanmıştır.

“*Özgecan için Türkiye ayakta*” şeklindeki haber başlığının üstünde konumlandırılan haberin üst başlığında yer alan “*Vahşice öldürülen genç kız için her kesimden büyük tepki yağdı. Mersinli avukatlar ‘canileri savunmak istemiyoruz’ dedi*” ifadeleri mavi zemin üstüne büyük puntolar kullanılarak girilmiştir. Özgecan Aslan’ın vahşice öldürüldüğüne dikkat çekilmiş ve ülkenin dört bir yanında yapılan protestolar vurgulanmıştır. Her bireyin savunma hakkı olduğu bilinse de avukatların cinayet zanlıları için bu görevi üstlenmek istememeleriyle, yaşanan bu olayda savunulamayacak kadar kötü bir olay olduğuna dikkat çekilmiştir.

“*Dehşet Öyküleri*” başlıklı haberde “*Özgecan’ın ardından açılan Twitter başlığı ‘sendeanlat’a taciz öyküleri yağdı*” ifadeleri başlıkla aynı seviyede konumlandırılarak, başlıkta kullanılan “*dehşet*” kelimesinin ayrıntıları, yan başlık kullanılarak anlatılmıştır. İnternet aracılığıyla gizliliklerinden emin oldukları ve ad ve soyadları bilinmemesinin rahatlığı ile kadınların yaşadığı şiddet olaylarını korkmadan anlatmaları sonucu tacize maruz kalan kadınların polis kayıtlarından çok daha fazla olduğuna dikkat çekilmiştir.

“Birbirlerini suçladılar” başlıklı haberde yer alan “Tutuklanan katil zanlısı, poliste verdiği ifadeyi mahkemede değiştirdi” üst başlığı beyaz fon üzerine siyah yazı rengi ile başlığın üstünde konumlandırılmıştır. Özgecan Aslan’ın katil zanlısının ifadeleri değiştirerek cinayet olayı konusunda doğruları söylemediğine ve polis ve mahkemeyi de yanlış yönlendirmeye çalıştığına dikkat çekilmiştir.

“Dans nedir, fatiha oku” başlıklı haberde “Erdoğan şiddet gören kadınlara dikkat çekmek için 14 Şubat’ta yapılan eylemi eleştirdi” ifadelerine yer verilen haberin üst başlığı, haber başlığıyla aynı genişlikte yerleştirilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın başlığa taşınan “Dans nedir, fatiha oku” sözüne yanıt niteliğinde sunulan ifadelerde, Erdoğan’ın kadına yönelik şiddete dikkat çekmek için yapılan protestoyu eleştirirken, Özgecan Aslan için hassasiyet gösterilmesi konusunda uyarı yaptığına dikkat çekilerek Erdoğan’ın açıklamalarının samimi olmadığı algısı oluşturulmuştur.

“Özgecan dünyaya armağan” şeklindeki haber başlığının üstünde Özgecan Aslan’ın babasının “‘Kızım dünyanın en ünlü psikoloğu olacaktı, belki de oldu’ diyor babası Mehmet Aslan: Geldi, görevini yaptı ve gitti...” sözleri girilmiştir. Psikologların insanların duygu durumları konusunda yardımcı olduğu ve bireylerin hayata dair umutsuzluklar konusunda kendilerinin daha iyi hissetmelerine yardımcı olan bir meslek grubu olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Özgecan Aslan cinayetinin kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda umut ışığı olduğuna dikkat çekilmiştir.

“AKP’liler ters köşe” şeklindeki haber başlığının üstünde dikkat çekici olarak girilen “Yasayı bilmiyorlar” şeklindeki üst başlıkta iktidar partisi eleştirilmiştir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda hükümetin çalışmalar yapması gerektiği halde cinsel suçlar konusunda var olan yasaları bilmedikleri, bilmedikleri yasalarla hükümetin kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda çalışma yapamayacakları iğneleyici bir üslupla sunulmuştur.

“Yanmakla bitmeyiz” başlıklı haberde başlığın üstünde konumlandırılan üst başlıkta “Mersin’de 15 bin ‘Özgecan’ vahşeti lanetleyerek yürüdü” ifadelerine yer verilmiştir. Özgecan Aslan ile aynı hisleri yaşayan, onun yaşadığı acıyı hisseden, büyük üzüntü yaşayan Özgecan’lar olduğuna dikkat çekilmiş ve bütün kadınların artık Özgecan’ı hatırlatacağı vurgulanmıştır.

“Tabutumuz sırtımızda” başlıklı haberde *“Özgecan eyleminde gözaltına alınan SDP’li kadınlar: Polis ‘Umarım Özgecan’ın başına gelenler senin de başına gelmez’ dedi”* ifadeleri başlıkla aynı seviyede girilmiştir. Genç kadınların gözaltında iken polisler tarafından tehdit edildiği vurgulanmış ve polisin genç kadınlara psikolojik şiddet uyguladığı algısı oluşturulmuştur.

“Özgecan’ın evine abluka” başlıklı haberde başlığın üstünde *“Ailenin evi, belki de toplumsal bir patlamadan korkulduğu için polis kontrolünde”* ifadeleri girilmiştir. Özgecan Aslan’ın ailesinin evinin çevresinin polis kontrolüne alınması abluka olarak adlandırılmıştır. Oysa abluka bir yere giriş ve çıkışların engellenmesi zorla kapatılması anlamına gelmektedir. Genç kadının evinin etrafının zorla polis kontrolüne alındığı vurgulanmıştır. Bu durum Özgecan Aslan için yapılan protestolara devletin suç olarak nitelendirdiğine dikkat çekilmiş ve abluka kelimesi devletin zorlayıcı bir güç kullandığı mesajı verilmiştir.

“Gezi’den Özgecan’a: Analar ağlamasın” başlığıyla aynı seviyede küçük harflerle *“Oğullarını yitiren Korkmaz ve Cömert aileleri, en ağır cezanın verilmesini istedi”* ifadeleri girilmiştir. Gezi Parkı sırasında öldürülen gençlerin ailelerinin Özgecan Aslan’ın ailesi ile aynı acıyı yaşadıklarına ve devletin oğullarını öldüren zanlılar ile Özgecan Aslan cinayeti zanlılarına en ağır cezayı vermelerini istediklerine dikkat çekilmiştir.

“Şiddeti Aklamayın” şeklinde girilen haber başlığının üstünde *“Erkeklerin etek giydiği eylemlerde kadına şiddet ve Özgecan cinayeti kınandı”* ifadeleri beyaz zemin üzerine siyah yazı rengi ile girilmiş ve başlıkla aynı genişlikte konumlandırılmıştır. Ataerkil yapıya sahip toplumumuzda Özgecan Aslan cinayetinden sonra yapılan eylemlerde kadın giysisi olarak görülen etek erkekler tarafından giyilmiş, kadın ve erkek arasındaki insani vasıfların giysiye bağlı olmadığı mesajı verilmiştir.

2.5.3. Haber Metinlerinin İncelenmesi

“Vahşet kelimesi az kalır” başlıklı haber şu şekilde sunulmuştur: *“Tarsus’ta 3 gündür kayıp olan üniversite öğrencisi 20 yaşındaki Özgecan Aslan, dere yatağında ölü bulundu. Özgecan’ın bindiği minibüsün şoförü ve babası ile bir arkadaşı tarafından önce bıçaklandığı sonra da yakıldığı belirlendi.”* Haberde genç kadının

cesedinin bulunması, “bıçaklanıp yakılmış olarak bulundu” ifadeleriyle sunulmuştur. Bu durum sansasyonel haber yapma fikriyle hareket edildiğini düşündürmektedir. Köker (2007: 141) haberlerin satılması için haberlerde şiddetin estetize edilmesinin, kadınların kişilik ve yaşam hakları bakımından bir tehdit olduğuna dikkat çekmiştir. Kadına yönelik şiddetin ayrıntılı şekilde tasvir edilmesiyle haberin rasyonelliği kırılmakta ve şiddet normalleştirilmektedir.

Özgecan Aslan cinayetinin tüm ayrıntıları haber metinlerine taşınmış ve olay sıradanlaştırılmıştır. Fakat aynı zamanda kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan eril dil çerçevesinde maruz kaldığı şiddet eyleminden kadının suçlu bulunduğu söylemler, Özgecan Aslan cinayeti haberlerine konumlandırılmamıştır. Okulundan çıkıp evine yetişmeye çalışan genç kadının, bindiği minibüsün şoförü tarafından öldürülmesi, cinayet eyleminin ataerkil bakış açısıyla sunulmasının önüne geçmiştir.

“Özgecan için Türkiye ayakta” başlıklı haberde cinayet zanlısına duyulan öfkenin boyutuna dikkat çekilmiştir. Özgecan Aslan’ın annesinin “*sabah sütünü verdim, harçlığını verdim gitti*” sözlerine yer verilerek, cinayet zanlısının ailesinin gözetiminde korumasız ve güçsüz konumda olan birini öldürdüğüne dikkat çekilmiş ve olay trajik yönleriyle sunulmuştur. Tanrıöver’in (2007:159) işaret ettiği gibi, aldatılan, tecavüze uğrayan, başına felaketler gelen kadınlar medyanın sıkça kullandığı malzemelerdendir. Medyada kadın, bilgilendirme amacı dışında, duygu sömürüsü amacıyla temsil edilmektedir. Medya, kadını çaresiz ve zavallı olarak temsil etmekte, kimi zaman maruz kaldıkları şiddet eylemlerini hak ettikleri şeklinde sunmaktadır.

“Dehşet Öyküleri” başlıklı haber şu ifadelerle sunulmuştur: “*Mersin’de üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın hunharca katledilmesi tüm Türkiye’de adeta infial yarattı. Sanatçısından sporcusuna kadar herkes Özgecan cinayetini protesto ederken, oyuncu Beren Saat’in kendi başına gelenleri anlattığı bir yazıyı Twitter’da paylaşmasının ardından #sendeanlat etiketiyle bir kampanya başladı. Kısa sürede yüzlerce kişi kendilerinin ve tanıdıklarının başına gelen taciz, tehdit ve şiddet olaylarını Twitter’da yazdı.*” Haberde kadınların maruz kaldıkları şiddet eylemlerine susmadan, hukuk yoluyla haklarını aramaları gerektiği vurgulanmıştır. Haber “*Tecavüzcüm elini kolunu sallayıp gitti*” alt başlığı ile girilen cinsel istismar olayı karşısında susmayarak, bunu mahkemeye taşıyan bir kadının yaşadığı zorluklarla

ilişkilendirilerek, kadınların savunucusu olması gereken hukuk sisteminin kadınları mağdur ettiği algısı oluşturulmuştur.

“Yaka paça gözaltı” başlıklı haberde şu ifadeler yer verilmiştir: “Mersin Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürü Murat Esertürk, “Bu çocuklar maalesef Özgecan üzerinden siyaset yapıyor. Biz onlara şiddet uygulamayacağız” dedi. Polis kesme makasıyla zincirleri keserek gençleri gözaltına almaya çalıştı. Bu sırada Esentürk direnen eylemcilere “Senin de annen var baban var bu görüntüleri görmesinler. Lütfen sakın olun” dedi. Yaşanan arbedede genç kızlardan bazıları polisler tekme ve tokat attı. Bir eylemci ise polis memurunun kolunu ısırma çalıştı. Bunun üzerine kızlar, yaka paça gözaltına alındı.” Haberin başlığında polis şiddetine dikkat çekilirken, haberin içeriğinde eylemi gerçekleştiren genç kadınların polise mukavemet ederken, aynı zamanda polise şiddet eylemi gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır. Haber başlığıyla haber içeriğinde uyumsuzluklar bulunmaktadır.

“Birbirlerini Suçladılar” başlıklı haberde katil zanlısının ifadelerine ayrıntısına kadar yer verilmiştir. “Ellerini keserken yaşıyordu” alt başlığıyla, genç kadına yönelik gerçekleştirilen şiddetin ayrıntısı başlığa taşınarak sansasyonel bir haber yapma amacı güdülmüştür. Haberde katil zanlısının şu ifadelerine yer verilmiştir: “Arkadan eliyle başıma vurdu, boynumu cırmaladı. Dikiz aynasından biber gazı çıkarttığını gördüm. Eğildim ve bana denk gelmedi. Aracı yolun kenarında durdurdum. Kapıyı açtım ve içeri girer girmez yüzümü tırmaladı. Çok sinirlendim ve saçından tutarak itekledim. Bana saldırmak için yerden kalkarken karın ve göğüs bölgesine iki üç defa tekme attım.” Haberde cinayetin ayrıntılarına yer verilerek, genç kadın haber metinlerinde “mağdur” olarak temsil edilmiştir.

“Dans nedir, fatiha oku” başlıklı haber metninde muhabirin yorumu ve gazetenin yayın politikası çerçevesinde değerlendirildiğinde Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan’ın Aylin Nazlıaka’yı dans ettiği için eleştirdiği sözleriyle birlikte, Nazlıaka’nın şu sözlerine yer verilmiştir: “One billion rising etkinliği, her yıl dünyanın her yerinde 14 Şubat’ta kadınların; şiddete, tecavüzlere, enseste dikkat çekmek için gerçekleştirdikleri bir isyandır. Dansa odaklanmak bu konuyu çarpıtmak için seçilen yoldur.” Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın bir kadın siyasetçinin dans etmesini

eleştirmesinin, kadına yönelik psikolojik şiddet içeren bir durum olduğu algısı oluşturulmuştur.

“Özgecan dünyaya armağan” başlıklı haber şu şekilde sunulmuştur: “Mersin’e ulaşmak için bindiğim minibüs saat 00.00’da yola çıkıyor, başta tek kadını, sonra iki kadın daha biniyor. Yola devam ederken kafamda bir korku yok aslında. Sabah ilk iş Özgür Çocuk Parkı’na yollanıyorum. Mersin muhabirimiz Abidin Yağmur’la buluşup Özgecan’ın evine gideceğiz, taziye. Kafamda bir pus, öfke; katliama dönüşen kadın cinayetlerinin ancak görülebildiğine sevinerim mi, kızayım mı, bilemediğim bir his; toplumsal iki yüzlüğüümüzü kaçımız idrak edebiliyoruz şeklinde sorular...” Haberde otobüs saatinin 00.00’da olmasına dikkat çekilerek, otobüs seferlerinin erken saatlere çekilmemesi eleştirilmiştir. Özgecan’ın ailesinin, arkadaşlarının davranışları trajik öğelerle beslenerek sunulmuş ve her an başına bir şey gelecekmiş gibi yaşayan genç kadınların durumu hikâyeleştirilerek endişeli bir dille sunulmuştur.

“AKP’liler ters köşe” başlıklı haber şu ifadelerle oluşturulmuştur: “Eski Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ile Kadına Yönelik Şiddet Sebeplerini Araştırma Komisyonu Başkanı Alev Dedegil’in “cinsel suçlarda kimyasal kastrasyon önünde engel olmadığı”na ilişkin ifadelerin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıktı.” Haberde AKP’lilerin yasaları bilmeden, kadın haklarını korudukları iğneleyici bir şekilde sunulmuştur.

Haberin devamında “Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin Feyzioğlu ise bir fonksiyonu işlevsiz hale getirmenin Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırı olduğunu kaydetti. Tıbbi tedavinin “rehabilitasyon” anlamında kullanıldığını söyleyen Feyzioğlu, “Yasada kesinlikle kastrasyon yok. Geri dönüşü olmayan cezaların hepsi yasak. Konu tartışıldı ancak yasalaşmadı. Yasayı bilmiyorlar. Çünkü biri yazıyor diğerleri parmak kaldırıyor” ifadelerine dikkat çekilerek, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda devletin en önemli kurumlarından birini oluşturan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından önlem alınmasının gerektiğine dikkat çekilmiş, fakat yasayı bilmedikleri bir erkek avukatın görüşüne başvurularak desteklenmiştir. Tanrıöver’in belirttiği gibi (2007: 165) medyada haber kaynağı veya fikir alınacak uzman olarak çoğunlukla erkekler tercih edilmektedir. Kadınların ancak çiçek, anneler günü, diyet gibi konularda uzmanlıklarına başvurulmaktadır. Siyaset,

ekonomi, hukuk gibi ciddi konularda uzman birçok kadın avukat varken, genelde erkek uzmanlar tercih edilmektedir.

“Yanmakla Bitmeyiz” başlıklı haber şu şekilde sunulmuştur: *“Sabah yedide düşüyoruz yola, Özgecan’ın okuduğu Çağ Üniversitesi’nin servisine binip arkadaşlarının düzenlediği eyleme katılacağız. Çağ Üniversitesi, Adana ve Mersin arasında, D-400 Adana-Mersin otoyolunun bir noktasında. Ancak günde sadece iki servisi var; Mersin ve Adana’ya. Biri 13.30’da, diğeri 16.30’da. Bütün yaşananlara rağmen rektörün hâlâ servislerini arttırmamasından yakınıyor öğrenciler. Çünkü onları minibüse binmeye mahkûm eden bu.”* Haberde öğrenci servislerin az olmasının öğrencileri minibüslere binmeye mecbur bıraktığı bu yüzden bu tür acı olayların yaşandığı algısı oluşturularak, Özgecan Aslan cinayetinden ders çıkarılmaması ve eski sistemin devam etmesi eleştirilmiştir.

Haberin içinde *“TOK şoförünün biri beni dövdü”* alt başlığıyla girilen haberde *“60 yaşındaki Döne Helek, Özgecan için eylemde. Ancak onun bir de kendi şiddet hikâyesi var. Şikâyeti yine TOK şoförlerinden birinden hem de Yenice’de oturuyor Helek. Geçen Cumartesi TOK (Tarsus Otobüs Kooperatifi şoförlerinden biri tarafından dövüldüğü şikâyetiyle savcılığa başvurmuş. “Tarsus’a acil doktora gidecektim” diyerek anlatmaya başlıyor o günü, “TOK süratli geliyordu, durmadı, üzerime sürdü. Durunca, ‘Üzerime niye sürüyorsun’ dedim, beni tekmeledi. Ağır küfürler ederek arabasına binip yoluna devam etti”* ifadelerine yer verilmiştir. Özgecan Aslan’ı öldüren katil zanlısının şoför olmasının yanında, haberde bir şoför tarafından şiddete maruz kalmış bir kadına yer verilmesiyle tüm şoförleri sorumluluk altında bırakan genelleşici bir dil kullanılmıştır.

Toplumsal algılarımızı şekillendiren önemli unsurlardan biri olan medya, dünyada ve Türkiye’de olumlu ve yapıcı bir rol üstlenebileceği gibi, nefret suçlarına yol açan ayrımcılığı besleyerek önyargıların ve nefret söyleminin oluşması ve yaygınlaşmasın da etkili olan araçlardandır. Nefret söyleminin yöneltildiği mağdurlar sessizleştirilir. Nefret söyleminin yöneltildiği gruplar için kullanılan kelimeler çeşitli klişeler oluşturarak, grupların ötekileşmesine neden olur. Nefret söyleminin devam ettirilerek yeniden üretilmesi çeşitli gruplar üzerindeki baskının artmasına sebep olur (Alğan ve Şensever, 2010: 16-17). Özgecan Aslan’ı öldüren katil zanlısının genç

kadının bindiği minibüsün şoförü olması ve bu durumun medyada sıkça yer almasıyla, ülke genelinde özellikle kadınlarda minibüs şoförlerine yönelik bir korku oluşmasına neden olmuştur.

“AKP’li vekil Özgecan cinayetini çözmüş! ‘Dış güçlerin yüzünden’” başlıklı haberde AKP İstanbul Milletvekili İsmet Uçma’nın şu sözleri eleştirel bir dil kullanılarak sunulmuştur: *“TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonu’nda, daha önce “mahallenin namusu”, “camilerde resmi nikâh” ve “evlenme ehliyeti” önerileriyle gündem olan AKP İstanbul Milletvekili, komisyon üyesi İsmet Uçma bu kez de Özgecan cinayetini “dış güçlere” bağladı.”* Gazetenin yayın politikası bağlamında AKP İstanbul milletvekili İsmet Uçma’nın “mahallenin namusu”, “camilerde resmi nikah”, “evlenme ehliyeti” gibi açıklamalarına dikkat çekilerek, Özgecan Aslan cinayetinin sebebini dış güçlere bağlaması eleştirilmiştir.

“Tabutumuz sırtımızda” başlıklı haber metni şu ifadelerle oluşturulmuştur: *“Özgecan Aslan cinayeti Türkiye’nin her yerinde protesto edildi. Mersin’in her ilçesinde, her sokağında kadınların sloganlarını duyuyorsunuz. Ancak bu eylemlerden birini yapan dört SDP’li kadın yargılanıyor. İrili ufaklı tüm iktidarın sözüm ona kadın şiddetine karşı olduğu şu günlerde, onların yaka paça gözaltına alınıp mahkemeye çıkarılması aslında toplumsal ikiyüzlülüğün en iyi kanıtıydı. Biz de o kadınlardan üçüyle, Özge Bali, Sibel Yalçın ve Bejna Güney’le konuştuk.”* Haberde, Özgecan Aslan cinayetine ülke genelinde tepki gösterilmesini destekleyen hükümetin, Özgecan Aslan cinayetini protesto eden dört SDP’li kadının gözaltına alınmasına tepki göstermemesi eleştirilmiştir.

“Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar” başlıklı haber metninde *“Başbakan Ahmet Davutoğlu, Milliyet gazetesinin sorularını yanıtlarken, kadınlara yönelik suçlamalarda bulundu”* ifadelerine muhabirin yorumu katılarak yer verilmiştir. Ahmet Davutoğlu’nun tüm kadınları suçladığı mesajı içeren genelleyici bir dil kullanılmıştır. Fakat haberin içeriğine bakıldığında *“Özgecan olayından sonra öyle bir intiba vermek istiyorlar ki iki kadın milletvekili (HDP’li Buldan ve Tuncel) kürsüyü işgal ediyor. Kadınlığı neredeyse bir provokasyon unsuru olarak kullanıyorlar”* sözlerinde iki kadın milletvekilinin mecliste yaptığı eylemi eleştirdiği görülmektedir. Başlık ve haberin içeriği arasında uyumsuzluk bulunmaktadır.

“AKP’nin hedefi olan CHP’li Nazlıaka, hükümeti samimiyezsizlikle suçladı: Şiddeti Erdoğan üretiyor” başlıklı haber metninde *“AKP’nin hedef tahtası haline gelen Nazlıaka, sorularımızı yanıtladı”* ifadeleri kullanılmış ve AKP’nin kadın milletvekilini hedef haline getirdiği ve kadına yönelik şiddet dili kullandığı vurgulanmıştır.

“Arınç: Korumak hükümetin görevi” başlıklı haber *“AKP’nin hedefi olan CHP’li Nazlıaka, hükümeti samimiyezsizlikle suçladı: Şiddeti Erdoğan üretiyor”* ve *“Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar”* başlıklı haberleri eleştirmek amacıyla üç haber aynı sayfadan girilmiştir. İktidar partisinin kadının yaşadığı sorunları çözmek için çalışma yapmak yerine, kadın milletvekillerine yüklenerek tüm kadınlar için şiddetin doğmasına yol açtığı algısı oluşturulmuştur. Haberlerde siyasi partiler üzerinden eleştirel üslup kullanılmıştır.

“AKP’li Uçma yine uçu: Dizileri yapacak sonra da tecavüz arttı diyeceksiniz” başlıklı haberde şu ifadelere yer verilmiştir: *“TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerini Araştırma Komisyonu üyesi AKP’li İsmet Uçma, dizilere çıkışarak “Diziler yapacaksınız. Oralarda yenge dayı ilişkilerinde hiçbir sınır gözetmeyeceksiniz. Hiçbir sınırlama tanımayacaksınız. Sonra tecavüzler artıyor diyeceksiniz. E ne bekliyorsunuz? Rüzgâr eken fırtına biçer. Bunda hiç kuşkunuz olmasın” tepkisini gösterdi.”* Haberde *“dizilere çıkıştı”* ifadesi kullanılarak Uçma’nın sözlerinin dikkate alınmaması gerektiği mesajı verilmiş ve haberin devamında yer alan şu ifadeler ile bu mesaj desteklenmiştir: *“Komisyonun dünkü toplantısına milletvekilleri Özgecan’ı anarak başladı. Daha önce komisyonda dile getirdiği “camilerde nikâh”, “mahallenin namusu” ve “evlilik ehliyeti” önerileriyle dikkat çeken AKP’li Uçma, Özgecan’a saldırının sadece ona değil tüm kadınlara karşı işlendiğini söyledi.”* İsmet Uçma’nın daha önce de kadın haklarını göz ardı eden ifadeler kullandığına dikkat çekilmiştir. Haber metni makro analiz çerçevesinde incelendiğinde gazetenin yayın politikası doğrultusunda iktidar partisinin milletvekilinin sözlerine yer verilerek iktidarın kadın cinayetlerini normal gördüğüne dikkat çekilerek eleştirel bir dil kullanılmıştır.

“Özgecan’ın evine abluka” başlıklı haber metni şu ifadelerle oluşturulmuştur: *“Mersin kent merkezinin hemen yanı başındadır Bahçe Mahallesi. Vitrinin arkasında*

gizlenmiş eski bir eşya gibidir. Yoksuldur. Geçen cumartesi gününe kadar, ne cumhurbaşkanı kızı görmüştü Bahçe Mahallesi, ne bakan, ne başbakan eşi, ne belediye başkanı, ne onlarca gazeteci, ne canlı yayın araçları. Ama geçen cumartesi farklı bir şey oldu, Türkiye'yi sarsan bir cinayetin gencecik kurbanı Özgecan Aslan, Bahçe Mahallesi'nden uğurlandı sonsuzluğa.” Haberde Özgecan Aslan'ın yaşadığı mahalle, Özgecan Aslan cinayetinden sonra yaşananlar hikâyeleştirilerek dramatik bir dille sunulmuştur. *“Bir kadın hareketinden, toplumsal bir patlamadan korktukları için belki müftüsünden belediyesine, sağlık müdüründen emniyet müdürüne, cumhurbaşkanından bakanına kadar seferber oldular. Özgecan'ın evinin önüne kurulan taziye çadırları öfkeli kadınlarla, öfkeli gençlerle dolup taşarken eve çıkan tüm sokakları kontrol altına aldı polis. Evin giriş kapısını da kontrol altına aldı. Hatta evin içini bile”* ifadeleriyle eleştirel bir dil kullanılmıştır.

“Gezi'den Özgecan'a: Analar ağlamasın” başlıklı haberde *“Gezi Direnişi sırasında polis şiddeti sonucu öldürülen Ali İsmail Korkmaz ve Abdullah Cömert'in aileleri Mersin'de vahşice öldürülen Özgecan Aslan'ın ailesini ziyaret etti”* ifadelerine yer verilmiş ve Gezi parkı protestoları sırasında öldürülen gençlerin polis şiddeti sonucu öldüklerine dikkat çekilmiştir. Gezi Parkı olayları sırasında öldürülen gençlerle Özgecan Aslan cinayeti arasında bağlantı kurularak her iki olayın da devletin ihmalkârlığı sonucu olduğu algısı oluşturulmuştur. Haberde öldürülen gençlerin ailelerin açıklamalarına yer verilmiş ve devletin politikaları annelerin sözleriyle ilişkilendirilerek eleştirilmiştir.

“Şiddeti Aklamayın” başlıklı haberde yer alan *“Beşiktaş Belediyesi öncülüğünde yapılan eyleme sanatçı, yazar, hukukçu, demokratik kitle örgütü temsilcisi destek verdi. Yürüyüşte, kadın cinayetleri protesto edildi, her bir ağızdan “Çek elini bedenimden”, “Öldüren sevgi istemiyoruz” denildi”* ifadeleriyle Özgecan Aslan cinayetinin toplumun her kesiminden bireyin sabrını taşıdığı ve hükümetin kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda adımlar atması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca yasaların caydırıcı olmamasının şiddeti beslediği algısı oluşturulmuştur.

“Servis şoförüne 26 yaş sınırı” başlıklı haber Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan'ın şu sözleri kullanılarak oluşturulmuş ve herhangi bir ekleme yapılmamıştır.

2.5.4. Haber Görsellerinin İncelenmesi

“Vahşet kelimesi az kalır”

KAYIP ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİ ÖZGEÇAN, ÖNCE BIÇAKLANMIŞ SONRA DA YAKILMIŞ

Vahşet kelimesi az kalır

'Minibüse bindi kayboldu'

Özgecan'ın adı açıklanmayan bir arkadaşı, üzerindeki kıyafetlerden genç kızı teşhis etti. Fenaalaşan genç kıza sağlık ekipleri müdahale etti. Genç kız, çarşamba günü alışveriş merkezine gidip yemek yedikten sonra minibüse bindiklerini anlatarak "Ben yolda indim o da evine gitmek üzere devam etti. Aynı gece kayıp olduğu bilgisini aldık" dedi. Gözetine alınan Necmettin A. ve Fatih G.'nin sorgusu devam ederken diğer zanlı Suphi A'nın yakalanması için çalışma başlatıldı. (Fotoğraf: AA)

MERSİN (Cumhuriyet) - Tarsus'ta 3 gündür kayıp olan üniversite öğrencisi 20 yaşındaki Özgecan Aslan, dere yatağında ölü bulundu. Özgecan'ın bindiği minibüsün şoförü ve babası ile bir arkadaşları tarafından önce bıçaklandığı sonra da yakıldığı belirlendi. Olayla ilgili 2 kişi gözaltına alınırken 1 kişi ise aranıyor. Çanakkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü 1. sınıf öğrencisi Özgecan Aslan'a ulaşamayan ailesi kızları için kayıp başvurusu yaptı. Polisin geçen çarşamba gününden bu yana her yerde aradığı Özgecan'dan dün kötü haber geldi. Önceki akşam jandarma noktasında durarak anayola nasıl çıkacağını soran minibüs sürücüsü Suphi A'nın (26) hareketlerinden şüphelenen jandarma Suphi A'yı takibe aldı. Ormanlık alana doğru giden minibüsü durduran jandarma araçta yaptığı aramada kan izlerine rastlayınca Suphi A. ve araçta bulunan babası Necmettin A. (50) ile Fatih G.'yi (20) gözaltına aldı. Kan lekelerini, "minibüste yolcular arasında kavga çıktı" diye açıldayan 3 şüpheli ifadelerinin ardından serbet bırakıldı. Özgecan'ın kayıp olduğu ihbarı gelince minibüste yeniden yapılan aramada bulunan bir kadın şapkasından şüphelenen jandarma, şapkeyi kayıp Özgecan'ın babası Mehmet Aslan'a gösterince vahşet ortaya çıktı. Çarpaz sorguya alınan Necmettin A. ve Fatih G. genç kıza bıçaklayarak öldürdüklerini, cesedini benzin dökerek yakıldığını, ardından da Çamalan Köyü Alman Mezarlığı yakınındaki Cin Deresi yatağına atıldığını itiraf etti. Jandarma tarifi edilen yerde Özgecan'ın yanmış cesedini buldu.

Özgecan Aslan

Haberde iki fotoğraf kullanılmıştır. Başlığın altında konumlandırılan birinci görselde kötü arazi koşullarında güvenlik güçleri tarafından genç kadının cesedinin taşındığı görüntüsüne yer verilmiş, görselin üzerine “minibüse bindi kayboldu” yazısı yerleştirilerek, cinayetin boyutu ön plana çıkarılmıştır. İkinci fotoğrafta ise genç kadının mutlu bir fotoğrafına yer verilmiştir.

Haberde cinayet olayı sunulurken, genç kadının cesedinin taşındığı görüntüyle birlikte mutlu haline yer verilerek, hem şiddete uğrayan kadının ailesi için şiddet yeniden yaşanılır bir hale getirilmekte hem de okuyucunun ve toplumun öfke duygusu açığa çıkarılmaktadır.

“Özgecan için Türkiye ayakta”

Haberde iki fotoğraf kullanılmıştır. Haber başlığıyla aynı seviyede konumlandırılan birinci görselde kadınların ellerinde Özgecan Aslan'ın fotoğraflarıyla yaptıkları protesto görüntülerine yer verilmiş, toplum genelinde öfke, kızgınlık duyguları ön plana çıkarılmıştır. Fotoğrafın altına aşağıdan yukarıya dikkat çekici bir şekilde “yeter!” yazılarak, Özgecan Aslan cinayetinin bardağı taşıran son damla olduğuna dikkat çekilmiştir.

Başlığın altında konumlandırılan ikinci görselde ise Özgecan Aslan'ın annesinin genç kadının tabutuna sarılarak ağladığı görüntünün hemen altına Özgecan Aslan'ın mezuniyet fotoğrafı konulmuş, genç kadının annesinin yaşadığı üzüntünün boyutu vurgulanmıştır.

Haberde iki fotoğraf birbiriyle bağlantılı şekilde kullanılmıştır. Birinci fotoğraf başlığın hemen altında “*Tecavüzçüm elini kolunu sallayıp gitti*” alt başlığıyla aynı seviyede konumlandırılmıştır. Fotoğrafta kendisine tecavüz eden kişiye karşı verdiği hukuk mücadelesini kazanamamış genç kadının görüntüsü buzlanarak girilmiştir. Bu haberin hemen altında “*Hep teğet geçmişim*” alt başlığının altında oyuncu Beren Saat’in rol aldığı “*Fatmagül’ün suçu ne*” dizisinden bir görüntüsüne yer verilmiştir.

Birbirine bağlantılı olarak girilen görseller de “*Fatmagül’ün suçu ne*” dizisinde tecavüze uğrayan bir genç kadın uzun zaman tecavüze uğradığını ispat edememiş, bu yüzden birçok zorluk yaşamıştır. İki olayı birbiriyle ilişkilendirerek sunulan haberde dizilerde olduğunun aksine gerçek hayatta kadına yönelik güzel sonuçlar elde edilmediğine dikkat çekilerek, hukuk sisteminin kadına yönelik şiddet olaylarında kadının lehine işlemediğine dikkat çekilmiştir.

“Yaka paça gözaltı”

Yaka paça gözaltı

● Mersin Adiyesi onünü gelen SÖP'li dört genç kız kendilerini demir korkuluklara zincirledi. Mersin Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürü Murat Esertürk, “Bu çocuklar maalesef Özgecan üzerinden siyaset yapıyor. Biz onlara şiddet uygulamayacağız” dedi. Polis keşme makasıyla zincirleri keşerek gençleri gözaltına almaya çalıştı. Bu sırada Esertürk direnen eylemcilere “Senin de annen var baban var bu görüntüleri görmesinler. Lütfen sakin olun” dedi. Yaşanan arbedede genç kızlardan bazıları polislere tekme ve tokat attı. Bir eylemci ise polis memurunun kolunu tırtılaya çalıştı. Bunun üzerine kızlar, yaka paça gözaltına alındı.

Haber başlığının solunda yer alan ve haber metninden daha büyük bir şekilde konumlandırılan haber fotoğrafında polislerin iki kolundan tutup çekiştirildiği genç kadının bir görüntüsüne yer verilmiştir. Fotoğraf ve başlık uyumlu şekilde girilmiş, polis şiddeti ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır.

“Dans nedir, fatiha oku”

Erdoğan şiddet gören kadınlara dikkat çekmek için 14 Şubat'ta yapılan eylemi eleştirdi

‘Dans nedir, fatiha oku’

‘O dans Özgecan için değildi’

Erdoğan'ın isim vermeden Özgecan'ı anmak için “dans etmek” eleştirdiği CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka, o etkinliğin Özgecan için olmadığını söyledi. Erdoğan'ın bir kadın cinayeti sonrasında bile bir başka kadına saldıranak siyaset yaptığını söyleyen Nazlıaka, “One billion rising etkinliği, her yıl dünyanın her yerinde 14 Şubat'ta kadınların, şiddet, tecavüzlere, enseste dikkat çekmek için gerçekleştirildiği bir gündür. Dansa odaklanmak bu komuyu çarpıtmak için seçilen yoldur” dedi.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, üniversite öğrencisi Özgecan Aslan katliamının ardından yapılan eylemlere kadınlara dans etmesini eleştirdi. Erdoğan, “Bunlar kendi ülkesine, kendi milletine, kendi insanın değerlerine, kültürüne o kadar uzaktılar ki, geçmişimiz günlerde bunlarca katliamla Özgecanımızın ölümünü dans ederek güya protesto ediyorlar. Bu ne biçim iştir. Önce sen biliyorsan bir fatiha oku. Bilmeyorsan bir rahmet dile. Allah'tan bir başağaç dile. Dans ediyor. Bunun bizim kültürümüzdeki yeri nedir? Adeta sanki o ölümden zevk alıyor, bu anlama gelir” dedi. Erdoğan, Türkiye Mühürhâfız Biliği (TDB) Yurtiçi Mühürhâfızlık Hizmetleri Odulu Töreni'nde konuştu. Erdoğan Özgecan'ın öldürülmesiyle ilgili, “Canice, vahşice yapılan bu katlin faileri yakalan. İnşallah hak ettikleri cezayı da en ağır şekilde almaları için bizzat davanın takipçisi olacağım” dedi. Kimi zaman töre denilerek kadının şahsiyetinin yok edildiğine, kimi zaman çağdaşlık denilerek kadının metalaştırıldığına şahit olduğunu söyleyen Erdoğan, “Kadını zayıf görenek, kadını aciz görenek ona şiddet uygulayan her kim olursa olsun alçaktır, zavallidir. Kadına şiddet uygulamak, Allah'ın emanetine ihanet etmektir. Cahiliye döneminde kadını bir eşya gibi alıp satanlar; bugün medyada, sokakta, iş yerinde onu bir meta gibi pazarlayan aramızda hiçbir fark yoktur” diye konuştu. “Karar mekanizmalarının büyük çoğunluğunu oluşturan sir beyefendilere sesleniyorum” diyen Erdoğan, “Bu olay hepimizin kızının başına gelebilir. Bu konuyu sahiplenmedikçe gerçek bir iyileşme mümkün olmayacaktır” dedi. Erdoğan, örende Cumhurbaşkanı Sayın'ın da inşa eden R. Özalp'ın Yönetim Kurulu Başkanı Erman Ilıcak'a ödül verdi.

İlçedeki bir toplantıda konuşan Erdoğan, “Kadını zayıf görenek, kadını aciz görenek ona şiddet uygulayan her kim olursa olsun alçaktır, zavallidir. Kadına şiddet uygulamak, Allah'ın emanetine ihanet etmektir. Cahiliye döneminde kadını bir eşya gibi alıp satanlar; bugün medyada, sokakta, iş yerinde onu bir meta gibi pazarlayan aramızda hiçbir fark yoktur” diye konuştu. “Karar mekanizmalarının büyük çoğunluğunu oluşturan sir beyefendilere sesleniyorum” diyen Erdoğan, “Bu olay hepimizin kızının başına gelebilir. Bu konuyu sahiplenmedikçe gerçek bir iyileşme mümkün olmayacaktır” dedi. Erdoğan, örende Cumhurbaşkanı Sayın'ın da inşa eden R. Özalp'ın Yönetim Kurulu Başkanı Erman Ilıcak'a ödül verdi.

Haberde iki fotoğraf kullanılmıştır. Birinci fotoğraf üç sütuna yerleştirilen haberde başlığın hemen altında konumlandırılmış ve kadına yönelik şiddeti protesto etmek için toplanan grup içerisinde yer alan CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın ve kadınların dans ettiği görüntüsüne yer verilmiştir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafı ise üçüncü sütunun en altında konumlandırılmıştır. Fotoğrafta Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Nazlıaka'nın Özgecan Aslan cinayetini dans ederek protesto etmesine tepki gösterdiğini destekleyen eli havada kızgın bir görüntüsüne yer verilmiştir.

Haberde üç fotoğraf kullanılmıştır. Birinci fotoğraf başlığın hemen altında *”TOK şoförünün biri beni dövdü”* alt başlığıyla sunulan haberin fotoğrafıdır. Başlıkla aynı seviyede, haberle aynı uzunlukta konumlandırılan fotoğrafta şoför tarafından şiddete maruz kalmış bir kadının elinde Özgecan Aslan’ın fotoğrafıyla olan bir görüntüsüne yer verilmiştir.

“Şiddeti Erdoğan üretiyor”

AKP'nin hedefi olan CHP'li Nazlıaka, hükümeti samimiysizlikle suçladı:

Şiddeti Erdoğan üretiyor

FIRAT KOZOK

ANKARA - Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Özgecan Aslan'ı anmak için “dans etmekle” eleştirildiği CHP'li Aylin Nazlıaka, “O dans Özgecan için değildi. Ben ilk günden beri kadın hakları için mücadele ediyorum. Demek ki Cumhurbaşkanı'nın kadın cinayetlerinin farkına varabilmesi için bir kadının önce tecavüz edilip, bıçaklanıp, parmakları kesilip sonra da yakılarak öldürülmesi gerekiyor. Yazık” diye yanıt verdi.

AKP'nin hedef tahtası haline gelen Nazlıaka, sorularını yanıtladı.

• **O etkinliğin amacı neydi?**
One Billion Rising, dünyada 10 yıldır düzenlenen bir etkinlik. Her yıl dünyanın her yerinde kadınların 14 Şubat'ta kadına ve kız çocuklarına yönelik şiddete dikkat çekmek için gerçekleştirdikleri bir isyan. Ben de her yıl gibi bu yıl da destek vermeye gittim.

• **Cumhurbaşkanı neden sizi hedef alıyor?**
Çünkü ayağına çok basıyorum. Ama bu beni yıldırmaz.

• **Kadına yönelik şiddet sizce neden bu kadar çok arttı?**
Erdoğan'ın sıklıkla söylediği “ben kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum” cümlesi bu ülkede kadına yönelik şiddetin artmasının nedenlerinden biridir. “Kadın mıdır kız mıdır” diye meydanlarda bağırarak yaptığı ahlakçılık nedenlerden biridir. Kadınlara nasıl oturacaklarını, ne giyeceklerini, kaç çocuk doğuracaklarını söyleyenlerin dünyasında kadın güçlenebilir mi? Cinsiyet eşitliğini içselleştirmiş olanlar, kadınların fitnatına ölümlü

layık görürler. AKP'nin söylem ve eylemleri kadın katillerine cesaret veriyor. Bu zihniyet yüzünden kadına yönelik şiddet arttı.

• **Peki hükümetin şiddetin önlenmesi konusundaki çalışmaları?**

Asla samimi bulmuyorum. Kadınlara yönelik getirdiğimiz her kanun teklifine, “hayır” oyu kaldıranlar samimi olabiller mi? Kadın cinayetleri ve tecavüzlerinde rakamları saklıyorlar. Kadın derneklerini yok sayıyorlar. Feministleri terörist gibi görüyorlar. Kadını iş yaşamından uzaklaştırıyorlar. Sorumluluklarını yerine getirmeyenler çıkmış beni hedef gösteriyorlar. Soma'da cenazesi olan insanlara tekme tokat girişen şahıs mı bana acıyı paylaşmayı öğretecek? Erdoğan, kadına yönelik şiddete karşı konuştüğünü sanıyor, ama kadın derneklerine ve bana saldırarak o şiddeti yeniden üretiyor.

Haberde bir tane fotoğraf kullanılmıştır. Fotoğraf başlık ve haberin içeriği ile uyumlu bir şekilde girilmiştir. Gazetenin yayın politikası çerçevesinde, iktidar partisinin söylemleri eleştirilmiş ve kadın cinayetlerine bu söylemlerin yol açtığı ifade edilmiştir.

“Gezi'den Özgecan'a: Analar ağlamasın”

Gezi'den Özgecan'a: Analar ağlamasın

Oğullarını yitiren Korkmaz ve Cömert aileleri, en ağır cezanın verilmesini istedi

ABDİN YAĞMUR

MERSİN - Gezi Dümeni suşunda polis şiddeti sonucu öldürülen Ali İsmail Korkmaz ve Abdullah Cömert'in aileleri Mersin'de vahşice öldürülen Özgecan Aslan'ın ailesini ziyaret etti.

Korkmaz: Ali kadar canım yandı

Ziyarete Ali İsmail'in annesi Emel Korkmaz ve ağabeyi Gürkan Korkmaz, Abdullah Cömert'in annesi Hatice Cömert ve babası Edip Cömert ile CHP Hatay İl Başkanı Ertuğrul Gün, Hatay'dan Mersin'e giderek Özgecan Aslan'ın ailesine taziye ziyaretinde bulundu. Siyahlar giyen Gezi aileleri, anne Songül Aslan ve baba Mehmet Aslan ile bir

TAKİPÇİSİYİZ - Ali İsmail Korkmaz ve Abdullah Cömert'in aileleri Özgecan cinayetinin takipcisi olacağını belirtti.

süre görüştü. Anne Emel Korkmaz, “Ali'de hissettiğim acıyı ben Özgecan'da da hissettim. Bu acıların sona ermesi için en

ağır cezaların verilmesi gerekiyor. İyi hal indirimi ne oluyor? Yeter artık, bu analar ağlamasın, bu canlar yitirilmesin” dedi.

Ali İsmail Korkmaz'ın ağabeyi avukat Gürkan Korkmaz, “Özgecan'ın ailesinin acısı henüz çok taze. Ziyaret sırasında

çok konuşmadık. Acılı aileler bir araya geldi, herkesin acısı taze, herkes aynı acıları yaşıyor. Özgecan'ın öldürülmesiyle ilgili soruşturmayı takip ediyoruz. Davanın takipcisi olacağımızı aileye ilettik. Aynı acıları yaşamış aileler olarak Aslan ailesinin yanında olacağız” dedi.

Cömert: Oğlum gibi katlettiler

Abdullah Cömert'in annesi Hatice Cömert de gözyaşları içinde yaptığı açıklamada, “Herkes soruyor, ‘Nasıl dayanılır bu acıya?’ diye. Allah bize güç veriyor, öyle dayanıyoruz. Özgecan'ı da benim evladım gibi katlettiler. Oğlumu kaybedeli 2 yıl oldu. Çok gençti. Acımız çok büyük, o acıyla yaşıyoruz” diye konuştu.

Beş sütuna yerleştirilen haberin başlığının altında haberin fotoğrafı konumlandırılmıştır. Fotoğrafta Özgecan Aslan'ın ailesini ziyarete gelen Gezi Parkı sırasında öldürülen gençlerin ailelerinin üzüntülü görüntülerine yer verilmiş ve çocuklarını kaybeden ailelerin yaşadığı yıkıma ve acıya dikkat çekilmiştir.

“Şiddeti Aklamayın”

Erkeklerin etek giydiği eylemlerde kadına şiddet ve Özgecan cinayeti kınandı

Şiddeti aklamayın

İstanbul Haber Servisi - Sosyal medya üzerinden örgütlenen çeşitli meslek gruplarından erkekler etek giyerek, kadına yönelik şiddeti protesto ettiler. Erkeklerin eylemine, oyuncu Serpil Çakmaklı'nın da aralarında olduğu çok sayıda kadın destek verdi. Eylemciler Tünel Meydanı'nda buluşarak ıslaklarla, düdükle, sloganlarla Galatasaray'a yürüdü. Oyuncu Ali Erkazan, “Erkeklerin, kadınların bedenlerinin polisi, gözcüsü, takipçisi ve nihayet tecavüzçüsü olmasıyla ilgili meşrulaştırma çabalarını bütünüyle kınıyoruz. Mini etek giyen bir kadının tecavüzü hak ettiği düşüncesi hastalıklı bir düşüncedir” dedi.

DJ Mete Çorumluoğlu ve Alp Güneysel'in Facebook üzerinden yaptığı çağrı, genç, yaşlı, kadın, erkek pek çok kesimde yankı buldu. Tünel'de saat 15.00'te başlayan eylemde, etek giyen erkekler önde, kadınlar arkada Galatasaray'a kadar yürüyüş yapıldı.

Oyuncu Ali Erkazan, “Kadının giyim kuşamından oturup kalkmasına, kaç çocuk doğuracağından, yerinin nerede olduğuna varana kadar karışan yapıları biz erkekler istemiyoruz” dedi. Mete Çorumluoğlu da “Amacımız ses getirmektir. Bu ülkede kadın olmak zor ama erkek olmak, çocuk olmak, hayvan olmak da zor” diye konuştu.

Beşiktaş Belediyesi öncülüğünde yapılan eyleme sanatçı, yazar, hukukçu, demokratik kitle örgütü temsilcisi destek verdi. Yürüyüşte, kadın cinayetleri protesto edildi, her bir ağzından “Çek elini bedenimden”, “Öldüren

Tüm yurtta protesto edildi İstanbul'da Beyoğlu, Beşiktaş ve Kadıköy'de protesto eylemleri yapılırken Ankara'da Vostros kadınlar için yola çıktı. Kadına şiddet ve Özgecan cinayeti protestoları, Ankara, Adana, Kahramanmaraş, Antalya'da da yapıldı. Samsun'da kadınlar, İstiklal Caddesi üzerinde yaptıkları yürüyüşün sonunda polis engeliyle karşılaştı. Kısa süreli arbedenin ardından grup basın açıklaması yaparak olayı dağıttı.

sevgi istemiyoruz” denildi. Yürüyüşe Beşiktaş Belediye Başkanı Murat Hazinedar, Avcılar Belediye Başkanı Dr. Handan Toprak Benli, İstanbul Barosu Başkanı Doç. Dr. Ümit Kocacasakal, yönetmen Mustafa Altıoklar, sa-

natçı Nülgün Belgün, Feri-dun Düzağaç, Rahmi Sal-tuk, spor yorumcusu Sinan Engin'in de aralarında bulun-duğu çok sayıda kişi katıldı. Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma derneklerinin üye-leri, kadın cinayetleri ve ka-

dına şiddete karşı 30 klasik Vostros otomobille “Halkı şiddet yoktur, artık ses çıkarma zamanı” sloganıyla şehir turu düzenledi. Ankara Kadınlar Ayakta Platformu ise Güvenpark'ta eylem yaptı.

Dört sütuna yerleştirilen haberde kullanılan fotoğraf başlığın hemen altında sayfanın solunda yer alan haber metninin üstünde üç sütuna konumlandırılmıştır. Fotoğrafta Özgecan Aslan'ın fotoğrafını taşıyan bir kadın ön planda dururken, arka planda ise “erkek vuruyor, yargı koruyor” yazısı göze çarpmaktadır. Haber metniyle uyumlu olarak yer verilen fotoğrafta, şiddet zanlısı erkeklerin yargı yoluyla, şiddete hafifletici sebepler bulunarak ceza indirimine gidilmesi eleştirilmiştir.

2.6. SABAH GAZETESİ

Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili 14 Şubat - 14 Mart 2015 tarihleri arasında Sabah Gazetesinde hemen her gün haberler yayınlanmıştır. Bu bölümde seçilen haberler sırasıyla incelenerek yorumlanmıştır. Seçilen haberlerin bazıları iç sayfalardan girilmiş olup spotu ve fotoğrafı yer almamaktadır.

2.6.1. Haber Başlıklarının İncelenmesi

“Üniversiteli kızı kaçırıp yaktılar” (14 Şubat 2015).

“Yas ve isyan” (15 Şubat 2015).

“Bu elleri kıracağız” (16 Şubat 2015).

“Bozdağ: En ağır cezayı alacak” (16 Şubat 2015).

“Öfke sokaklarda yürüdü” (16 Şubat 2015).

“Cinayet zanlısı odaya kayıtlı değil” (16 Şubat 2015).

“ÖZGECAN için siyah tepki” (17 Şubat 2015).

“Kızımın başına gelse cezasını kendim veririm” (17 Şubat 2015).

“Kadına şiddet alçaklık” (17 Şubat 2015).

“Bitmeyen İsyan” (18 Şubat 2015).

“Elektronik bileklik martta geliyor” (18 Şubat 2015).

“Bu yürek hiç susmayacak” (19 Şubat 2015).

“Özgecan toplumu bir araya getirdi” (19 Şubat 2015).

“Tüm Türkiye’de ortak isyan: Özgecan Aslan” (20 Şubat 2015).

“Saldırgan erkeğe bileklik” (21 Şubat 2015).

“26 yaş altı servis şoförü olamayacak” (23 Şubat 2015).

“Kadınlar Günü’nde Özgecan hassasiyeti” (8 Mart 2015).

Sabah gazetesinde Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili yer alan haberlerde genellikle siyasi liderlerin kadının yanında olduklarına yönelik açıklamalarına yer

verilmiş ve haberler iktidarı destekleyen bir dille sunulmuştur. Özgecan Aslan cinayeti sonrasında toplumda oluşan öfke sonucu tüm ülkede gerçekleştirilen protestolar günlük sıradan bir dille yorum katılmadan sunulmuştur.

“*Üniversiteli kızı kaçırap yaktılar*” şeklindeki haber başlığın makro yapı çerçevesinde değerlendirildiğinde fiziksel şiddet söylemsel şiddete dönüşmüş ve başlıkta şiddet sıradanlaştırılmıştır. Cinayete kurban giden Özgecan Aslan’ın nasıl öldürüldüğü başlığa taşınarak trajedi içeren bir dil kullanılmış ve okurların dikkati çekilmeye çalışılmıştır.

Siyah zemin üzerine kırmızı yazı rengi ve büyük puntolarla konumlandırılan “*Yas ve isyan*” şeklindeki haber başlığıyla cinayet olayına karşı duyulan üzüntü ve öfkeye dikkat çekilmiştir. Özgecan Aslan cinayeti ardından insanların yas tuttuğu ve protestolarla cinayet olayına isyan ettikleri vurgulanmıştır.

“*Bu elleri kıracağız*” şeklindeki haber başlığında Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun Özgecan Aslan cinayeti sonrasında yaptığı konuşmadan alınan cümleler birinci ağızdan aktarılmıştır. Bir siyasi liderin ve ülkenin Başbakanı’nın “*kadına şiddet uygulayan erkeklerin ellerini kıracağız*” sözlerine dikkat çekilerek, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için siyasi liderlerin önemli adımlar atacağı vurgulanmıştır.

“*Bozdağ: En ağır cezayı alacak*” başlıklı haberde Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun sözlerinin başlığa taşındığı “*Bu elleri kıracağız*” haberini destekler şekilde tasarlanmıştır. Adalet Bakanı Bozdağ’ın Özgecan Aslan cinayeti zanlılarının cezalarının ağır olacağını belirttiği sözlerine dikkat çekilmiştir. Başlık, Özgecan Aslan cinayeti sonrasında toplumda oluşan öfke ve kızgınlığa yönelik cevap niteliğinde girilmiş ve okuyucuya iktidar partisinin zanlıların en yüksek cezayı almaları konusunda çalıştıkları duyurulmuştur.

“*‘Öfke’ sokaklarda yürüdü*” şeklindeki başlıkta “öfke” kelimesi tırnak içine alınmış ve başlık kalın puntolarla girilmiştir. Başlıkta Özgecan Aslan cinayetinin tüm ülke de oluşturduğu öfkeye dikkat çekilmiş ve insanların öfkeden evlerinde duramadıkları ve sokaklarda bir araya gelerek öfkelerini gösterdikleri vurgulanmıştır.

İdeolojilerin temeli kendi grup ya da gruplarını olumlama, diğer grubu ya da grupları olumsuzlama ve ötekileştirme üzerine kuruludur (Arslan, 2017: 145).

Haberlerde toplumun zanlıya yönelik öfke duyduğu ve linç etmek istediği söylemlerin kullanılmasıyla zanlı canavarlaştırılmıştır. Haberde “bizden olan” ve “öteki” kodlamaları kullanılmış ve şiddet eyleminden ziyade, toplumsal tepki ön plana çıkarılmıştır.

“*Cinayet zanlısı odaya kayıtlı değil*” şeklindeki haber başlığında Özgecan Aslan’ın katil zanlısının servis şoförü olmasıyla, kendilerini sorumluluk altında hisseden şoförler odasına kayıtlı minibüs şoförlerinin açıklaması başlığa taşınmıştır. Başlıktan odaya kayıtlı şoförler ile katil zanlısıyla aynı mesleği yapmayı kabul etmedikleri ve kendi içlerinden biri olmadığı vurgulanmıştır.

“*ÖZGECAN için siyah tepki*” şeklindeki haber başlığında cinayete kurban giden genç kadının ismi büyük harflerle ve kırmızı yazı rengi ile girilmiş ve Özgecan ismine dikkat çekilerek protestoların sebebine gönderme yapılmıştır. Başlığın devamı küçük harfle ve siyah yazı rengi ile girilmiştir. Özgecan cinayeti ardından tüm ülkede oluşan matem ortamına dikkat çekilmiştir.

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Vokan Bozkır’ın Özgecan Aslan cinayetine yönelik yaptığı açıklamalar arasında yer alan “*Kızımın başına gelse cezasını kendim veririm*” sözleri başlığa taşınmıştır. Haber makro yapı çerçevesinde değerlendirildiğinde başlık, beyaz zemin üstüne kırmızı yazı rengi ile girilmiş ve okuyucuya şiddet eylemi normalleştirilerek duyurulmuştur.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın kadına yönelik şiddet ile ilgili konuşmasında yer alan “*Kadına şiddet alçaklık*” ifadeleri başlığa taşınmıştır. Başlık beyaz zemin üzerine kalın puntolarla siyah yazı rengi ile girilmiştir. Devletin kadına yönelik şiddet konusunda tavrının net olduğu ve şiddetin önlenmesi konusunda çalışmalar yapılacağını vurgulayan bir başlık olmuştur.

Dijk’in makro yapı analizi çerçevesinde değerlendirildiğinde “*Bitmeyen isyan*” şeklindeki haber başlığı büyük puntolarla ve sarı yazı rengi kullanılarak girilmiş ve şiddet olayı üzerinden çarpıcı haber yapma amacı güdülmüştür. Başlıkta, Özgecan Aslan cinayeti sonrasında ülke genelinde yapılan protestoların devam ettiğine dikkat çekilmiştir. Başlıkta kadına yönelik şiddet konusunda Özgecan Aslan cinayetinin insanların sabrını taşıran bir olay olduğu vurgulanmıştır.

“*Bitmeyen isyan*” başlıklı haber ile aynı sayfada yer alan habere “*Elektronik bileklik marotta geliyor*” başlığı atılmıştır. Başlıkta Özgecan Aslan cinayeti sonrasında kadına yönelik şiddet uygulayan zanlıların cezalandırmasına yönelik hükümetin çalışma yaptığına dikkat çekilmiş ve kadına yönelik şiddet olaylarında da zanlıların elektronik bileklikle takip edilmesini sağlayacak yeni bir uygulamanın başlayacağı başlıktan duyurulmuştur.

“*Bu yürek hiç susmayacak*” şeklinde girilen haber başlığı Özgecan Aslan cinayetini protesto eden vatandaşların bulunduğu haber fotoğrafının üstüne konumlandırılmıştır. “*Susmayacak*” ifadesi büyük puntolarla ve kırmızı yazı rengi ile girilerek Özgecan Aslan cinayetinin unutulmayacağına dikkat çekilmiştir.

“*“Özgecan toplumu bir araya getirdi”*” şeklindeki haber başlığı siyah zemin üzerine beyaz renklerle girilmiştir. Başlık TBMM Başkanı Cemil Çiçek’in Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili sözlerinden oluşturulmuştur.

“*Tüm Türkiye’de ortak isyan: Özgecan Aslan*” şeklindeki haber başlığı haberin tamamını kapsayacak genişlikte ve beyaz zemin üzerine siyah yazı rengi ile girilmiştir. Özgecan Aslan cinayetinin ülke genelini ortak bir fikirde buluşturan kadına yönelik şiddet olayı oluşuna dikkat çekilmiştir.

“*Saldırgan erkeğe bileklik*” başlığı atılan haberde kadına yönelik şiddet uygulayan erkeğe bileklik takılarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi için hükümetin yeni bir uygulamaya geçeceğine dikkat çekilmiştir.

Haber makro analiz çerçevesinde değerlendirildiğinde “*26 yaş altı servis şoförü olamayacak*” şeklindeki haber başlığı siyah yazı rengi ve kalın puntolarla girilmiştir. Başlık, cinayet zanlısının yaşı ve servis şoförü olması ile ilişkilendirilmiştir. Hükümetin üstüne düşen sorumlulukların farkında olduğuna dikkat çekilmiş ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda servis şoförlerine yeni kriterler getirdiği vurgulanmıştır.

“*Kadınlar Günü’nde Özgecan hassasiyeti*” şeklindeki haber başlığı siyah zemin üzerine beyaz yazı rengi kullanılarak girilmiştir. Haber başlığıyla 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde Özgecan Aslan’ın unutulmadığı ve ülke genelinde Özgecan Aslan’ı hatırlatacak yerlere isminin konulduğuna dikkat çekilmiştir.

2.6.2. Haber Spotlarının, Üst ve Alt Başlıkların İncelenmesi

“Üniversiteli kızı kaçııp yaktılar” başlıklı haberin spotunda yer alan “*Kayıp Üniversiteli kızı, bindiği minibüsün şoförünün kaçırdığı ve öldürdükten sonra yaktığı ortaya çıktı. Jandarmayı bir kez atlatan zanlı, yakalanmaktan kurtulamadı*” şeklindeki ifadelerde, olay yorum içermeyen anlatılmaktadır. Spotta Özgecan Aslan’a yapılan şiddet eylemlerinin ayrıntılarına yer verilerek, genç kadının ailesinin üstünde bırakacağı etki göz ardı edilmiştir. Haberde şiddetin en ince ayrıntılarına yer verilmiş ve kadına yönelik şiddet eylemi yeniden üretilmiştir.

“*Yas ve isyan*” başlığıyla sunulan haberin spotu siyah zemin üzerine beyaz yazı rengi girilerek dikkatler spota çekilmiştir. Spotta “*Tarsus'ta tecavüz edildikten sonra öldürülen Özgecan Aslan son yolculuğuna uğurlandı. Törende genç kızın anne babası sinir krizi geçirirken, birçok ilde protesto yürüyüşleri yapıldı. Yakalanan katil zanlısını vatandaşlar linç etmek istedi*” ifadelerine yer verilerek Özgecan Aslan cinayetinin ailesinde derin üzüntüye yol açtığına ve ülke genelinde birçok kişinin üzüntü ve tepkisini çektiğine dikkat çekilmiştir.

“*Bu elleri kıracağız*” başlıklı haberde yer alan “*Başbakan Davutoğlu, Özgecan Aslan'ın vahşice katledilmesini kınadı: Dünyadaki en namert kişi kadına el uzatandır. Kim uzatırsa uzatsın, kadına uzanan eller kırılsın. Bu elleri kıracağız*” spotu Davutoğlu’nun cümlelerinin yorum katılmadan aktarılmasıyla oluşturulmuştur.

“*ÖZGECAN için siyah tepki*” şeklindeki haber başlığının altında yer alan “*Mersin’de Özgecan Aslan'ın vahşice öldürülmesi tüm ülkede protesto edildi. Eylemlere katılanlar sosyal medyadan yapılan “Siyah giyinin” çağrısına uydu*” ifadeleri kırmızı zemin üzerine beyaz renklerle girilmiştir. Tüm ülkede Özgecan Aslan cinayetinin tepkiye yol açtığına dikkat çekilmiştir.

“*Kadına şiddet alçaklık*” başlıklı haberin spotunda yer alan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın “*Üniversiteli Özgecan Arslan'ın öldürülmesini ‘canice, vahşice’ sözleriyle nitelendiren Erdoğan: İnşallah hak ettikleri cezayı en ağır şekilde almaları için bizzat davanın takipçisi olacağım. Kadına şiddet ülkemizin kanayan yarası*” ifadeleri yorum katılmadan verilmiş ve Cumhurbaşkanı olarak kadına yönelik şiddet olaylarını göz ardı etmediği ön plana çıkarılmıştır.

“Bitmeyen İsyan” şeklindeki haber başlığının altında yer alan *“Mersin’de vahşice öldürülen Özgecan Aslan için yurdun dört bir yanında “Kadına şiddete hayır” protestoları yapıldı. Genç kızın ismi birçok ilde park, meydan ve caddelere verilerek yaşatılacak”* ifadeleri alt başlık olarak çerçeve içinde dikkat çekici şekilde sunulmuştur. Özgecan Aslan’ın vahşi şekilde öldürüldüğüne dikkat çekilerek, ülke genelinde oluşan öfkenin yansıması vurgulanmıştır.

“Bu yürek hiç susmayacak” başlıklı haberin spotunda *“Özgecan Aslan’ın katledilmesine tepkiler dinmiyor. Tarsus’ta binler yürüdü, Diyarbakır’da imam ve papaz birlikte dua etti, İzmir’de bir esnaf “Tükürün” diyerek katilin fotoğrafını işyerine astı”* ifadeleri siyah zemin üzerine beyaz renklerle girilmiştir. Ülke genelinde birçok kesimden insanların Özgecan Aslan cinayetine verdiği tepkiye dikkat çekilmiş ve tüm ülkeyi ortak bir noktada birleştiren trajik bir olay olduğu vurgulanmıştır.

“Tüm Türkiye’de ortak isyan: Özgecan Aslan” şeklindeki haber başlığının altında yer alan *“Antalya’dan Ağn’ya, Kütahya’dan Erzurum’a kadar Türkiye’nin dört bir yanında binlerce insan Özgecan Aslan’ın vahşice öldürülmesi ve kadınlara yönelik şiddeti protesto için sokaklardaydı”* ifadeleriyle ülke genelinde yapılan protestolar yorum katılmadan aktarılmıştır.

“Saldırgan erkeğe bileklik” şeklindeki haber başlığının altında *“Elektronik takip sistemi iki parçadan oluşuyor. Kadına verilecek aparata, erkeğe takılan bileklik yaklaştığında polis alarma geçecek”* ifadelerine yer verilmiş ve elektronik bilekliğin nasıl çalışacağı açıklanmıştır. Kadının tehlikede olduğunu bildirmesi ile polisin devreye girerek kadına yönelik şiddeti önleyebileceği vurgulanmıştır. Haberin makro

“Kadınlar Günü’nde Özgecan hassasiyeti” şeklindeki haber başlığının altında yer alan *“Amasya’da yapılan parka Özgecan Aslan’ın adı verildi. Şanlıurfa’da ve Ankara’da Özgecan Aslan anısına hatıra ormanı oluşturuldu. STK’larda kadına yönelik şiddeti lanetledi”* ifadeleri siyah zemin üzerine beyaz yazı rengi ile girilmiştir.

2.6.3. Haber Metinlerinin İncelenmesi

“Üniversiteli kızı kaçırıp yaktılar” başlıklı haberde Özgecan Aslan cinayeti hakkında ayrıntılara yer verilmiştir. Haber şu şekilde sunulmuştur: *“Araştırmalarını sürdüren jandarma, Özgecan’ın kayıp bilgisi üzerine şüphelerin yoğunlaştığı minibüsü*

bu kez Tarsus'ta durdurdu. Minibüsteki aramada bulunan bir kadın şapkası baba Mehmet Aslan'a gösterildi. Baba, şapkanın kızı Özgecan'a ait olduğunu söyleyince Necmettin Altındöken ve Fatih Gökçe yeniden gözaltına alındı. Zanlılar ifadelerinde Altındöken'in minibüse aldığı kızı öldürüp üzerine benzin dökerek yaktığını, cesedi de Çamalan köyündeki Cin Deresi'ne attıklarını itiraf etti. Bölgeye giden ekipler, genç kızın kömürleşmiş cesedini buldu.” Haberi Dijk'in makro analizi çerçevesinde değerlendirildiğinde, Özgecan Aslan'ın jandarmalar tarafından nasıl bulunduğu “kömürleşmiş ceset” ifadeleriyle tanımlanmış, kadın bedeni üzerinden sansasyon oluşturulmaya çalışılmıştır. Haberin içeriğinde kadına yönelik şiddetle ilgili her türlü ayrıntıya yer verilmesiyle şiddet yeniden üretilmiştir.

“*Yas ve isyan*” başlıklı haber metninde şu ifadeler yer verilmiştir: “*Hunharca katledilen üniversiteli Özgecan Aslan'ı dün 5 bin kişi son yolculuğuna uğurladı.*” Bu ifadelerle genç kadının kötü bir şekilde öldürüldüğüne dikkat çekilmiş ve cenaze törenine katılanların sayısı verilerek olayın geniş kitlelerin tepkisini çektiği vurgulanmıştır. Haberin devamı şu şekilde sunulmuştur: “*Bu arada cinayet şüphelisi Ahmet Suphi Altındöken jandarmadaki sorgusunda cinayetin ayrıntılarını itiraf etti. Zanlı, öldürdüğü Özgecan'ın boğuşma sırasında yüzünü tırmalaması nedeniyle tırnaklarının arasında DNA örneği kalmaması için her iki elini de bileklerinden kesip yaktığını söyledi.*” Cinayet zanlısının olayın nasıl gerçekleştiğine dair itiraflarına ayrıntılarına kadar yer verilirken, haberin trajedi içeren öğelerle beslenmesi sansasyonel bir haber yapma amacı güdüldüğünü düşündürmektedir.

“*Bu elleri kıracağız*” başlıklı haberde dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu'nun şu sözlerine yer verilmiştir: “*Özellikle erkeklerin bu sloganı her yere yaymasını istiyorum: Kadına uzanan eller kırılсын. Bu elleri kıracağız. İnsanoğlunu gördüğü en namert kişi kadına el uzatan kişidir. Rahmetli, anam derdi ki erkeğin kötüsü kadına el uzatır, kadının kötüsü çocuğa el uzatır.*” Davutoğlu'nun sözleri yorum katılmadan sunulmuştur. Gazetenin yayın politikası çerçevesinde haber iktidar partisinin kadına yönelik şiddet konusunda çözüm odaklı olduğunu ve bu konuda çalışmalar yaptıklarını vurgulayan bir şekilde kurgulanmıştır.

“*Bu elleri kıracağız*” başlıklı haberle aynı sayfada yer alan “*Bozdağ: En ağır cezayı alacak*” haberde “*Bozdağ, Twitter'dan yaptığı açıklamada "Katiller, yargı*

önünde hesap verecekler/hak ettikleri en ağır cezayı alacaklardır" sözlerine yer verilmiştir. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın Özgecan Aslan cinayeti zanlılarının en ağır cezayı almaları için gerekli çalışmaları yapacağını ifade eden sözlerine dikkat çekilmiştir. Gazetenin yayın politikası çerçevesinde haber, iktidar partisinin kadına yönelik şiddet konusunda çözüm odaklı olduğunu ve bu konuda çalışmalar yaptıklarını vurgulayan bir şekilde kurgulanmıştır.

"Öfke sokaklarda yürüdü" şeklindeki haber başlığıyla sunulan haber *"VAHŞET Türkiye'de öfkeye neden oldu"* ifadeleri ile başlamıştır. Haberde Özgecan Aslan cinayeti hakkında vahşet kelimesi kullanılmış ve okuyucuya nasıl öldürüldüğünün boyutu hatırlatılmıştır. Haber başlık ve fotoğraflar uyumlu şekilde tasarlanmıştır. Özgecan Aslan cinayetine tepki göstermek için ülkenin dört bir tarafında protestolar yapıldığı duyurulmuştur.

"Cinayet zanlısı odaya kayıtlı değil " şeklindeki haber metninde yer alan *"MERSİN'DEKİ Özgecan Aslan (20), cinayetinın zanlısı minibüs şoförü Suphi Altındöken ile ilgili Tarsus Otobüsçüler Motorlu Taşıyıcılar İşletme Kooperatifi'nin (TOK) Başkanı Nafiz Kızılyaka açıklama yaptı. Kızılyaka, zanlının odaya kayıtlı olmadığını, 2-3 günlüğüne sürücünün yerine aracı kullandığını belirterek, "Bu olay bize çok büyük acı veriyor" dedi"* ifadelerinin başında büyük harfle ve kalın puntolarla girilen Mersin'deki kelimesine ile olayın nerede gerçekleştiğine dikkat çekilmiştir. Katil zanlısının şoför olmasının şoförlük mesleğini yapanları rahatsız ettiğini ve katil zanlısı ile aynı mesleğin içinde yer almadıklarını belirttikleri sözlerine dikkat çekilmiştir.

"ÖZGECAN için siyah tepki" başlıklı haber şu şekilde sunulmuştur: *"Çağ Üniversitesi öğrencileri ve öğretim üyeleri, Özgecan'ın en son ders gördüğü sınıftaki sırasına fotoğrafını koyup karanfil bıraktı. Arkadaşları "Yasta değiliz, isyandayız", "Özge için adalet için" sloganları attı. Sınıftaki taziye defterine yazılan şu satırlar herkesi duygulandırdı: "Seni ne tanıdım, ne de bildim. Sadece gördüm o yüzünün güzelliğini uzaktan uzağa. Ama şimdi sana herkes çok yakın kardeşim.. "* Haberde şiddet hikayeleştirilmiştir, bu durum şiddeti meşrulaştırmaktadır.

"Kızımın başına gelse cezasını kendim veririm" başlıklı haberde Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır'ın şu sözlerine dikkat çekilmiştir:

"Özgecan'a Allah'tan rahmet diliyorum. Acılı ailesinin de kederini yürekten paylaşıyorum. Ancak idam cezası konusunu değerlendirirken sanıyorum bugün içinde bulunduğumuz psikoloji içinde değil çok daha sağlıklı bir ortamda değerlendirmemizin doğru olacağını düşünüyorum. Şayet benim kızımın başına böyle bir olay gelseydi ben elime silahı alırdım bunun cezasını kendim verirdim. Bunun cezasına da katlanırdım. Ama devletlerin reaksiyonlarının bu şekilde olmaması gerekir. Devlete insan öldürmek bir anlamda yakışmaz diye düşünüyorum." Haber metni makro analiz çerçevesinde değerlendirildiğinde, okuyucuya şiddet eylemi normalleştirilerek sunulmuştur. Siyasilerin bu şekilde şiddeti meşrulaştıran açıklamalarının haber metinlerine taşınmasıyla zanlının cezasını Özgecan Aslan'ın ailesinin vermesi normalleştirilerek sunulmuştur.

"Kadına şiddet alçaklık" başlığıyla sunulan haber Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarına yer verilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Buradan açıkça ifade ediyorum; kadını zayıf görerek, kadını korumasız görerek, kadını aciz görerek ona şiddet uygulayan her kim olursa olsun alçaktır, zavallıdır" ifadeleri yorum katılmadan aktarılmıştır. Haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kadına yönelik şiddet olaylarına karşı hassas davrandığına dikkat çekilmiş ve haber iktidarın söylemiyle pekiştirilmiştir.

"Bitmeyen İsyan" başlığıyla sunulan haber şu ifadelerle oluşturulmuştur: "Mersin'in Tarsus ilçesinde vahşice öldürülen Özgecan Aslan için Mersin başta olmak üzere yurdun dört bir yanında eylem yapıldı. 350 kişilik bir grup, Mersin- Adana karayolunda eylem yaptı. Bitlis'in Tatvan ilçesinde de 2 bin kişi meşaleli ve tabutlu yürüyüş yaptı. İzmir'in Konak Meydanı'nda toplanan farklı gruplar da Özgecan Aslan'ın öldürülmesine tepki gösterdi. Çanakkale'de üniversite öğrencileri tiyatro gösterisiyle kadına şiddeti kınadı, Diyarbakır'da bir grup berber başlarına peruk takarak kadına şiddeti protesto etti" Haber metninin makro analizi çerçevesinde, kadına yönelik şiddet eylemi üzerinden toplumda oluşan öfkeye dikkat çekilmiş ve kadına yönelik şiddet eyleminin toplum içindeki görünürlüğü geri plana itilmiştir.

"Elektronik bileklik martta geliyor" başlıklı haberde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın şu açıklamaları yorum katılmadan sunulmuştur: "İslam, kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin tüm dünyada hala en önemli sorun alanlarından

birini oluşturduğu belirterek, "Bu sorun uzun bir zaman sürecinden geçerek ne yazık ki günümüze kadar taşınmış durumda. Elektronik bileklik uygulamasının şiddet vakalarında da uygulanabilmesi için İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı ile işbirliğine gittik. Mart 2015 itibariyle Ankara ve İzmir illerinde pilot uygulamaya başlayacağız" dedi." Haberde hükümetin kadına yönelik şiddet olaylarının önlenmesi konusunda gerekli adımları attığına dikkat çekilmiştir.

"Bu yürek hiç susmayacak" başlıklı haberde şu ifadeler yer verilmiştir: "Mersin'in Tarsus ilçesinde Özel Çağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü l'inci sınıf öğrencisi Özgecan Arslan'ın katledilmesine ilişkin dün de yurdun dört bir yanında eylem yapıldı. "Özgecan Arslan 20'sinde bir fidan", "Özgecan'a kalkan eller kırılсын" sloganları atıp, "Bugün Özgecan yarın hangi can?", "Özgecan milat olsun", "3 yanlış bir doğruyu götürdü" yazıp dövizler taşıdı. Altındöken'in fotoğrafını işyerinin önüne koyan bir esnaf, üzerine ise "Tükürmek ister misiniz?" diye yazdı. Yoldan gelip geçen vatandaşların tükürdüğü fotoğraf bir anda sosyal medyada yayıldı. Aydın büyükşehir Belediyesi ise açılışın ı yaptığı parka Özgecan'ın ismini verdi. Tarsus Otobüsçüler Motorlu Taşıyıcılar İşletme Kooperatifi (TOK), 1 günlük iş bırakma kararı aldı." Haber metni, haber başlığı birbirine uyumlu şekilde ve sunulmuştur. Haber metni makro yapı çerçevesinde değerlendirildiğinde, cinayet eylemine tepki göstermek amacıyla yapılan protestolar ön plana çıkarılmış ve şiddet eylemi üzerinden sansasyonel bir haber yapma amacı güdülmüştür.

"Özgecan toplumu bir araya getirdi" başlığı atılan haberde TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in Özgecan Arslan cinayeti ile ilgili açıklamaları yorumsuz bir şekilde sunulmuştur. Haber de Çiçek'in şu ifadelerine dikkat çekilmiştir: "Kadına yönelik şiddet olayları için TBMM'de araştırma komisyonu kurulduğunu hatırlatan Çiçek, çalışmaların önümüzdeki haftalarda tamamlayacağını belirtti." Haber metninde hükümetin kadına yönelik şiddet olayları konusunda çalışmalar yaptığı vurgulanmıştır. Haber başlığı makro yapı analizi çerçevesinde değerlendirildiğinde, kadın cinayeti üzerinden toplumda birleştirici bir ortam oluştuğuna dikkat çekilmiş ve cinayet eylemi masumlaştırılmıştır.

"Tüm Türkiye'de ortak isyan: Özgecan Arslan" başlıklı haber şu şekilde sunulmuştur: "Mersin'de üniversite öğrencisi Özgecan Arslan'ın vahşice öldürülmesine

tepkiler tüm yurttta sürüyor. Dün de yurdun dört bir yanında çoğunluğunu kadınların oluşturduğu binlerce insan, vahşi cinayeti ve kadına yönelik şiddeti protesto için sokaklardaydı.” Haberde ülke genelinde yapılan protestolara dikkat çekilmiştir. Yapılan protestolar ön plana çıkarılarak kadına yönelik şiddet eyleminin görünürlüğü yok edilmiştir.

“Saldırgan erkeğe bileklik” başlığı atılan haber şu şekilde sunulmuştur: *“AİLE ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, Bakanlığın üzerinde çalıştığı elektronik takip sistemini tanıttı. Bakan İslam, kadına şiddet uygulanan erkeklere mahkeme kararıyla elektronik kelepçe takılacağını ve hem faili hem de mağdurun emniyetten izlenebileceğini ifade etti.”* Haberde İslam’ın şiddet olaylarının önüne geçilmesini sağlayacak elektronik bileklik uygulamasını tanıttığı ifadelerine yer verilmiştir. Gazetenin yayın politikası çerçevesinde değerlendirildiğinde haberin hükümetin kadına yönelik şiddet konusunda gereken önlemleri aldığına dikkat çekilmiştir.

“26 yaş altı servis şoförü olamayacak” başlıklı haberde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan’ın servis şoförlerine yeni kriterler getirildiğine yönelik şu ifadelerine yer verilmiştir: *“Daha önce aranan üç yıl süreyle E sınıfı sürücü belgesine sahip olma şartını beş yıla çıkardık. B sınıfı sürücü belgesine sahip olma şartını ise 5 yıldan 7 yıla çıkardık.”* Özgecan Aslan’ı öldüren katil zanlısının hem servis şoförü olması hem de yaşının genç olması ile bağlantı kurularak servis şoförlerine 26 yaş sınırının getirilmesi başlığa taşınmış ve katil zanlısının özelliklerine benzeyen her konuda düzenlemeler yapılarak zanlı ötekileştirilmiştir.

“Kadınlar Günü’nde Özgecan hassasiyeti” başlıklı haber şu ifadelerle sunulmuştur: *“8 MART Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla düzenlenen etkinlikler, Mersin’in Tarsus ilçesinde öldürülen üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’a ithaf edildi. Amasya’da yapılan bir parka Özgecan Aslan’ın adı verilirken, Şanlıurfa’nın Harran ilçesinde ve Ankara’da Özgecan Aslan anısına hatıra ormanı oluşturuldu.”* Haberde kadına yönelik şiddet olayı, kadınlar günü ilişkilendirilmiş ve şiddet eylemi masumlaştırılmıştır. Tanrıöver’in (2007: 161) belirttiği gibi, kadınların simgesel olarak yok edildikleri en önemli alanlardan biri de kadın örgütleri aracılığıyla kendileri için yaptıkları mücadelelerdir. Gazetecilerin aklına gelip kadınlarla ilgili bir yazı dizisi sunduğunda ya da 8 Mart gibi günlerde kadınlar hatırlanırlar.

2.6.4. Haber Görsellerinin İncelenmesi

“Üniversiteli kızı kaçırıp yaktılar”

Kayıp üniversiteli kızı, bindiği minibüsün şoförünün kaçırdığı ve öldürdükten sonra yaktığı ortaya çıktı. Jandarmayı bir kez atlatan zanlı, yakalanmaktan kurtulamadı

Neslihan ÖZBOZKURT/SABAH

Mersin’de Özel Çağ Üniversitesi Psikoloji bölümünde okuyan Özgecan Aslan (20), geçen çarşamba günü kız arkadaşıyla Tarsus’taki bir AVM’ye gitti. Arkadaşıyla vakit geçiren genç kız Mersin’e dönmek için AVM’nin önünden minibüse bindi. Ancak bir daha kendisinden haber alınmadı. Ailesi, polise kayıp başvurusunda bulundu.

Aynı gece Çamalan köyü yakınlarında gece trafik kontrolü yapan jandarma ekipleri bir minibüsü durdurdu. Minibüsü inceleyen ekipler, kan izleri görünce sürücü Ahmet Suphi

Altındöken (26), babası Necmettin Altındöken (50) ve Fatih Gökçe’yi (20) gözaltına aldı. Jandarma aldığı kan örneklerini laboratuvara gönderirken, araçtaki kanın kavgaya eden iki müşteriye ait olduğunu öne süren şüpheliler işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

MÜŞTERİ YOKKEN ALMIŞ

Araştırmalarını sürdüren jandarma, Özgecan’ın kayıp bilgisi üzerine şüphelerin yoğunlaştığı minibüsü bu kez Tarsus’ta durdurdu. Minibüsteki aramada bulunan bir kadın şapkası baba Mehmet Aslan’a gösterildi. Baba, şapkanın kızı Özgecan’a ait olduğunu söyleyince Necmettin Altındöken ve Fatih Gökçe yeniden

gözaltına alındı. Zanlılar ifadelerinde Altındöken’in minibüse aldığı kızı öldürüp üzerine benzin dökerek yaktığını, cesedi de Çamalan köyündeki Cin Deresi’ne attıklarını itiraf etti. Bölgeye giden ekipler, genç kızın kömürleşmiş cesedini buldu.

Zanlıların olay gecesi servisinin bitmesine rağmen Özgecan’ı minibüse tecavüz etmek amacıyla aldığı belirlendi. Kayıplara karışan zanlı Ahmet Suphi Altındöken, akşam saatlerinde Tarsus’ta yakalandı.

Bu arada talihsiz kızın cenazesi, Adana Adli Tıp’taki işlemlerinin ardından yakınlarına teslim edilerek Mersin’e götürüldü. Bugün toprağa verilecek olan Özgecan için evinin önünde taziye çadırı kuruldu.

Haberde üç fotoğraf bir arada kullanılmıştır. Başlıkta ve spotta geçen ifadeler fotoğraflarla desteklenmiş ve genç kadının cesedi ve mutlu anını gösteren bir fotoğrafı ile katil zanlısının yakalandığını gösteren bir fotoğrafla yan yana sunulmuştur. Böylece haber metninde anlatılan cinayetin dramatik yönleri ayrıntılı şekilde fotoğraflarla da yansıtılmıştır.

“Yas ve isyan”

Haberde üç tane fotoğraf kullanılmıştır. Haber başlıkları ve spotu ile uyumlu olan fotoğrafların birincisinde Özgecan Aslan'ın ailesinin genç kadının cenazesinde bitkin görüntüleri yer almaktadır; fotoğrafın sağ alt köşesinde sarı yuvarlak çerçeve içinde Özgecan Aslan'ın mezuniyet fotoğrafına yer verilmiştir. Medyada çok sık görülen kadınların temsil edilme biçimlerinden biri eş ve annelikle özdeşleştirilen kadınların zavallı ve merhamet dilenen olarak sunulmasıdır. Savaş ya da felaket haberlerinde, patlayan bir bomba ile çatışmada ölen askerlerin fotoğraflarıyla birlikte çocuklarının bedenine sarılmış ağlayan anneler medyanın kullandığı malzemelerdendir (Tanrıöver, 2007: 159).

İkinci fotoğrafta ise kadınların tabutu erkeklere taşıtmayarak, kendilerinin taşıdıkları görüntülere yer verilmiş ve Özgecan Aslan cinayetinin insanlarda oluşturduğu öfkeye dikkat çekilmiştir. Haberin en altında cinayet zanlısının bir siyasi partinin işaretini yaptığı küçük bir fotoğrafına yer verilmiştir.

“Bu elleri kıracağız”

Başbakan Davutoğlu, Özgecan Aslan'ın vahşice katledilmesini kınadı: Dünyadaki en namert kişi kadına el uzatandır. Kim uzatırsa uzatsın, kadına uzanan eller kırılmalı. Bu elleri kıracağız

MERSİN'DE öldürülen sonun yakalansak dere yurtdışına atılan Özgecan Aslan (20), cinayetine tepkiler sürüyor. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Twitter'dan yaptığı açıklamada "Katiller, yargı önünde hesap verecekler / hak ettikleri en ağır cezayı alacaklardır" dedi. Vahşete tepki gösteren isimler şu mesajların verdi:

rahatsızlanmalı. Bakanlık döneminde bakanlık amentelerinde benim de çalıştığım hükümetin cemas, bu olayda uygulanmalı.

O vahşeti böyle anlattı

ÖZGECAN'IN katil zanlısı A. Süleyman'den polisteke ifadecinde cinayeti işkakkankılda anlattı. Altırdıktan, "Taca-viz etmek için soldırınca birer gazını yüzüne sıkıp brakları-yı yüzümü parçaladı. Çok istememe rağmen tecavüzü engellendi. Bir anda kendimi kaybettim ve bacağıma rasgele salılamaya basla-dım. Ümedigini görünce lezyetle kafasına setalarca vurdum. Delit

Başbakan Ahmet Davutoğlu, Mersin'de üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın vahşice öldürülmesine sert tepki gösterdi. Kadına uzanan ellerin kırılacağı-nı söyleyen Davutoğlu, "Kim uzatırsa uzat-sın, kadına uzanan eller kırılmalı" dedi. Antalya'da AK Parti İl Kadın Kolları Kongresi ile 152 tesisin toplu açılış töreni-ne katılan Davutoğlu, tüm Türkiye'de tep-kilere yol açan vahşi cinayete değindi. Üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'ın katil zanlılarının en ağır şekilde cezalandırılma-casını da ifade eden Davutoğlu, "Özgecan kızımızın katledilmesi hepimizi derinden yaraladı. Özgecan'a bunu yapanlar en sert şekilde cezalandırılacaktır. Adaletin onla-ra en sert şekilde mukabelede bulunacağını inanıyorum" diye konuştu.

ADI YAŞAYACAK

Özgecan Aslan'ın ailesine taziyede bulunduğunu kaydeden Davutoğlu, şun-ları kaydetti:

"Bu tür şiddetin tekrar olma-ması için ne gerekiyorsa yapca-ğız. Özgecan evladımızın adı-nın yaşaması için, Antalya'dan bir haberimizi ailesine ileti-yorum. Bugün Antalya'da bir gençlik merkezi açıyoruz. Bu gençlik merkezinin adını

Özgecan Aslan koyacağız. Ki bu genç kıza-mızın acısı unutulmamalı."

"BU ELLERİ KIRACAĞIZ"

"Özellikle erkeklerin bu slogan her yere yaymasını istiyorum: Kadına uzanan eller kırılmalı. Bu elleri kıracağız. İnsanlığın gördüğü en namert kişi kadına el uzatan kişidir. Rahmetli, anam derti ki erke-ğin kotüsü kadına el uzatır, kadının kotüsü çocuğu el uzatır. Hükümet ne tedbir alır-sa alın en önemli kuruma faaliyeti eğitim-le bağlı. Kadınlar bizim başımızın tacıdır. Kızlarımızın eğitimine kadınlarımızın eğiti-mine katkı vermeye devam edeceğiz. En aili görev annelerimizi, kadınlarımızı koruma görevidir."

"SEFERBERLİK BAŞLATIYORUZ"

"Özgecan için, şiddet gören tüm kadın-lar için, kadınlarımız seslerini yükseltmeli, ayaga kalkmalı. Bütün kardeşlerimiz bacala-rımız için beraber söyleyelim: Kadına uza-nan eller kırılmalı. Kadına uzanan eller kırıl-mak işsallalı. Kadına yönelik şiddeti tümüyle ortadan kaldırmak için seferberlik ilan ediyoruz. AK Parti kadınları şu andan itibaren kadına yönelik şiddet için seferberlik bildiririz."

Bu anda Başbakan Davutoğlu ve eşi Sare Davutoğlu'nun, Özgecan Aslan'ın ailesini ziyaret edeceği öğrenildi.

Üç sütuna yerleştirilen haberde kullanılan fotoğraf üç sütuna konumlandırılmıştır. Haberde Davutoğlu'nun işaret parmağını uzattığı bir fotoğrafa yer verilmiş ve kadına yönelik şiddet konusunda hükümetin önemli adımlar atacağı vurgulanmıştır. Özgecan Aslan'ın bir fotoğrafına da yer verilmiş ve cinayetin hem vatandaş hem de siyasiler adına bardağı taşıran son damla olduğuna dikkat çekilmiştir.

“Bozdağ: En ağır cezayı alacak”

“Bu elleri kıracağız” başlıklı haberin altında bir sütuna yerleştirilen “Bozdağ: En ağır cezayı alacak” başlıklı haberde Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın fotoğrafına yer verilmiştir. Haber başlığı fotoğrafın içine yerleştirilmiş ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın Özgecan Aslan cinayeti konusunda hükümetin zanlılarının en ağır cezayı almaları için gerekli çalışmaları yapacağını ifade eden sözlerine dikkat çekilmiştir.

“Öfke sokaklarda yürüdü”

‘Öfke’ sokaklarda yürüdü

VAHŞET Türkiye’de öfkeye neden oldu. Türkiye’nin birçok noktasında protesto gösterileri düzenlendi. ABD’de öldürülen 3 Müslüman genç, Mersin’de öldürülen Özgecan için Samsun’da gıyabi cenaze namazı kılındı. Bursa’da da çoğunluğu

kadınlardan oluşan grup gıyabi cenaze namazı kıldı. Mersin, Saraçlar caddesinde bir grup kadın protesto yürüyüşü düzenledi. Özgecan’ın öldürülmesi İstanbul, Çanakkale, Sivas’ın yanı sıra diğer illerde de protesto edildi.

Haberde iki fotoğraf kullanılmıştır. Birinci fotoğrafta çoğunluğunu kadınların oluşturduğu vatandaşların ellerinde pankartlarla yürüyüş yaptığı görüntülere yer verilmiştir. İkinci fotoğrafta ise kadınların ellerinde “can güvenliği istiyoruz”, “18 aylık bebeğin dekoltesi var mıydı?”, “3 erkek bir adam etmedi” yazan pankartlara dikkat çekilmiş ve kadına yönelik şiddet olaylarını meşrulaştıran söylemlere duyulan öfke vurgulanmıştır.

“‘Cinayet zanlısı odaya kayıtlı değil ’”

‘Cinayet zanlısı odaya kayıtlı değil’

MERSİN’DEKİ Özgecan Aslan (20), cinayetinin zanlısı minibüs şoförü Şuphi Altındöken ile ilgili Tarsus Otobüsçüler Motorlu Taşıyıcılar İşletme Kooperatifi’nin (TOK) Başkanı Nafiz Kızılyaka açıklama yaptı. Kızılyaka, zanlının odaya kayıtlı olmadığını, 2-3 günlüğüne sürücünün yerine aracı kullandığını belirterek, “Bu olay bize çok büyük acı veriyor” dedi.

Başlığın hemen üstünde konumlandırılan fotoğraf, başlık ve haber metni ile uyumlu şekilde girilmiştir. Tarsus Otobüsçüler Motorlu Taşıyıcılar İşletme Kooperatifi Başkanı Nafiz Kızılyaka ile birlikte servis şoförlüğünü odaya kayıtlı olarak yapan şoförlerin fotoğrafına yer verilmiştir.

“ÖZGEÇAN için siyah tepki”

Dört sütuna yerleştirilen “Özgecan için siyah tepki” başlıklı habere ait on fotoğraf birbirine bağlantılı bir şekilde konumlandırılmıştır. Fotoğraflarda Türkiye’nin birçok şehrinde insanların siyah giyinerek protesto yaptıkları görüntülere yer verilmiştir. Fotoğraflarda Özgecan Aslan cinayetinin insanlarda oluşturduğu üzüntüyü dikkat çekilmiştir.

“Kızımın başına gelse cezasını kendim veririm”

“Kızımın başına gelse cezasını kendim veririm” şeklindeki başlığın sağında küçük bir şekilde dönemin Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır’ın fotoğrafına yer verilmiştir. Başlığa atılan ve okuyucuda merak uyandıran sözleri söyleyen kişi görselde sunulmuştur.

“Kadına şiddet alçaklık”

‘Kadına şiddet alçaklık’

Üniversiteli Özgecan Arslan’ın öldürülmesini ‘canice, vahşice’ sözleriyle nitelendiren Erdoğan: İnşallah hak ettikleri cezayı en ağır şekilde almaları için bizzat davanın takipçisi olacağım. Kadına şiddet ülkemizin kanayan yarası

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Yurt dışı Mithetlik Hizmetleri Odası Töreni’nde yaptığı konuşmada, üniversite öğrencisi Özgecan Arslan’ın katledilmesine tepki gösteren Erdoğan, bu için bizzat takipçisi olacağını söyledi. Erdoğan, 42 müteahhit firmasının ödüllendirildiği törende şu mesajları verdi:

■ **TAKİPÇİSİ OLACAĞIM:** Bu alçaklık, canice, vahşice yapılan bu katliam felaketini yakaladılar. İnşallah hak ettikleri cezayı da en ağır şekilde almaları için bizzat davanın takipçisi olacağım. Şu anda da zaten takip ediyorum. Kadına şiddet konusu maslâhât ülkemizin kanayan bir yaradır. Bizim kültürümüzde kadının ayrı ve özel bir yeri vardır. Cezalarılarımızdaki 50 liralık banknotu hazırlarken arkadaşlara yaptığını çalmaya ötürme geldiğinde dedim ki: bir de bizi tarihimizde başanlı hanımlarımız var onlardan bir tanesinin resmini de buraya koyayım. Osmanlı’nın son döneminin ve Cumhuriyet’in ilk döneminin önemli Romanımlarımız Fatma Aliye Hanım’ın resmini buraya koyduk.

■ **KADINA ŞİDDET UYGULAYAN ALÇAKTIR:** Buna rağmen töre denilerek kadının şahsiyetinin yok

edildiğini, kimi zaman çağdaşlık denilerek kadının metalaştırılmasına gahit özlük, buradan açıkça ifade ediyorum; kadını zayıf görenek, kadını korumamız gerekir, kadını acı görenek ona şiddet uygulayan her kim olursa olsun alçaktır, zavallıdır. Kadına şiddet uygulamak Allah’ın emrine ihanet etmek demektir. Kadına şiddetle karp da, metalaştırmaya karşı da korumak için onlarla birlikte mücadele ettim, etmeye de devam ediyorum. Kurucuları olduğum siyasi partide kadınlara siyasette, erkeklerle eşdeğer düzeyde temsili için her türlü çabayı gösterdim. Türkiye’nin en yavaş, en aktif, en iyi çalışan kadın teşkilatlarımızı gerçekleştirdim. Buna rağmen kadınlara henüz yeterli siyasi temsil düzeyine ulaşamadıklarını biliyorum.

■ **HEPİMİZİN BAŞINA GELEBİLİR:** Bu olay hepimizin kızının başına gelebilirdi. Bu konuya işte bu hassasiyetle sizler, bizler sahiplenmediğimiz gerek bir iyileşme olamaz. Ben Özgecan kızımızın vefatıyla ortaya çıkan hassasiyetin bu yönde yeni bir başlangıç olmasını temenni ediyorum. Bu elim hadiseyle, bu önemli toplumsal sorumuzu günlük siyasete alet etmeye tevessül eden herkese de buzarlıyoruz da konuyoruz. **ANKARA**

‘Dans ederek güya protesto ediyorlar’

CHP’li Aylin Nazlıoka’nın cinayeti dânila proteste etmesine sert tepki gösteren Erdoğan şöyle konuştu:

■ **3 MAYIMNUN OYNUYORLAR:** Paris’te öldürülen 12 kişi için dünyanın ayağı kaldırımları Suriye’de katledilen 350 bin mazlum karşısında 3 maymunu oynaması bizim kabul etmediğimiz bir durum değildir. Fransa da yitirdiysen ama 350 bin kişi olduğu zaman Avrupa’nın sesi çıkmıyor. Aynı cıvıllık ülkemizdeki bir kalın genciler için de geçerli. Teröristler tarafından yakılan kızımız için ses çıkarmayacaklar, eylem sırasında ölenler için Türkiye’yi ayağı kaldırmaya çalışıyor.

■ **DANS EDEREK GÜYA PROTESTO:** Banlar kendi ülkesine, kendi milletine, kültürüne o kadar uzak ki hunharca katledilen Özgecan’ın ölümünü dans ederek, güya protesto ediyorlar. Bu ne biçim iş. Önce biliyoran bir Fatma oku, biliyorsan rahmet dile. Ailesine bir başsağlığı dile. Bunun bizim kültürümüzdeki yeri nedir, adeta o ölümünden zevk alıyor, bu anlamda gelir. Ateş düştüğü yeri yakar.

Beş sütuna yerleştirilen haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşma yaptığı andaki fotoğrafı başlığın altında ve iki sütunun tamamına konumlandırılmıştır. Fotoğrafın üst sağ köşesinde daire içinde kırmızı zemin üstüne tırnak içinde beyaz yazı rengi kullanılarak *“Dans ederek güya protesto ediyorlar”* ifadelerine yer verilmiş ve Özgecan Aslan cinayeti sonrasında CHP milletvekili Aylin Nazlıaka'nın dans ederek kadına yönelik şiddet olaylarını protesto etmesini eleştirdiği sözlerine dikkat çekilmiştir.

“Elektronik bileklik martta geliyor”

Haberde Özgecan Aslan'ın fotoğrafının asılı olduğu meclis kürsüsünde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın kadına yönelik şiddet olaylarının önlenmesi konusunda yeni uygulamalar geleceğini duyurduğu andaki bir görüntüsüne yer verilmiştir. İktidar partisinin kadına yönelik şiddetin önlenmesi için her türlü çalışmayı yaptığını dikkat çekilmiştir.

“Bitmeyen İsyân”

Birinci fotoğraf haberin üstünde ve haberin tamamını kapsayacak şekilde yerleştirilmiştir. Haber başlığı, fotoğrafın üstüne konumlandırılmış ve başlıkta kullanılan “isyân” ifadesine uygun şekilde fotoğraflarda ülkenin birçok şehrinde yapılan protestoların görüntülerine yer verilmiştir. Görselde yer alan kadınların ellerinde Özgecan Aslan posterleri ile kadın cinayetlerinin son bulması için seslerini duyurmaya çalışmalarına dikkat çekilmiştir.

Haberin ikinci görselinde ise beş tane fotoğraf birbiriyle bağlantılı şekilde ülkenin birçok şehrinde kadın cinayetlerine tepki için yapılan protesto görüntülerine yer verilmiştir. Haberde kadınların artık aynı şiddet olaylarını yaşamak istemedikleri ve yeterli önlemler alınmadıkça protestoların devam edeceği vurgulanmıştır.

“Bu yürek hiç susmayacak”

Haber yer alan birinci fotoğraf haberin üstünde konumlandırılmış ve haber başlığı görselin üstünden girilmiştir. Görselde Özgecan Aslan cinayetini protesto eden binlerce kişinin görüntüsüne yer verilmiş, fotoğrafın üstüne ise haberin başlığı girilerek protestoların devam edeceği duyurulmuştur.

İkinci fotoğrafta ise birinci fotoğrafın altında ve küçük bir şekilde bir sütuna konumlandırılmıştır. Özgecan Aslan'ın katil zanlısının fotoğrafının üstüne "tükürmek ister misiniz?" yazısının yazılarak bir iş yerinin önüne konulduğu bir görüntüye yer verilmiştir. Toplumda oluşan öfke ikinci fotoğrafla da desteklenmiştir.

“Özgecan toplumu bir araya getirdi”

Başlıkla aynı seviyede ve başlığın solunda dönemin TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in bir fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğraf, haber başlığına ve haber içeriğine uygun olarak sunulmuştur.

“Tüm Türkiye’de ortak isyan: Özgecan Aslan”

Tüm Türkiye’de ortak isyan: Özgecan Aslan

Antalya'dan Ağrı'ya, Kütahya'dan Erzurum'a kadar Türkiye'nin dört bir yanında binlerce insan Özgecan Aslan'ın vahşice öldürülmesi ve kadınlara yönelik şiddeti protesto için sokaklardaydı

Üç sütuna yerleştirilen haberde başlığın hemen üstünde haber genişliğinde konumlandırılan birinci fotoğrafın altında *“Karşıyaka Belediyesi'nin kadın çalışanları da cinayeti protesto için toplandı”* ifadelerine yer verilmiş ve Özgecan Aslan cinayetine karşı devam eden tepkilere dikkat çekilmiştir.

İkinci fotoğraf haberin sağında ve tüm sütunu kapsayacak büyüklükte konumlandırılmıştır. Fotoğrafın sağ alt köşesinde *“Erzurum Osmanlı Atlıspor Cirit Kulübü'nün kadın sporcuları, Özgecan Aslan'ın katil zanlısı Ahmet Suphi Altındöken'in kuklasını yerde sürükleyip yaktı”* ifadeleri yer almaktadır. Görselde Özgecan Aslan cinayeti zanlısını temsil eden kuklanın ipi at üstündeki genç kadının elindedir ve Aslan'ın maruz kaldığı şiddet eylemleri de genç kadının katil zanlısının kuklasına yapılmaktadır; bu görüntü şiddeti meşrulaştıran bir mesaj içermesi bakımından sakıncalı olarak değerlendirilmiştir.

Üçüncü fotoğrafta ise yine Antalya'da yapılan protesto görüntüsüne yer verilmiştir. Her üç görselde de Özgecan Aslan cinayetinin ülke genelinde oluşturduğu öfke ve kızgınlığa dikkat çekilmiştir.

“Saldırgan erkeğe bileklik”

Üç sütuna yerleştirilen haberde, haberin solunda yer alan sütunun tamamına konumlandırılan fotoğrafta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın elektronik bilekliği tanıttığı görüntüsüne yer verilmiştir.

Kırmızı zemin üzerine büyük harflerle *“kadına yaklaşınca sinyal verecek”* yazısı eklenerek bilekliğin kadına yönelik şiddeti önlemek konusunda nasıl çalışacağına dikkat çekilmiştir.

“26 yaş altı servis şoförü olamayacak”

26 yaş altı servis şoförü olamayacak

ULAŞTIRMA Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan, 26 yaşının altındaki kişilerin hiçbir şekilde servis şoförü olarak çalışamayacaklarını söyledi. Bakan Elvan, şu anda devam eden eğitim ve öğretim sürecini aksatmaması için uygulamanın 1 Eylül 2015 tarihi itibarıyla uygulamaya konulacağını dile getirdi. Ehliyetlerle

ilgili de düzenlemeye gittiklerini belirten Elvan, “Daha önce aranan üç yıl süreyle E sınıfı sürücü belgesine sahip olma şartını beş yıla çıkardık. B sınıfı sürücü belgesine sahip olma şartını ise 5 yıldan 7 yıla çıkardık. Böylece daha emniyetli, daha güvenli bir sistemi açıkçası oturturmaya çalışıyoruz” diye konuştu.

Lütfi Elvan

İki sütuna yerleştirilen haberde, başlığın hemen altında haberin sağında küçük bir şekilde konumlandırılan fotoğrafta, dönemin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan’ın görüntüsüne yer verilmiştir. Fotoğraf haberin içeriğine uyumlu şekilde yansıtılmıştır.

“Kadınlar Günü’nde Özgecan hassasiyeti”

Kadınlar Günü'nde Özgecan hassasiyeti

Amasya'da yapılan parka Özgecan Aslan'ın adı verildi. Şanlıurfa'da ve Ankara'da Özgecan Aslan anısına hatıra ormanı oluşturuldu. STK'lar da kadına yönelik şiddeti lanetledi

8 MART Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla düzenlenen etkinlikler, Mersin'in Tarsus ilçesinde öldürülen üniversite öğrencisi Özgecan Aslan'a ithaf edildi. Amasya'da yapılan bir parka Özgecan Aslan'ın adı verildi. Şanlıurfa'nın Haran ilçesinde ve Ankara'da Özgecan Aslan anısına hatıra ormanı oluşturuldu. Sivil toplum kuruluşları kadına yönelik şiddeti lanetleyen etkinlikler düzenledi.

■ SAMSUN-Cumhuriyet Meydanı Atatürk Anıtı yanında sokak tiyatrosu gösterisi düzenlendi.

■ ANKARA-Özgecan Aslan adına hatıra ormanı oluşturuldu.

■ OSMANİYE- Osmaniye Barosu, Kadın ve Demokrasi Yürüyüşü düzenlendi.

■ ŞANLIURFA- Özgecan Aslan anısına hatıra ormanı oluşturuldu. Çeylanpınar Sosyal

Hizmet Merkezi'ndeki programda, kadına yönelik şiddet konulu konuşma yapıldı.

■ AMASYA-Gümüşhacıköy Belediyesi'nce yapılan parka Özgecan Aslan'ın adı verildi.

8 MART'I TWITTER'DA KUTLADIK

8 Mart Twitter'da da büyük bir farkındalık hareketine dönüştü. #YesAllWomen, #YouOkSis, #WhyIStayed, #changeheratio, #NotBuyingIt ve benzeri konular da Twitter kullanıcıları tarafından başlatılan hashtag aktivitesinin gücünü gösterdi. Kadın sorunlarına yönelik farkındalık oluşturan hesaplardan biri de Emma Watson oldu. Watson'un (@EmmaWatson) Birleşmiş Milletler'de yaptığı, #HeForShe kampanyasını başlatan konuşmasından sonra "feminizm" konusunda gündirelilen Tweet sayısında patlama yaşandı.

Haberin fotoğrafı haberin başlığının hemen altında konumlandırılmıştır. Fotoğrafta 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü kutlayan kadınların görüntülerine yer verilmiş ve Özgecan Aslan cinayetiyle bağlantı kurulmuştur. Şiddet eyleminin eğlenceli unsurlarla sunulması, şiddeti magazinsel bir şekilde sokmaktadır.

2.7. HÜRRİYET GAZETESİ

Özgecan Aslan cinayeti ile ilgili 14 Şubat 2015 ile 14 Mart 2015 tarihleri arasında Hürriyet Gazetesinde Özgecan Aslan cinayetini konu edinen haberler sırasıyla incelenerek yorumlanmıştır. Seçilen haberlerin bazılarında iç sayfalarda yer verilmiş olup spotu ve fotoğrafı bulunmamaktadır.

2.7.1. Haber Başlıklarının İncelenmesi

“Özgecan İsyanı” (15 Şubat 2015).

“Erdoğan’dan Özgecan’ın ailesine taziye telefonu” (15 Şubat 2015).

“Özgecan'a nasıl kıydınız” (15 Şubat 2015).

“Türkiye’nin Canı” (16 Şubat 2015).

“Kadına uzanan eller kırılсын” (16 Şubat 2015).

“Özgecan cinayetinde kan donduran itiraflar” (16 Şubat 2015).

“Bak Özgecan değişiyor” (17 Şubat 2015).

“Dans etme biliyorsan fatiha oku” (17 Şubat 2015).

“Kızımın başına gelse cezayı ben verirdim” (17 Şubat 2015).

“Özgecan’ın katil zanlısının eşi: Evlendiğim güne lanet olsun” (18 Şubat 2015).

“Türkiye’de toplu taşıma şoförü olmanın kriteri yok” (18 Şubat 2015).

“Özgecan isyanı haklı bulundu, YÖK 'ders saatlerini üniversiteler belirleyebilir' dedi” (19 Şubat 2015).

“Özgecan Aslan için erkeklerden etekli eylem” (24 Şubat 2015).

“Aile değil kadın’ların yürüyüşü” (25 Şubat 2015).

İncelenen Özgecan Aslan cinayetini konu edinen Hürriyet Gazetesi haberlerinde Özgecan Aslan cinayetinden sonra ülke genelinde yapılan protestolar desteklenen bir dille sunulmuş ve yasaları eleştiren bir dil kullanılmıştır. Özgecan Aslan cinayetinin yeni düzenlemeler yapılması konusunda ders niteliğinde bir olay olduğu vurgulanmıştır.

“Özgecan isyanı” şeklindeki haber başlığı makro yapı çerçevesinde değerlendirildiğinde, başlık birinci sayfadan büyük harflerle ve kalın puntolarla girilmiş ve kadına yönelik şiddet olayının toplumda oluşturduğu tepki boyutuna dikkat çekilmiştir. Bu durum toplumun şiddet olayına bakışını sıradanlaştırmaktadır. Ayrıca başlıkta Özgecan Aslan cinayetinin insanlarda bardağı taşıran son damla olduğu vurgulanmıştır.

“Erdoğan’dan Özgecan’ın ailesine taziye telefonu” şeklindeki haber başlığında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın Özgecan Aslan’ın ailesini taziye için aradığına dikkat çekilmiştir. Haberde devletin en üst kademelerinin cinayet olayından haberdar olduğu ve genç kadının cinayeti konusunda hassas davranarak ailesinin yanında yer aldıkları vurgulanmıştır.

“Özgecan’a nasıl kıydınız” şeklinde girilen haber başlığıyla Özgecan Aslan’ın sadece evine yetişmeye çalışan masum bir genç kadın olduğuna dikkat çekilerek katil zanlılarının vicdanlarını sorgulayan bir dil kullanılmıştır. Başlık makro analiz çerçevesinde değerlendirildiğinde, başlıkta genç kadına yönelik oluşturulan “masum” söylem pekiştirilmiştir.

“Türkiye’nin Canı” şeklindeki haber başlığında “Türkiye’nin” kelimesi siyah, “Canı” kelimesi kırmızı renkle girilmiştir. Can kelimesine dikkat çekilerek, Özgecan Aslan ile birlikte Türkiye ilişkilendirilmiştir. Özgecan Aslan’ın öldürülmesiyle tüm Türkiye’nin canının yakıldığına dikkat çekilmiştir.

“Kadına uzanan eller kırılsın” şeklindeki haber başlığı Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun kadına yönelik şiddet konusunda yaptığı konuşmasından oluşturulmuştur. Başlıkta Davutoğlu’nun kadına yönelik şiddet uygulayan zanlıları kınayan sözleri yorum katılmadan sunulmuştur.

“Özgecan cinayetinde kan donduran itiraflar” şeklindeki haber başlığıyla Özgecan Aslan’ın cinayet zanlısının itiraflarına dikkat çekilerek, genç kadının öldürülme şeklinin kan donduracak kadar acı verici olduğu ve Özgecan Aslan cinayetinin kan dondurucu şekilde işlendiğine dikkat çekilmiştir.

“Bak Özgecan değişiyor” şeklindeki haber başlığı birinci sayfadan mavi zemin üstüne büyük harflerle ve beyaz renklerle girilmiştir. Başlıkta Özgecan Aslan’a seslenilmiştir.

Dans etme, biliyorsan fatiha oku” şeklindeki haber başlığıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın CHP milletvekili Aylin Nazlıaka’nın dans ettiği görüntüleri eleştirdiği sözlerine dikkat çekilmiştir. Başlıkta Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın sözleri yorum katılmadan aktarılmıştır.

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır’ın Özgecan Aslan cinayetiyle ilgili *“Benim kızımın başına böyle bir olay gelseydi, ben elime silahı alır cezasını kendim verirdim”* sözleri başlığa taşınmıştır. Başlık, katil zanlısının cezasının genç kadının ailesi tarafından verilmesini normalleştiren bir şekilde girilmiştir.

“Özgecan’ın katil zanlısının eşi: Evlendiğim güne lanet olsun” başlığıyla girilen haberde Özgecan Aslan’ın katil zanlısının eşinin, katil zanlısını lanetlediği sözlerine dikkat çekilmiştir.

“Türkiye’de toplu taşıma şoförü olmanın kriteri yok” şeklindeki haber başlığında Türkiye’de toplu taşıma şoförleri seçilmesi konusunda ihmalkârlığın olduğuna dikkat çekilmiştir. Kriterlere uygun seçilmeyen şoförler yüzünden acı olaylar yaşandığı vurgulanmış ve haber eleştirel bir dille sunulmuştur.

“Özgecan isyanı haklı bulundu, YÖK 'ders saatlerini üniversiteler belirleyebilir' dedi” şeklindeki haber başlığıyla Özgecan Aslan’ın ikinci öğretim öğrencisi olarak akşam saatlerinde eve dönmek zorunda kalmasına atıf yapılarak, Türkiye genelinde ikinci öğretim derslerinin geç saatlerde bitmesine yapılan itirazlara YÖK’ün kayıtsız kalmadığına dikkat çekilmiştir.

“Özgecan Aslan için erkeklerden etekli eylem” şeklindeki haber başlığıyla Özgecan Aslan cinayetinin ülke genelinde oluşturduğu öfkeye dikkat çekilmiş ve ataerkil yapıya sahip toplumumuzda erkeklerin etek giymesinin zorluğu ile ilişkilendirilmiştir.

“Aile değil kadın’ların yürüyüşü” şeklindeki haber başlığıyla Özgecan Aslan cinayeti sonrasında yapılan protestolarda, hem toplum içinde hem de devletin kadın haklarını korumakla yükümlü kurumlarında toplumda kadın kelimesinin cinselliği çağrıştırdığı algısı bulunması, “aile” olarak adlandırılmasının, kadınların bir yerin, toplumun, erkeğin parçası olarak görülmesinin kadının bireysel haklarının yok saydığına dikkat çekilmiştir.

2.7.2. Haber Spotlarının, Üst ve Alt Başlıkların İncelenmesi

“Özgecan İsyanı” başlıklı haberde yer alan *“Türkiye, Tarsus’ta minibüs şoförü tarafından yakılarak öldürülen üniversiteli Özgecan Aslan’a ağladı. Kadınlar sokağa çıktı”* ifadeleri başlığın sağında aynı seviyede girilmiş ve başlıkta kullanılan “isyan” kelimesinin açıklaması şeklinde sunulmuştur.

“Erdoğan’dan Özgecan’ın ailesine taziye telefonu” başlıklı haberin spotunda *“Cumhurbaşkanı Erdoğan ve eşi Emine Erdoğan, Mersin’de hunharca bir cinayete kurban giden üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın ailesini telefonla arayarak taziyelerini iletiler ve cinayeti şiddetle kınadılar”* ifadeleri girilmiştir. Genç kadının öldürülmesinin herkesi etkilediği gibi Cumhurbaşkanı Erdoğan’ı ve ailesini de etkilediği vurgulanmış, Özgecan Aslan cinayeti konusunda Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın genç kadının ailesinin yanında olduğuna dikkat çekilmiştir.

“Türkiye’nin canı” başlıklı haberde Özgecan Aslan’ın öldürülmesiyle Türkiye’nin canının yandığına dikkat çekilmiş, başlığın altında girilen *“Tarsus’ta üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın vahşice katledilmesinin yarattığı öfke dalgası dinmiyor. Dün yine on binlerce kişi sokaklara dökülüp kadına şiddeti protesto etti. Özgecan protestoları siyasete de spora da damga vurdu”* ifadeleriyle Türkiye’de genelinde oluşan üzüntü ve öfke vurgulanmıştır.

“Özgecan cinayetinde kan donduran itiraflar” başlıklı haber *“MERSİN’in Tarsus İlçesi’nde hunharca cinayete kurban giden Çağ Üniversitesi Psikoloji Bölümü öğrencisi 20 yaşındaki Özgecan Aslan’ın gözaltındaki katil zanlısı minibüs sürücüsü 26 yaşındaki Suphi Altındöken’in jandarmada verdiği ifadeler kan dondurdu”* ifadeleriyle girilmiştir. Haberde hem Özgecan Aslan’ın hem de katil zanlısının yaşlarına yer verilerek daha genç yaşta olduklarına dikkat çekilmiştir. Özgecan Aslan’ın bir insanın hak etmediği şekilde öldürüldüğü vurgulanmış, genç kadının nasıl öldürüldüğüne açıkça yer verilerek olay trajik boyutlarıyla sunulmuştur.

“Bak Özgecan değişiyor” şeklindeki haber başlığının altında *“Tarsus’ta hunharca katledilen Özgecan’ın acısı Türkiye’de bir şeyleri değiştiriyor. Kadına şiddete karşı seferberlik başlatılıyor”* ifadelerine yer verilmiştir. Başlıkta Özgecan Aslan’a seslenilmesinin sebebi açıklanmış ve Özgecan Aslan cinayetinden sonra kadına yönelik

şiddetin önlenmesi konusunda yeni çalışmalar yapılmaya başlandığına dikkat çekilmiştir.

“Türkiye’de toplu taşıma şoförü olmanın kriteri yok” başlıklı haberin spotunda *“Özgecan Aslan’ın öldürülmesi, minibüs şoförlüğü yapan kişilerin taşınması gereken nitelikleri de gündeme getirdi. Avrupa ve Amerika’da toplu taşıma şoförleri sık sık eğitimden geçen ve belli standartlara sahipken, Türkiye’de hiç bir kriteri bulunmaması tartışma yarattı. TŞOF Başkanı Fevzi Apaydın, “1.7 milyon şoför var. Bunun 600 bini kayıtlı 1.1 milyon kişinini ise adı bile bilinmiyor” dedi*” ifadelerine dikkat çekilmiştir. Şoförlük yapmak için kriterler olmadığı için, kayıt dışı şoförlük yapan kişilerin olduğu vurgulanmış, bu yüzden acı olayların yaşandığı eleştirel bir dille sunulmuştur.

“Özgecan isyanı haklı bulundu, YÖK 'ders saatlerini üniversiteler belirleyebilir' dedi” başlıklı haber spotunda *“İkinci öğretim ders saatlerinin düzenlenmesi ile ilgili gelen şikayetler üzerine çalışma başlatan YÖK, birinci öğretimlerin ardından hemen ikinci öğretim derslerinin başlayabileceğini, hafta sonları da ders yapılabileceğini açıkladı”* ifadelerine yer verilmiş ve Özgecan Aslan cinayetinin ikinci öğretim ders saatlerinin geç saatlerde bitmesinin özellikle kadın öğrencilerin sıkıntı yaşamalarına yol açtığına dikkat çekilmiştir. Haberde devletin kurumlarının kadına yönelik şiddet olaylarının önüne geçebilmek amacıyla hassas davrandığı ve bu duruma bir çözüm bularak, ikinci öğretim ders saatlerinin öğrencileri zor duruma düşürmeyecek şekilde üniversitelere yetki tanıdığı vurgulanmıştır.

“Özgecan Aslan için erkeklerden etekli eylem” başlıklı haberde *“Özgecan Arslan’ın öldürülmesine ve kadına şiddete tepki gösteren bir grup erkek İstiklal Caddesi’nde etekli eylem yaptı”* ifadelerine yer verilmiştir. Özgecan Aslan’ın bir erkek tarafından öldürülmesi, erkek şiddetini gündeme getirmiştir. Haberde erkeklerin kadın giysisi olarak görülen eteği giyerek kadına yönelik şiddete tepki gösterdiklerine dikkat çekilmiştir.

“Aile değil kadın’ların yürüyüşü” başlıklı haberde yer alan *“ANKARA Kadın Platformu üyeleri, Mersin’de vahşice öldürülen Özgecan Aslan (20) ve kadına yönelik şiddet olaylarını protesto etmek için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na yürüdü”* ifadeleriyle, kadınların toplum içinde bir şeylerin parçası olarak görülerek “aile” olarak adlandırılması eleştirilmiştir.

2.7.3. Haber Metinlerinin İncelenmesi

“Özgecan isyanı” başlıklı haber metninde şu ifadeler yer verilmiştir: *“Türkiye’yi ayağa kaldıran vahşetin kurbanı Özgecan’ın annesi Songül Aslan Mersin’deki cenaze töreninde kızını katledenlere lanet yağdırdı. Katillerin en ağır cezaya çarptırılmasını isteyen anne, zaman zaman sinir krizi geçirdi. Çeşitli şehirlerde düzenlenen yürüyüşlerde vahşeti protesto eden sloganlar atıldı.”* Haberde Özgecan Aslan’ın öldürülmesinin genç kadının ailesinde ve Türkiye genelinde oluşturduğu öfkeye dikkat çekilmiştir. Özgecan Aslan cinayetinin kadın cinayetleri konusunda bardağı taşıran son damla olduğu vurgulanmıştır.

“Erdoğan’dan Özgecan’ın ailesine taziye telefonu” başlığıyla sunulan haber metninde şu ifadeler yer verilmiştir: *“Cumhurbaşkanlığı kaynaklarından edinilen bilgiye göre, acılı aileyi önce Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha sonra da eşi Emine Erdoğan aradı.”* Haberde Özgecan Aslan cinayetine Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ailesinin ayrı ayrı genç kadının ailesini arayarak acılarını paylaştıkları ve bu konuda hassas davrandıklarına dikkat çekilmiştir. Haberde Özgecan Aslan cinayetinin toplumda oluşturduğu üzüntüye dikkat çekilmiş ve genç kadının ailesinin acısının siyasiler tarafından da paylaşıldığı vurgulanmıştır.

“Özgecan’a nasıl kıydınız” başlığıyla sunulan haber şu şekilde sunulmuştur: *“Tarsus İlçe Jandarma Komutanlığı’nda sorgusu devam eden cinayet şüphelisi Suphi A.’nın bıçaklayarak öldürdüğü üniversiteli Özgecan Aslan’ın boğuşma sırasında yüzünü tırmalaması nedeniyle, tırnaklarının arasında DNA örneğinin kalmaması için her iki elini de bileklerinden kesip kollarından ayırdıktan sonra yaktığı ortaya çıktı.”* Haberde Özgecan Aslan’ın maruz kaldığı şiddet eylemlerine ayrıntısına kadar yer verilmiş ve olay trajik yönleriyle sunulmuştur. Haberde sansasyonel etki yaratmaya çalışıldığı görülmektedir. Fakat genç kadının ailesinin yaşayacağı üzüntü göz ardı edilmiştir.

“Türkiye’nin canı” başlıklı haberde şu ifadeler yer verilmiştir: *“İstanbul’da “Erkekler eylemde” sloganıyla toplanan grup “Özgecan’ın katili erkek egemen sistemi” diye bağırdı. Taksim Meydanı’nda polis, bir grup kadının astığı “Katledilen kadınlar ve Özgecan isyanımızdır” yazılı pankartın indirilmesini istedi. Eylemi bitirmeyince müdahale sonrası gözaltına alınan 5 kadına vatandaşlar destek verdi.”* Haberde Özgecan Aslan cinayetine tepki göstermek amacıyla tüm ülkede yapılan

protestolara dikkat çekilmiştir. Polisin kadına yönelik şiddetin önlenmesi için sesini duyurmaya çalışan kadınlara engel olduğu vurgulanmıştır.

“*Kadına uzanan eller kırılsın*” başlıklı haberde Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun Antalya’da AK Parti İl Kadın Kongresi’nde kadına yönelik şiddet konusunda yaptığı açıklamalara yer verilmiştir. Davutoğlu’nun “*Özgecan kızımızın katledilmesi hepimizi derinden yaraladı. Özgecan’a bunu yapanlar en sert şekilde cezalandırılacaktır. Adaletin onlara en sert şekilde mukabelede bulanacağına inanıyorum. Ailesine taziyelerde bulundum.*” ifadelerine yer verilen haberde iktidarın söylemlerine yer verilmiş ve Özgecan Aslan’ı öldüren katil zanlılarına en ağır cezanın verileceği duyurulmuştur.

“*Özgecan cinayetinde kan donduran itiraflar*” başlıklı haber metni şu ifadelerle oluşturulmuştur: “*Türkiye’yi gözyaşına boğan vahşeti soğukkanlılıkla anlatan Altındöken ifadesinde, Özgecan’a önce tecavüz etmek istediğini, bunu yapamayınca da bıçaklayıp, son darbe olarak kafasına levye ile vurup öldürdüğünü anlattı, "Cesedi ortadan kaldırmak için üzerine benzin döküp çakmağı çakıp yaktım. Çünkü gömmeye zamanımız yoktu" dedi.*” Haberlerde şiddet eylemlerine açıkça yer verilmesi, kadına yönelik şiddetin günlük sıradan bir olay olarak algılanmasına yol açmakta ve şiddet basın yoluyla normalleştirilmektedir.

“*Bak Özgecan değişiyor*” başlıklı haber “*Tarsus’ta hunharca katledilen Özgecan’ın acısı Türkiye’de bir şeyleri değiştiriyor. Kadına şiddete karşı seferberlik başlatılıyor*” ifadeleriyle oluşturulmuş ve Özgecan Aslan cinayetinden sonra kadına yönelik şiddet konusunda iktidarın yeni uygulamalar yapacağına dikkat çekilmiştir. Haber başlığında Özgecan Aslan’a bir sesleniş söz konusudur ve haber metninde bu seslenişin ayrıntısına yer verilmiştir.

“*Dans etme biliyorsan fatiha oku*” başlıklı haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın şu sözlerine yer verilmiştir: “*Hunharca katledilen Özgecan’ımızın ölümünü dans ederek güya protesto ediyorlar. Bu ne biçim iştir ya? Önce sen biliyorsan bir Fatiha oku, bilmiyorsan bir rahmet dile*” sözleriyle eleştirdi.” Haber metninde Erdoğan’ın sözleri “*eleştirdi*” kelimesi kullanılarak sunulmuş, Erdoğan’ın haksız bir şekilde tepki gösterdiği vurgulanmıştır.

“Kızımın başına gelse cezayı ben verirdim” başlıklı haber metninde Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır’ın şu ifadelerine yer verilmiştir: *“Bunun cezasına da katlanırdım. Ama idam cezası konusunu değerlendirirken içinde bulunduğumuz psikoloji içinde değil, daha sağlıklı bir ortamda değerlendirmemiz doğru olur. İdam cezası Türkiye’de 2000 yılında kaldırılırken çok uzun tartışılmış bir cezadır. Burada kişisel hislerle devletin reaksiyonunu ayırmak gerek. Devlete, insan öldürmek bir anlamda yakışmaz diye düşünüyorum. Devletin görevi suçluyu yakalamaktır ve hak ettiği en ağır cezayı vermektir.”* Haber makro yapı çerçevesinde değerlendirildiğinde, Bozkır’ın sözleri nefret suçunu körükleyen ifadelerinin haber metinlerinde yer almasıyla, şiddeti meşrulaştıran söylemler basın yoluyla topluma ulaşarak normalleştirilmektedir.

“Özgecan’ın katil zanlısının eşi: Evlendiğim güne lanet olsun” başlığıyla girilen haber şu şekilde sunulmuştur: *“Türkiye’yi ayağa kaldıran Özgecan Aslan cinayetinde tutuklanan 26 yaşındaki Suphi Altındöken’in aynı yaştaki eşi Neslihan Altındöken, "Evlendiğim güne lanet olsun" dedi. Eşi Suphi’nin hayatı kendisine zehir ettiğini, açtığı boşanma davasını tehditle geri çektiğini anlatan Neslihan Altındöken, "Allah onun belasını versin, onun en ağır cezaya çarptırılmasını istiyorum. Asıl üzüldüğüm, Özgecan’ın ailesi... Onların acılarını paylaşıyorum” dedi.”* Haberde katil zanlısının aile hayatında da kötü birisi olduğu vurgulanmıştır. Haberde genç kadının adı soyadı verilmiş ve sırf katil zanlısının eşi olduğu için öfke dolu davranışlara maruz kalabileceği göz ardı edilmiştir.

“Türkiye’de toplu taşıma şoförü olmanın kriteri yok” başlıklı haber şu ifadelerle oluşturulmuştur: *“Özgecan Aslan’ın öldürülmesi, minibüs şoförlüğü yapan kişilerin taşınması gereken nitelikleri de gündeme getirdi. Avrupa ve Amerika’da toplu taşıma şoförleri sık sık eğitimden geçen ve belli standartlara sahipken, Türkiye’de hiç bir kriteri bulunmaması tartışma yarattı. TŞOF Başkanı Fevzi Apaydın, “1.7 milyon şoför var. Bunun 600 bini kayıtlı 1.1 milyon kişinin ise adı bile bilinmiyor” dedi.”* Haberde Türkiye’de minibüs şoförlerinin seçilmesi konusunda dünya standartlarına uygun uygulamalar yapılmamasına dikkat çekilmiştir. Devletin şoförlük mesleği yapmak isteyenler için kriter belirlemediği, devletin ihmalkarlığından dolayı bu tür acı olayların gerçekleştiği algısı oluşturulmuştur.

“Özgecan isyanı haklı bulundu, YÖK 'ders saatlerini üniversiteler belirleyebilir' dedi” başlığıyla sunulan haberde *“Öğrencilerin görüşlerinin de dikkate alındığı belirtilen açıklamada, “Birinci öğretim derslerinin bitimini takiben ikinci öğretim derslerine başlanabilir, gerektiğinde hafta sonları da ders konularak ikinci öğretim ders saatlerinin üniversiteler tarafından düzenlenebilir. İkinci öğretim dersleri için herhangi bir başlangıcının belirlenmesi yükseköğretim kurumlarımıza bırakıldı. Üniversitelerimizin bu ve buna benzer konularda tasarrufta bulunabilmelerinin yolunu - tedrici olarak- açmanın doğru olduğunu düşünüyoruz” denildi”* ifadelerine yer verilmiştir. Özgecan Aslan cinayeti sonrasında ikinci öğretim derslerinin geç saatte bitmesinin öğrencilerde korku oluşturduğuna dikkat çekilmiş ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda devletin bütün kademelerinin çalıştığı vurgulanmıştır.

“Özgecan Aslan için erkeklerden etekli eylem” başlıklı haber metni şu şekilde oluşturulmuştur: *“Taksim Tünel Meydanı'nda toplanan bir grup etekli erkekler ve kadınlar, "Kadına uzanan eller kırılсын", "Erkek vuruyor, devlet susuyor" şeklinde slogan attı. Etekli erkekler birinin 3 kızıyla birlikte geldiği dikkat çekti. Bir erkeğin ise eteğinin altında bulunan pantolonunun çıkarması eyleme katılanlardan alkış aldı. Haberde ataerkil toplum yapısında kadın ve erkeğe belirlenen roller dışında, erkek ve kadın için giysiler belirlenmesine bir isyan olarak erkeklerin etek giymesine dikkat çekilmiştir. Haberin içeriğinde yer alan “Bir erkeğin ise eteği başından giymeye çalışması dikkat çekti”* ifadeleri ile erkeğin eteği giyme şekline atıf yapılarak, ataerkil bakış açısıyla sunulan haberde erkeklerin etek giymeye ne kadar uzak olduğuna dikkat çekilmiştir. Haberde Özgecan Aslan cinayetinin erkeklere etek giydirecek kadar öfke ve tepkiye yol açtığı vurgulanmıştır.

“Aile değil kadın'ların yürüyüşü” başlıklı haberde *“Katillerden hesabı kadınlar soracak”, “Aile değil kadın bakanlığı” sloganlarıyla Söğütözü'ndeki bakanlık binası önüne geldi. Grup adına yapılan açıklamada, “Bizler kadınları insandan saymayan, ailenin bir parçası ve erkeğin bir malı olarak gören, hâkimini, polisini, bakanını, bakanlığını, devletini, minibüsçüsünü, sokaktaki erkeğini, kocasını istemiyoruz denildi.”* ifadelerine yer verilerek kadına yönelik cinayetlerin önüne geçmek için, hem toplum içinde hem de devlet aracılığıyla kadının adının yok edilmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

2.7.4. Haber Görsellerinin İncelenmesi

“Özgecan İsyanı”

Birinci sayfadan girilen haber görsellerinde Özgecan Aslan'ın tabutunu kadınların taşıdığı fotoğrafa yer verilmiştir. Özgecan Aslan cinayetinin kadınlarda tüm erkeklere karşı bir tepkiye yol açtığı görselde dikkati çekmektedir.

Birinci fotoğrafın altında kadınların Özgecan Aslan cinayetini protesto ettiği görüntülere yer verilmiştir. Haberin altında ve tam ortasında Özgecan Aslan'ın mezuniyet fotoğrafı konumlandırılmış ve genç kadının ölümü hak etmediği, daha birçok hayali olduğu vurgulanmıştır.

“Erdoğan’dan Özgecan’ın ailesine taziye telefonu”

Haberin başlığı ve spotu ile uyumlu şekilde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın elinde telefonla görüşme yaptığı bir fotoğrafına yer verilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın kadına yönelik şiddet olayları karşısında hassas davrandığı ve bu konuda öldürülen kadınların ailelerinin yanında olduğuna dikkat çekilmiş ve bu haber fotoğrafı ile desteklenmiştir.

“Özgecan’a nasıl kıydınız”

“Özgecan’a nasıl kıydınız” ifadelerine uygun olarak genç kadının bir fotoğrafına yer verilmiş ve fotoğraf ile kıyılamayacak kadar genç ve güzel olduğuna dikkat çekilmiştir. Haber başlığında ve haber metninde Özgecan Aslan’ın “masum” olarak konumlandırılması haber fotoğrafında da devam ettirilmiştir. Genç kadının masum şekilde fotoğraf makinasına baktığı bir fotoğrafına yer verilmiştir. Bu durum şiddeti masumlaştırmakta ve şiddet eylemi görünmez kılmaktadır.

“Türkiye’nin Canı”

TÜRKİYE’NİN CANI

Tarsus’ta üniversite öğrencisi Özgecan Aslan’ın vahşice katledilmesinin yarattığı öfke dalgası dinmiyor. Dün yine on binlerce kişi sokaklara dökülüp kadına şiddeti protesto etti. Özgecan protestoları siyasete de spora da damga vurdu.

ERKEKLER DE EYLEMDE

■ Merin’den İstanbul’a, Edirne’den Sivas’a Türkiye yine Özgecan için sokaktaydı. İstanbul’da “Erkekler eylemde” sloganıyla toplanan grup “Özgecan’ın katli erkek egemen sistemi” diye bağırdı. Takım Meydanı’nda polis, bir grup kadının astığı “Katledilen kadınlar ve Özgecan ısrarımızdır” yazılı pankartın indirilmesini istedi. Eylemi bitirmeyince müdahale sonrası gözaltına alınan 5 kadına vatandaşlar destek verdi.

KADINLAR SIYAH GİYECEK

■ Cinayetin acının en derin yaşandığı Merin’de sosyal paylaşım sitelerinden örgütlenen 3 bin kişiye farklı illerden de katılım oldu. Merin’de idman yurdu futbolcuları dün sahaya “Özgecan’ımız vardı başka canlar yanmamız”, yazılı tişörtlerle çıktı. Beşiktaş taraftarı, Bursaspor maçında Özgecan için 1 dakika sessiz protesto yaptı. Sosyal medyada kampanya başlatıldı, kadınlar bugün Özgecan için siyah kıyafetler giyecek. 17’te

KADINA UZANAN ELLER KIRILSIN

■ Başbakan Ahmet Davutoğlu, Antalya’da yaptığı konuşmada üç kez “Kadına uzanan eller kırulsun” dedikten sonra şunları söyledi: “Bu tür şiddetin bir daha olmaması için ne gerekiyorsa yapacağız. Antalya’da açacağımız gençlik merkezinin adını Özgecan Aslan koyacağız.” 17. sayfa

Haberde kullanılan fotoğraf başlıkla uyumlu şekilde girilmiştir. Fotoğrafta kadınların ellerinde Özgecan Aslan’ın fotoğraflarıyla protesto görüntülerine yer verilmiştir. Özgecan Aslan cinayetinin ülkede büyük üzüntüye yol açtığına dikkat çekilen haberde, Özgecan Aslan’ın portre fotoğrafının “unutmak ihanettir unutma!” yazısına dikkat çekilmiştir.

Haberde şiddet olayı üzerinden yapılan protestolara yer verilmesi, şiddeti sıradanlaştırmakta ve toplum içindeki görünürliğini yok etmektedir.

“Kadına uzanan eller kırılsın”

Birinci sayfadan duyurulan haberde dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu'nun konuşma yaptığı görüntüsüne yer verilmiştir. Fotoğraf başlık ve haber metnine uyumlu bir şekilde girilmiştir.

“Özgecan cinayetinde kan donduran itiraflar”

Haberde Özgecan Aslan'ı öldüren katil zanlısının yüzünde tırnak izlerinin olduğu yakından çekilmiş bir portre fotoğrafına yer verilmiştir. Fotoğrafta katil zanlısının itiraflarının kan tırnak izleri bulunan portre fotoğrafına yer verilerek, şiddetin boyutu ortaya çıkarılmıştır.

“Bak Özgecan Değişiyor”

BAK ÖZGEÇAN DEĞİŞİYOR

Tarsus'ta hunharca katledilen Özgecan'ın acısı Türkiye'de bir şeyleri değiştiriyor. Kadına şiddete karşı seferberlik başlatılıyor.

BASBAKAN AÇIKLADI
■ Başbakan Ahmet Davutoğlu, Bakanlar Kurulu toplantısında açıklamayı bizzat yaptı. “O gün sadece Özgecan değil bütün insanlık vidadı katledildi. Toplumumuzda ortak dayanışma hilenisi, infial uyandı. Önemli bir aşamayı oluşturdu. Özgecan, belki de birçok kadına hayat bağışlamış oldu.”

YENİ BİR EYLEM PLANI
■ “2007’de kadına şiddete karşı eylem planı hayata geçirildi. Etili analizini yapıp işleyen noktaları bulacağız, yeni eylem planı ortaya çıkaracağız. Yasalar yapılır ama önemli olan ortak yaşamı köhür, konusunda güçlü bir seferberlik başlatılması. Bu bir ulusal yet, kültür meselesi.” # 21. sayfa

Erkekliğimden UTANIYORUM
■ Özgecan’ın katledilmesine tepki olarak Türkiye siyasete büründü. Tepkileri sosyal medyadan bile gelen Tarkan şöyle dedi: “Özgecan Aslan’ın için yastığım. Bu ülkede kadına yönelik şiddet ve cinayete tarık olduğum için yastığım ve erkeklikimden utanıyorum.” # 2

DANS ETME BİLİYORSAN FATİHA OKU
■ Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Bunlar kültürümüzle u ka-dır utaklar ki, Özgecan’ın ismi didim’de itana ederek göye protesto ediyorlar. Bu ne biçim işti ya? Önce sen biliyorsan Fatima oku, biliyorsan rahmet oku.” # 20

Kızımın başına gelse cezaı ben verirdim
■ Ali Bakan ve Başbakan’ı Volkan Boşuk, “Şayet benim kızım başına böyle bir olay gelirdi, ben elime silah ala binan cezasını kendim verirdim. Bunun cezasına da katılardım” dedi. # 20

“Bak Özgecan değişiyor”, “Dans etme biliyorsan fatiha oku” ve “Kızımın başına gelse cezaı ben verirdim” başlıklı haberler birinci sayfadan birbirine bağlantılı şekilde girilmiştir. Haberlerde Özgecan Aslan fotoğrafı ile birlikte siyasilerin fotoğraflarına yer verilmiş ve Özgecan Aslan cinayetinin tüm ülkenin tepkisine yol açan bir olay olduğuna dikkat çekilmiştir.

“Özgecan Aslan için erkeklerden etekli eylem”

Haberde erkeklerin etek giyerek eylem yaptıkları görüntüye yer verilmiştir. Haber başlığı ve içeriği ile uyumlu olarak girilen fotoğrafta, bir erkeğin elinde bulunan pankartta “meclis toplansın acil önlem alınsın” ifadeleri yer almaktadır. Ataerkil yapıya sahip toplumumuzda erkeğin etek giymesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda devletin sorumluluğuna dikkat çekmesi görselle desteklenmiştir.

“Aile değil kadın’ların yürüyüşü”

Haberde yürüyüş yapan kadınların ellerinde “Aile değil kadın bakanlığı” yazan dövizlerle görüntülerine yer verilerek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nda “kadın” yerine “aile” kelimesinin kullanılması eleştirilmiştir. Görselde kadınların bir şeylerin parçası olarak görülmesinin kadını yok saymak olduğu ve kadının bir birey olarak görülmediğine dikkat çekilmiştir.

2.8. TARTIŞMA

Basında kadına yönelik şiddet haberlerinde şiddet belirli bir nedene bağlanmakta ve kadını haksız konuma düşüren cümleler sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. “Yemek yapmadığı için dövdü” gibi şiddet eylemine sebep gösteren cümleler, “ailesinin haberi yoktu” gibi kadının sürekli izin alarak hareket etmesi gerektiği mesajı veren söylemler, medyanın kadına yönelik şiddeti normalleştirmesine yol açmaktadır. Bu durum şiddetin sürekliliği açısından tehlike arz etmesinin yanı sıra, kadını şiddet altında kalmaya zorlayıcı bir yaklaşımı da içermektedir. Toplum kadını basında temsil edildiği şekilde algılamakta ve kadına yönelik şiddete bakış açısı da bu doğrultuda şekillenebilmektedir.

Kadına yönelik şiddetin basındaki temsili olaylar/cinayetler bağlamında karşılaştırmayı da gerektirmektedir. Gazeteler bazı cinayetleri diğerlerinden daha farklı bir şekilde haberleştirebilmektedir. Bazı olaylar/cinayetler cinsiyetçi söylemle, bazıları ideolojik yaklaşımla, bazıları bu ikisi olmaksızın haber değeri bağlamında işlenmektedir. Farklı yaklaşımlar ve farklı temsiller, genelde kadına yönelik davranışları, özelde de kadına yönelik şiddeti belirleyici sonuçlar doğurabilmektedir. Gazetelerin zihinleri şekillendirici etkisi böyle durumlarda kendini göstermekte ve toplumda kadına yönelik bakış açısını etkilemektedir. Bu tezin konusunu oluşturan Özgecan Aslan cinayeti haberlerinin yakın geçmişte yaşanan ve uzun süre gündemde kalan Münevver Karabulut cinayeti ile ilgili haberlerle karşılaştırılması, basının tavrını ve kamuoyu belirleme gücünü göstermesi bakımından yararlı olabilir.

Ataerkil toplumlarda kadına yönelik şiddet haberlerinde üstün olan tarafın ideolojileri doğrultusunda haberler şekillenmektedir. Medyada şiddet, “fili” olmaktan ziyade hem söylemsel hem yazınsal hem de görsel olarak yeniden üretilmektedir. Medyada kadın ötekileştirilmekte ve toplumun kadına bakışı ideolojik söylemlerle değiştirilmektedir (Arslan, 2017: 145). Haber metinlerinde kadının olayın faili olarak sunulmasıyla toplum içinde var olan cinsiyet eşitsizliği yeniden üretilmektedir. Bu durum erkek egemen anlayışı pekiştirirken, kadını yaşamın her alanında ikinci plana itmektedir.

Arslan (2017: 157-158) “*İktidar ve Medyatik Şiddet: Özgecan Aslan ve Şefika Etik Cinayetleri Analizi*” başlıklı makalesinde kadına yönelik şiddet haberlerinde cinayet olaylarının dramatize edildiğine dikkat çekmiş ve kadın bedeninin pornografik

unsurlarla sunulmasının kadına yönelik şiddet eşiğinin yükselmesine neden olduğunu ifade etmiştir. Haberlerde cinayetin gerçek nedeni farklı nedenlere bağlanarak olaylar hikâyeleştirilmektedir. Cinayet haberleri medyatikleştirilmesi toplumsal cinsiyet eşitsizliğini arttırmaktadır. Aynı zamanda haberlerde seçilen başlık ve sözcükler iktidarın görüşünü ve ataerkil yapı düşüncelerini yansıtmaktadır. Bir film gibi sunulan bu haberlerde, şiddete ilişkin bütün ayrıntılara yer verilmektedir. Bu durum toplumun şiddete merakını artırmakta ve şiddeti yaygınlaştırmaktadır. Hemen her gün şiddet haberlerini okuyan toplum zaman içinde şiddete karşı duyarsızlaşmaya başlayacak ve şiddeti üreten bir hale gelecektir.

Toplumun şiddete alıştırılması, birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Toplumun şiddet olaylarına tepki vermemesi, kargaşa ortamı doğurabilir ve şiddeti doğuran bir toplum ortaya çıkabilir. Bu durum ataerkil toplumlarda erkekte daha güçsüz görünen ve denetim altında bulunması gerektiği düşünülen kadınların şiddete maruz kalmasını arttırarak, kadının varlığı konusunda tehlike arz edebilir.

Gürses (2017: 564-565) *“Kadın Cinayetlerinin Haber Söylemi: Münevver Karabulut Ve Özgecan Aslan Haberleri Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme”* başlıklı makalesinde Münevver Karabulut ve Özgecan Aslan cinayetlerinin eleştirel olarak değerlendirmesini yapmıştır. Yapılan değerlendirmede, lise çağında olan Münevver Karabulut’un erkek arkadaşının olmasının toplum tarafından kabul edilemeyecek bir durum olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu nedenle haberlerde şiddet eylemi toplumsal bir sorun olarak ele alınmamıştır. Toplumun ataerkil bakış açısı çerçevesinde kadına yönelik kullanılan “uygun” kadın algısı dışına çıkan kadının maruz kaldığı şiddet eylemi masumlaştırılmıştır. Diğer tarafta Özgecan Aslan’ın toplum tarafından “masum ve makbul” olarak görülmesi, haberlerde tepki gösterilmesi gereken bir kadına şiddet olayı olarak sunulmuştur. Karabulut cinayeti haberlerinde ise şiddet önemsizleştirilmiş ve görünmez kılınmıştır. Her iki haberde de kadın “kurban” olarak sunulmuş ve katil zanlılarının ruhsal sıkıntılarına yer verilerek, kadına yönelik şiddet olayları normalleştirilmiştir.

Katilin Karabulut’un evinde bulunmuş olması ve ailesinin katil zanlısından para talep etmesi, Karabulut cinayeti haberlerinin söyleminde yer almıştır. “Saf ve temiz” kabul edilen Özgecan Aslan’ın ailesi ise erdemli bir aile olarak konumlandırılmıştır.

Medya, “saf ve suçsuz” Özgecan ile “ahlaken şaibeli” Münevver arasında fark olduğuna dikkat çeken söylemler ortaya koymuştur (Gürses, 2017: 563)

Münevver Karabulut cinayeti haberlerinin incelendiği çalışmalarda, gazetelerde yer alan Karabulut’un erkek arkadaşına sarılırken çekilmiş fotoğrafında Karabulut’un değil erkek arkadaşının gözlerinin mozaiklendiği ortaya çıkarılmıştır. Cinayet aleti olan testere, cesedin konulduğu gitar kutusu ile valizin fotoğraflarına sıkça yer verilmiştir. Karabulut’un ve zanlı Garipoğlu’nun MSN yazışmaları ile Karabulut’un günlüğü haberleştirilmiştir (Çobaner ve Doğan, 2012: 51). Haberler cinsiyetçi söylemlerle kurgulanmış ve Münevver Karabulut haberleri genç kadının toplumun uygun bulmadığı bir yaşam şekli olduğu yönünde sunulmuştur. Basının kadına yönelik şiddet haberleri üzerinden şiddet olaylarını sıradanlaştırdığı ve magazinsel unsurlarla sunduğu görülmektedir

Özgecan Aslan cinayeti haberlerinin yoğun olarak verildiği dönemde (14 Şubat-14 Mart 2015) genel olarak medyanın, özel olarak da tezin örnekleme dahil edilen üç gazetenin (Cumhuriyet, Sabah, Hürriyet) genel itibarıyla olaya ideolojik açıdan yaklaşmadığı, cinsiyetçi söylem kurmadığı gözlenmiştir. Oysa Münevver Karabulut cinayeti haberlerinin incelendiği çalışmalarda genç kadının maruz kaldığı şiddet eylemi, hem magazinleştirilmiş, hem haberlerde cinsiyetçi söylem kullanılmış, hem de genç kadının toplumun uygun bulmadığı bir yaşam sürdüğü algısı oluşturularak mağdurun suçlanması söz konusu olmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ataerkil yapıya sahip toplumlarda kadınlar yüzyıllardır toplum içinde ikincil konumda görülmüş, toplum ve aile hayatında birçok baskıya maruz kalarak ev sınırları içinde kalmaya zorlanmıştır. Kadının eş ve anne gibi toplumsal rollerin içine sıkıştırılması yaşadığı birçok sorunun göz ardı edilmesine neden olmuş ve kadının şiddete maruz kalması eril dil pratikleri ile normalleştirilmiştir. Ev ile özdeşleştirilen ve kamusal hayata katılımı birtakım sınırlara bağlı olan kadın, medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte haberlerde cinsel nesne olarak kullanılan malzemelerden biri haline gelmiştir.

Yayın politikası imtiyaz sahibinin ideolojisine göre belirlenen gazetelerde yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinde, ataerkil yapının kadına biçtiği rollerin dışına çıktığı için şiddeti hak ettiği yönünde bir dil kullanılmaktadır. Yayın politikalarına göre gazeteler kadına yönelik şiddet haberlerini küçük sütunlara yerleştirerek şiddeti görünmez kılmakta ya da büyük sütunlar ve fotoğraflar kullanarak, kadına yönelik şiddet olaylarına sebepler bulmaktadır.

Kadına yönelik şiddet olaylarının sıkça yaşandığı ülkemizde, gazete haberlerine yansıyan olaylara toplumun farklı kesimlerinden farklı yorumlar yapılmakta, kimileri zanlılara nefret kusarken, kimileri de birçok bahaneler bularak kadını suçlu bulmaktadır. Özgecan Aslan cinayetini farklı kılan konu, toplumun şiddete maruz kalan kadını suçlanmadığı ve şiddet eylemine karşı ortak fikirle tepki gösterdiği kadına yönelik şiddet olaylarından biri olmasıdır.

Gazetelerdeki haberlerin incelemesinin ardından araştırma soruları da cevaplarını bulmuştur. *“Kadına yönelik şiddet haberlerinde kadınlar nasıl temsil edildiği”* sorusunun yanıtı şöyledir: Farklı yayın politikalarına sahip gazetelerde kadınlar ataerkil bakış açısına göre sunulmakta ve maruz kaldığı şiddet eylemlerine sebepler bulunarak kadın haksız duruma düşürülmektedir. Şiddet haberlerinde kadın ya “mağdur” ve “kurban” olarak temsil edilmekte ya da olayın sorumlusu olarak konumlandırılmaktadır. Kadının maruz kaldığı şiddet eylemlerine haber metinlerinde sıkça yer verilmekte ve kadına yönelik şiddet sıradanlaştırılmaktadır.

“Gazetelerin farklı yayın politikalarına sahip olması, kadına yönelik şiddet haberlerinin sunumu farklılaştırmakta mıdır?” sorusunun yanıtı şöyledir: Gazetelerin yayın politikalarının kadına yönelik şiddet haberlerini şekillendirdiği görülmüştür.

Sabah gazetesi Özgecan Aslan cinayeti haberlerini iktidarın söylemlerini destekleyen bir dil kullanarak sunmuş, iktidarın kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda çalışmalar yaptığını duyuran haberlere sıkça yer vermiştir. Sol çizgide olduğu bilinen Cumhuriyet gazetesinde yer alan Özgecan Aslan cinayeti haberlerinde genellikle genç kadının yaşadığı şiddet eylemleri hikâyeleştirilerek sunulmuş, bunun yanında yasaları ve kadına yönelik şiddet zanlılarına verilen cezaları eleştiren bir dil kullanmıştır. Liberal çizgideki Hürriyet gazetesinde yer alan haberlerde Özgecan Aslan cinayetinin toplumda oluşturduğu öfkeye dikkat çekilmiş ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda var olan yasalar eleştirilmiştir.

“Kadına yönelik şiddet haberlerinde cinsiyetçi söylem kullanılmakta mıdır?” sorusunun yanıtı şöyledir: Münevver Karabulut cinayetinde kullanılan cinsiyetçi söylemin, Özgecan Aslan cinayetinde konumlandırılmadığı görülmüştür. Özgecan Aslan cinayeti haberlerinde, genç kadın “masum” “korumasız” olarak sunulmuş ve haberlerde genellikle Özgecan Aslan’ın eğitim yaşamına yönelik fotoğraflarına yer verilmiştir. Bunun yanında kadına yönelik şiddet haberlerinde kullanılan “bulaşık yıkamadığı için”, “mini etek giydiği için” gibi olumsuz söylemlerle kadının toplumsal rolleri ile ilişkilendirilmekte ve kadının şiddete maruz kalması meşrulaştırılmaktadır. Özgecan Aslan cinayeti haberlerinde ise, genç kadına yönelik olumsuz söylemlere rastlanmamış ve şiddete maruz kalmasına sebepler bulunmamıştır.

“Eril dil kullanılarak sunulan kadına yönelik şiddet haberleri toplumun şiddete bakış açısını etkilemekte midir?” sorusunun yanıtı ise şu şekildedir: Haber metinlerinde ataerkil yapıyı destekleyen dil kullanılması, toplumun kadına yönelik şiddet olaylarına karşı duyarsızlaşmasına ve kadının maruz kaldığı şiddet eylemlerini günlük sıradan bir olay gibi görmesine yol açmaktadır. Eril dil kadının kadının aile içinde ve toplum yaşamında var olan ikincil konumunu pekiştirerek, kadını şiddet ortamında yaşamaya zorlamaktadır. Özgecan Aslan cinayeti haberlerinde ise toplumsal rollerle bağlantı kurularak genç kadına yönelik olumsuz söylemlere yer verilmemesi, toplumun şiddeti normalleştirmemesini ve ülke genelinde protestolar yapılarak erkeklerin etek giymesini sağlayacak kadar duyarlı hale gelinmesini sağladığı söylenebilir.

Çalışma boyunca incelenen her üç gazetede de Özgecan Aslan cinayetine tepki göstermek amacıyla yapılan protestoları destekleyen ve kadın haklarının

savunuculuğunu yapan bir dil kullanılmıştır. Fakat haberlerde genç kadının fotoğraflarına sıkça yer verilmiş ve Özgecan Aslan “mağdur” olarak temsil edilmiştir.

Basında kadınların zayıf ve güçsüz gösterilmesi, erkeklerin ise güçlü ve kadınlar tarafından itaat edilmemesi durumunda saldırganlaşabilen bir şekilde sunulması, şiddetin cinsiyet farklılığından kaynaklanan doğal bir durum olarak algılanmasına neden olmaktadır. Bütün bunlar çerçevesinde kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında basının rolü unutulmamalıdır. Basın, eril dil kullanmaktan vazgeçmeli, kadının maruz kaldığı şiddet eylemlerini ayrıntısına kadar yer vererek şiddeti yeniden inşa etmemelidir. Basın, olaylar hakkında bilgi vermenin ötesine geçerek okuyucuyu kışkırtmamalı, şiddetin çözümlerinin ortaya konulmasına yönelik bir anlayışla hareket etmelidir.

KAYNAKÇA

- Adaçay, F. R., Güney, G. (2012). “Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet”. Şenol, D., Yıldız, S., Kıymaz, T., Kala H. (Haz.). *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 1.Cilt. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Akkaş, İ., Uyanık Z. (2016). “Kadına Yönelik Şiddet”. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 6 (1), 32-42. (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/184934>).
- Alğan, T.C. ve Şensever, F.L. (2010). *Ulusal Basında Nefret Suçları: 10 yıl, 10 Örnek*. İstanbul: Sosyal Değişim Derneği Yayınları.
- Allan, S. (2004) *News Culture*. Berkshire: MacGraw Hill.
- Altınay, A.G. ve Arat, Y. (2008). *Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: Punto Baskı Çözümleri.
- Arslan, M. (2017). İktidar ve Medyatik Şiddet: Özgecan Aslan ve Şefika Etik Cinayetleri Analizi. *Marmara İletişim Dergisi*, 27, 135-160. (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/328393>).
- Bağımsız İletişim Ağı (2018). *Erkek Şiddeti Çetelesi*. (bianet.org/bianet/erkek-siddeti/205372-erkekler-2018-de-255-kadini-oldurdu).
- Binark, M. (2010). “Nefret Söyleminin Yeni Medya Ortamında Dolaşıma Girmesi ve Türetilmesi”. Tuğrul Çomu (Haz.). *Yeni Medyada Nefret Söylemi*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Bugay, A., Delevi, R. (2012). “Türkiye’de Kadın Rol ve Haklarına Yönelik Tutum ve Fiziksel Şiddet”. Şenol, D., Yıldız, S., Kıymaz, T., Kala H. (Haz.). *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 1.Cilt. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Bulunmaz, B. (2012). “Kadına Karşı Şiddete Medyanın Yaklaşımı ve Habertürk Gazetesi’nin Yaptığı Haber Üzerine Bir Araştırma”. Şenol, D., Yıldız, S., Kıymaz, T., Kala H. (Haz.). *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı*

Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı. Cilt 1. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.

Gutierrez, M. ve Boselli, O. (2009). “Media: The Untold Stories of Violence Against Women”. Roma. Erişim Tarihi: 28.09.2019. (ipsnews.net/2009/11/media-the-untold-stories-of-violence-against-women/).

Cerici, S. (2013). “Medyanın İşlevi: Gerçeklerin Ötelenmesi Sorunu”. *The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science*, 6(2), 1-12. (jasstudies.com/Makaleler/1783803493_01cericisedat_T-1-12.pdf)

Çağlar, N. (2014). “Haberlerde Cinsiyetçilik ve Kadın Adaylar”. Huriye Kuruoğlu ve Bermal Aydın (Ed.). *Toplumsal Cinsiyet ve Medya*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Çetin, İ. (2012). Bir Bataklik Olarak “Namusun Temizlenmesi” Mefhumi. Şenol, D., Yıldız, S., Kıymaz, T., Kala H. (Haz.). *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı*. 1.Cilt. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.

Çoban, S. (2014). “İktidar”ın “Medya”sı. E. Arsan ve S. Çoban (Haz.). *Medya ve iktidar –hegemonya, statüko, direniş-*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Çobaner A. A., Doğan V. Ö. (2012). *Toplum Sağlığı ve Şiddet: Medya Üzerine Bir Analiz*. Mine Tunçel (Ed.). Ankara. Semih Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

Demiray, E., Korkmaz M., Gürkan A. (2015). “Uluslararası Sözleşmelerde, Yasalarda Kadın Eğitimi ve Türkiye’de Durum”. Murat Korkmaz, Emine Demiray, Ümran Sevil, Şengül Hablemitoğlu ve Yavuz Taşkiran (Ed.). *Dünyada, Türkiye’de Kadın ve Şiddet*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Devran, Y. (2010). *Haber, Söylem, İdeoloji*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Dişsiz M., Şahin N. H. (2008). “Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet”. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1 (1), 50-58. (www.hemsirelik.maltepe.edu.tr/dergiler/cilt1sayi1agustos2008/cilt1sayi1a2008/50_58.pdf).

Dursun, Ç. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik*. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

- Dursun, Ç. (2010). “Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Haber Etiği”. *Fe Dergi*, 2 (1), 19-32. (cins.ankara.edu.tr/cdursun.html)
- Erol, D.D. (2014). “Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkiye Yazılı Basınında Şiddet Haberleri ve Haber Fotoğrafları”. Huriye Kuruoğlu ve Bermal Aydın (Ed.). *Toplumsal Cinsiyet ve Medya*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ertürk, Y. (2015). *Sınır Tanımayan Şiddet*. 1. Baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- Fowler, R. (1991). *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. London: Routledge.
- Gökulu, G. ve Hosta, N. (2013). “Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği (2005-2008)”. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (2), 1829-1850. (arastirmax.com/en/system/files/dergiler/79201/makaleler/6/2/arastirmx_79201_6_pp_1829-1850.pdf).
- Görmez, M. (2015). “Gelenek ve Gelecekte Kadın”. Huriye Martı (Ed.). *Diyanet İşleri Başkanlığının Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Konusunda Görüş ve Uygulamaları*. 1. Baskı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Gülbahar, H. (2007). “Kadına Yönelik Şiddet Genelgesi ve Medyanın Sorumluluğu”. Seveda Alankuş (Der.). *Kadın Odaklı Habercilik*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Güran, S.M. ve Özaraslan, H. (2013). “Çerçeveleme Teorisinin Halkla İlişkilerde Kullanımı”. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (34), 299-314.
- Gürses, F. (2017). Kadın Cinayetlerinin Haber Söylemi: Münevver Karabulut ve Özgecan Aslan Haberleri Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72 (3), 541-568. (https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/345214).
- Işık, D. (2007). *1980 Sonrasında Türk Yazılı Basınının Etik Açısından Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- İnceoğlu, Y. ve Çoban, S. (2014). “Öteki”leştirme Sürecinde Medyanın Yeri”. Yasemin İnceoğlu ve Savaş Çoban (Der.). *Azınlıklar, Ötekiler ve Medya*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2012). *Türkiye’de Kadının Durumu*. Ankara. (<http://www.sagiroglu.av.tr/turkiye-de-kadinin-durumu-nisan-2012-cn804.html>).
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2015). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. (hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf).
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020)*. (kadininstatusu.aile.gov.tr/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf).
- Karaduman S. (2017). “Eleştirel Söylem Çözümlemesinin Eleştirel Haber Araştırmalarına Katkısı ve Sunduğu Perspektif”. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 31-46.
- Karta, N. (2015). “İlk Çağlardan Günümüze Kadının Konumu”. Murat Korkmaz, Emine Demiray, Ümran Sevil, Şengül Hablemitoğlu ve Yavuz Taşkiran (Ed.). *Dünyada, Türkiye’de Kadın ve Şiddet*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kocacık, F. (2001). “Şiddet Olgusu Üzerine”. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2, (1), 1-7. (eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/88.pdf).
- Köker, E. (2007). “Kadınların Medyadaki Hak İhlalleriyle Baş Etme Stratejileri”. Sevdal Alankuş (Der.). *Kadın Odaklı Habercilik*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Köknel, Ö. (2013). *Şiddet Dili*. 1. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Maisel, R. (1973). “The Decline of Mass Media”. *The Public Opinion Quarterly*, 37 (2): 159-170.
- Mater, N. ve Çalışlar, İ. (2007). “Medyadaki Durumu Tersine Çevirmek”. Sevdal Alankuş (Der.). *Kadın Odaklı Habercilik*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Mavili Aktaş, A. (2006). *Aile İçi Şiddet*. Ankara: Elma Yayınevi.
- Medya İzleme Grubu (2008). *Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması*. (bianet.org/files/doc_files/000/000/015/original/mediz_rapor_0806.doc)

- Memiş, E. (2015). “Şiddet ve Ekonomi”. Betül Yarar (Der.). *Şiddetin Cinsiyetli Yüzleri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Mutlu, A. (2015). *Kadına Şiddet Olaylarının Medyaya Yansıması: Milliyet, Zaman ve Yeni Akit Gazetelerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Oğuz, G. Y. (2010). “Erkek Egemen Toplumda Gücün Kanıtı: Kadına Yönelik Şiddet ve Medyadaki Görünümleri”. Ömer Özer (Ed.). *Medyada Şiddet Kültürü*. Konya: Literatürk.
- Özer, Ö. (2007). *Medya, Şiddet, Toplum*. Eskişehir: İletişim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Özer, Ö. (2010). *Medyada Şiddet Kültürü*. Konya: Literatürk Yayınevi.
- Özerkmen N. (2012). “Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet”. *Akademik Bakış Dergisi*, 28, (akademikbakis.org/eskisine/28/25.pdf).
- Page, A. Z., İnce M. (2008). “Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme”. *Türk Psikoloji Yazıları*, Aralık 2008, 11 (22), s. 81-94.
- Pollak, M. J., Kubrin, E.C. (2007). “Crime in the News: How Crimes, Offenders and Victims Are Portrayed in the Media”. *School of Criminal Justice, University at Albany Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 14 (1), (https://www.researchgate.net/publication/256016646_Crime_in_the_News_How_Crimes_Offenders_and_Victims_are_Portrayed_in_the_Media).
- Stoll, M. L. (2008). “Blacklash Hits Business Ethics: Finding Effective Strategies for Communicating the Importance of Corporate Social Responsibility”. *Journal of Business Ethics*. 78 (1/2): 17-24.
- Toruk, İ., Sine, R. (2012). Haber Söylem Üretimindeki İdeolojik Etki: Wikileaks Haberleri. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 31, 351-378, (sutad.selcuk.edu.tr/sutad/article/view/594).
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (2012). “*Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Medyanın Rolü Konulu Komisyon Raporu*”. Ankara: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Yayınları.

- Trend, D. (2008). *Medyada Şiddet Efsanesi*. (Çev. Gül Bostancı) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tanrıöver, U. H. (2007). “Medyada Kadınların Temsil Edilme Biçimleri Ve Kadın Hakları İhlalleri”. Sevda Alankuş (Der.). *Kadın Odaklı Habercilik*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., Bilir O., Etizer Karacık, N., Özbay, D. (2014). *Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Yönelik Şiddet*. Edirne: Paradigma Akademi Yayınları.
- Ünaldı, H. (2012). “Kadına Yönelik Şiddette Medyanın Dili”. Şenol, D., Yıldız, S., Kıymaz, T., Kala H. (Haz.). *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 1. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.
- Yanikkaya, B. (2010). “Yokmekanda Bir Frekans; Kadınlar İçin Barışın, Barış İçin Kadınların Sesi: Uluslararası Feminist Radyo Girişimi (FIRE)”. Barış Çoban (Haz.). *Medya, Barış ve Savaş*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Yavuz, S. (2014). *Şiddetin Sosyo-Kültürel Kaynakları ve Medya Metinleri Aracılığıyla Sunumu, Güneşi Beklerken Dizi Filmdeki Şiddet Olgusunun İçerik Analizi Yöntemi ile Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zahavi, D. (2008). “Internalism, Externalism, and Transcendental Idealism”. *Synthese*. 160 (3): 355-374.

Gazete Haberleri

- Vahşet kelimesi az kalır. (2015, 14 Şubat) *Cumhuriyet Gazetesi*.
- Özgecan için Türkiye ayakta. (2015, 15 Şubat) *Cumhuriyet Gazetesi*.
- Dehşet Öyküleri. (2015, 16 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.
- Yaka paça gözaltı. (2015, 17 Şubat) *Cumhuriyet Gazetesi*.
- Birbirlerini suçladılar. (2015, 17 Şubat) *Cumhuriyet Gazetesi*.
- Dans nedir, fatiha oku. (2015, 17 Şubat) *Cumhuriyet Gazetesi*.

Özgecan dünyaya armağan. (2015, 18 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

AKP'liler ters köşe. (2015, 18 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Yanmakla Bitmeyiz. (2015, 19 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

AKP'li vekil Özgecan cinayetini çözmüş! 'Dış güçlerin yüzünden.' (2015, 19 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Tabutumuz Sırtımızda. (2015, 20 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Başbakan Davutoğlu: Kadınlığı provokasyon unsuru yaptılar. (2015, 20 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

AKP'nin hedefi olan CHP'li Nazlıaka, hükümeti samimiyetsizlikle suçladı: Şiddeti Erdoğan üretiyor. (2015, 20 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Arınç: Korumak hükümetin görevi. (2015, 20 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

AKP'li Uçma yine uçtu: Dizileri yapacak sonra da tecavüz arttı diyeceksiniz. (2015, 20 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Özgecan'ın evine abluka. (2015, 21 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Gezi'den Özgecan'a: Analar ağlamasın. (2015, 22 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Şiddeti Aklamayın. (2015, 22 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Servis şoförüne 26 yaş sınırı. (2015, 23 Şubat). *Cumhuriyet Gazetesi*.

Üniversiteli kızı kaçırıp yaktılar. (2015, 14 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Yas ve isyan. (2015, 15 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Bu elleri kıracağız. (2015, 16 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Bozdağ: En ağır cezayı alacak (2015, 16 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Öfke sokaklarda yürüdü. (2015, 16 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

'Cinayet zanlısı odaya kayıtlı değil'. (2015, 16 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

ÖZGECAN için siyah tepki. (2015, 17 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

'Kızımın başına gelse cezasını kendim veririm' (2015, 17 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Kadına şiddet alçaklık. (2015, 17 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Bitmeyen İsyan. (2015, 18 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Elektronik bileklik martta geliyor. (2015, 18 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Bu yürek hiç susmayacak. (2015, 19 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Özgecan toplumu bir araya getirdi. (2015, 19 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Tüm Türkiye’de ortak isyan: Özgecan Aslan. (2015, 20 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Saldırgan erkeğe bileklik. (2015, 21 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

26 yaş altı servis şoförü olamayacak. (2015, 23 Şubat). *Sabah Gazetesi*.

Kadınlar Günü’nde Özgecan hassasiyeti.” (2015, 8 Mart). *Sabah Gazetesi*.

Özgecan İsyanı. (2015, 15 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Erdoğan’dan Özgecan’ın ailesine taziye telefonu. (2015, 15 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Özgecan'a nasıl kıydınız. (2015, 15 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Türkiye’nin Canı. (2015, 16 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Kadına uzanan eller kırılsın. (2015, 16 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Özgecan cinayetinde kan donduran itiraflar. (2015, 16 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Bak Özgecan değişiyor. (2015, 17 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Dans etme biliyorsan fatiha oku. (2015, 17 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Kızımın başına gelse cezayı ben verirdim. (2015, 17 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Özgecan’ın katil zanlısının eşi: Evlendiğim güne lanet olsun. (2015, 18 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Türkiye’de toplu taşıma şoförü olmanın kriteri yok. (2015, 18 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Özgecan isyanı haklı bulundu, YÖK 'ders saatlerini üniversiteler belirleyebilir' dedi. (2015, 19 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Özgecan Aslan için erkeklerden etekli eylem. (2015, 24 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

Aile değil kadın’ların yürüyüşü. (2015, 25 Şubat). *Hürriyet Gazetesi*.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Durdu KARADEMİR
Doğum Yeri ve Tarihi	Kumluca/ 05.03.1989
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	---
Bilimsel Faaliyetleri	---
İş Deneyimi	
Stajlar	Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Haber Merkezi
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	d_k.demir@hotmail.com
Tarih	27.09.2019